

## SADRŽAJ

|                                                                                                                                        |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| UVOD .....                                                                                                                             | 5  |
| REZIME .....                                                                                                                           | 6  |
| REALIZACIJA AKTIVNOSTI IZ PROGRAMA RADA VLADE CRNE GORE .....                                                                          | 9  |
| REALIZACIJA ZAKLJUČAKA VLADE CRNE GORE .....                                                                                           | 14 |
| PRIKAZ AKTIVNOSTI PO ORGANIZACIONIM JEDINICAMA MINISTARSTVA .....                                                                      | 14 |
| DIREKTORAT ZA UNAPREĐENJE I ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA .....                                                                     | 15 |
| • DIREKTORAT ZA UNAPREĐENJE I ZAŠTITU PRAVA MANJINSKIH NARODA I DRUGIH MANJINSKIH NACIONALNIH ZAJEDNICA .....                          | 19 |
| • DIREKTORAT ZA INTERKULTURALIZAM .....                                                                                                | 21 |
| • DIREKTOR ZA ZAŠTITU I JEDNAKOST LICA SA INVALIDITETOM .....                                                                          | 26 |
| 🚧 ODJELJENJE ZA POSLOVE RODNE RAVNOPRAVNOSTI .....                                                                                     | 28 |
| 🚧 ODJELJENJE ZA EVROPSKE INTEGRACIJE, PROGRAMIRANJE I IMPLEMENTACIJU EU FONDOVA ZA 2024. GODINU .....                                  | 33 |
| 🚧 KABINET MINISTRA .....                                                                                                               | 36 |
| • ODJELJENJE ZA UNAPREĐENJE I ZAŠTITU PRAVA ROMA I EGIPĆANA .....                                                                      | 40 |
| SLUŽBA ZA OPŠTE POSLOVE .....                                                                                                          | 46 |
| SLUŽBA ZA FINANSIJSKE POSLOVE .....                                                                                                    | 46 |
| SARADNJA SA NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA .....                                                                                            | 51 |
| STRATEŠKA DOKUMENTA MJERE I AKTIVNOSTI ZA IZVRŠAVANJE POSTAVLJENIH CILJEVA I PROJEKTI OD DRŽAVNOG ZNAČAJA .....                        | 67 |
| REALIZOVANE AKTIVNOSTI U VRŠENJU UPRAVNOG NADZORA .....                                                                                | 71 |
| SLOBODAN PRISTUP INFORMACIJAMA .....                                                                                                   | 72 |
| MEĐURESORSKA SARADNJA .....                                                                                                            | 73 |
| IZVJEŠTAJI .....                                                                                                                       | 74 |
| ČLANSTVO I UČEŠĆE U RADNIM TIJELIMA .....                                                                                              | 74 |
| PREDLOG MJERA ZA UNAPREĐENJE STANJA .....                                                                                              | 76 |
| GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O REALIZACIJI PROGRAMSKIH AKTIVNOSTI ZA 2024. GODINU JU CENTRA ZA OČUVANJE I RAZVOJ KULTURE MANJINA CRNE GORE ..... | 77 |
| Muzičko scenski programi .....                                                                                                         | 77 |
| Izdavaštvo .....                                                                                                                       | 79 |
| Sajmovi .....                                                                                                                          | 84 |
| Izložbe .....                                                                                                                          | 84 |
| Produkcija .....                                                                                                                       | 85 |

## UVOD

Izveštaj o radu Ministarstva ljudskih i manjinskih prava za 2024. godinu pripremljen je u skladu sa članom 65 Zakona o državnoj upravi<sup>1</sup>, članom 48 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave<sup>2</sup>, kao i drugim obavezujućim aktima i javnim politikama.

Izveštaj sadrži prikaz realizacije Programa i Zaključaka Vlade Crne Gore iz 2024. godine, izvršavanja zakona i drugih propisa, preduzetih mjera i njihovih rezultata u oblastima za koje je osnovano Ministarstvo.

Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava, shodno Uredbi o organizaciji i načinu rada državne uprave, vrši poslove uprave koji se odnose na: zaštitu ljudskih prava i sloboda, ako ta zaštita nije u nadležnosti drugih ministarstava; zaštitu od diskriminacije; praćenje ostvarivanja i zaštitu prava pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u dijelu nacionalnog, etničkog, kulturnog, jezičkog i vjerskog identiteta; unapređivanje međusobnih odnosa pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica; unapređenje međuetničke tolerancije u Crnoj Gori, kao i uspostavljanje i održavanje nesmetanih kontakata pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica sa građanima i udruženjima van Crne Gore sa kojima imaju zajedničko nacionalno i etničko porijeklo, kulturno i historijskog nasljeđa, kao i vjerska ubjeđenja; rodnu ravnopravnost; unapređenje položaja Roma, Aškalija i Egipćana i njihovu integraciju u sve tokove društvenog života; međusobnu saradnju i komunikaciju u cilju promocije interkulturalnog dijaloga i jačanja suživota; pripremu predloga propisa koji se odnose na zaštitu ljudskih prava i sloboda, zaštitu od diskriminacije, zaštitu prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica; kao i druge poslove koji su mu određeni u nadležnost.

Takođe, ovaj dokument sadrži i Izveštaj o radu JU Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore za 2024. godinu,<sup>3</sup> koji je osnovan 2017 i nad čijim radom Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava vrši nadzor (Odluka o organizovanju Javne Ustanove Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina ("Službeni list Crne Gore", br. 060/17).

---

<sup>1</sup> Službeni list CG", br. 78/2018, 70/2021 i 52/2022.

<sup>2</sup> Uredba o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Službeni list Crne Gore", br. 049/22, 052/22, 056/22, 082/22, 110/22, 139/22)

<sup>3</sup> Službeni list Crne Gore", br. 060/17

## REZIME

U 2024. godini, Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava obavljalo je poslove iz svoje nadležnosti koje su utvrđene članom 19 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Službeni list Crne Gore", br. 098/23 od 31.10.2023, 102/23 od 17.11.2023, 113/23 od 15.12.2023, 071/24 od 23.07.2024, 072/24 od 26.07.2024, 090/24 od 20.09.2024, 093/24 od 27.09.2024, 093/24 od 27.09.2024), u okviru 10 organizacionih jedinica i to: četiri direktorata (Direktorat za unapređenje i zaštitu ljudskih prava i sloboda, Direktorat za unapređenje i zaštitu prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, Direktorat za interkulturalizam i Direktorat za zaštitu i jednakost lica sa invaliditetom), tri odjeljenja (Odjeljenje za unapređenje i zaštitu prava Roma i Egipćana, Odjeljenje za poslove rodne ravnopravnosti, Odjeljenje za evropske integracije, programiranja i implementaciju EU fondova), Kabineta ministra i dvije službe (Služba za opšte poslove i Služba za finansijske poslove).

Poslove iz djelokruga rada ovog Ministarstva u najvećem dijelu 2024. godine obavljalo je oko 38 izvršilaca, dok je ukupan broj sistematizovanih radnih mjesta prema Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta bio 56.

Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava je u skladu sa **Programom rada Vlade za 2024. godinu** imalo 10 obaveza, od kojih 8 u tematskom (realizovane) i 2 obaveze u normativnom dijelu, koje nijesu realizovane, što čini 80 % realizacije.

Tokom 2024 godine, **Vlada Crne Gore je donijela 16 zaključaka** koji se odnose na obaveze iz nadležnosti Ministarstva ljudskih i manjinskih prava. Od 16 zaključka Vlade Crne Gore, realizovano je 10 (62,5%), a šest zaključka nijesu dospjela za realizaciju.

Ministarstvo je u toku 2024. godine izradilo Plan integriteta koji se primjenjivao u uzvještajnom periodu, koji je dostavljen nadležnom organu i objavljen na internet stranici ministarstva.

Takođe, donijet je registar rizika na nivou Ministarstva ljudskih i manjinskih prava i zaduženo lice za vođenje i ažuriranje istih na nivou organizacionih jedinica.

Kadrovskim planom za 2024. godinu planirano je zapošljavanje 3 službenika iz kategorije visoko rukovodnog kadra, shodno čemu je preko Uprave za kadrove objavljen javni konkurs za dva izvršioca/teljke iz kategorije visoko rukovodnog kadra, koji/koje su Rješenjem Vlade Crne Gore postavljeni/e za Generalne direktorice Direktorata za zaštitu i

jednakost lica sa invaliditetom i Generalne direktorice Direktorata za unapređenje i zaštitu ljudskih prava i sloboda, na period od 5 godina.

Osim toga, Rješenjima Vlade Crne Gore određena su 3 vršioca/vršiteljke dužnosti, i to: sekretara ministarstva, Generalnog direktora Direktorata za unapređenje i zaštitu prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica i Generalne direktorice Direktorata za interkulturalizam.

Takođe, u skladu sa kadrovskim planom za 2024. godinu u Ministarstvu ljudskih i manjinskih prava zaposleno je na neodređeno vrijeme 2 službenika, na radnom mjestu Samostalnog/e savjetnika/ce III i jedan službenik/ca na radnom mjestu Samostalnog/ee savjetnika/ce I, dok je jedna službenica na radnom mjestu Samostalne savjetnice I, 2024. godine bila privremeno raspoređena do 6 mjeseci, iz drugog državnog organa.

Ukidanjem Uprave za inspekcijske poslove, Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava je preuzelo 1 državnu službenicu, koja je raspoređena u Ministarstvu ljudskih i manjinskih prava na radno mjesto Samostalne savjetnice I u Odjeljenju za evropske integracije, programiranje i implementaciju EU fondova.

### **Budžet Ministarstva ljudskih i manjinskih prava**

Tekući budžet Ministarstva ljudskih i manjinskih prava za 2024. godinu iznosio je **4.821.591,67 €**, dok je izvršenje budžeta iznosilo **4.558.217,01 €** i realizovan je u obimu od **94,53 %** u odnosu na tekući budžet.

U skladu sa **Zakonom o javnim nabavkama** i **Planom javnih nabavki** pokrenuta su 3 otvorena postupka. Predmetni postupci javnih nabavki sprovedeni su u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.

Kabinet ministra je realizovao aktivnosti koordinacije i praćenja bilateralnih susreta, radnih sastanaka, konferencija u zemlji i inostranstvu i ostvarivao redovnu komunikaciju sa predstavnicima medija.

Tokom izvještajnog perioda, Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava je imalo kvalitetnu međuresorsku saradnju.

Shodno Zakonu o nevladinim organizacijama i Zakonu o budžetu za 2024. godinu, Ministarstvu ljudskih i manjinskih prava je tokom 2024. godine opredijeljeno ukupno **2.568.585,30** eura za finansiranje projekata/programa NVO i to za sledećih šest oblasti:

- Zaštite i promovisanja ljudskih i manjinskih prava – zaštita prava LGBT osoba;
- Zaštite i promovisanja ljudskih i manjinskih prava – zaštita prava pripadnika/ca nacionalnih i etničkih manjina;
- Rodne ravnopravnosti;
- Zaštite i promovisanja ljudskih i manjinskih prava – zaštita prava Roma/kinja i Egipćana/ki;
- Zaštita lica sa invaliditetom;
- Interkulturalizam

Po završenoj proceduri uplaćeno je za sve oblasti iz dvije jednake tranše ukupno **2.333.174,26 €** (preostalo na ovoj stavci: **235.411,04 €**).

## REALIZACIJA AKTIVNOSTI IZ PROGRAMA RADA VLADE CRNE GORE

Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava je u skladu sa **Programom rada Vlade za 2024. godinu** imalo 10 obaveza, od kojih 8 u tematskom (realizovane) i 2 obaveze u normativnom dijelu, koje nijesu realizovane, što čini 80 % realizacije.

**U nastavku je pregled realizacije obaveza iz tematskog dijela (Tabela 1):**

| Aktivnost |                                                                                                                                                                               | Indikator rezultata                                                          | Planirani rok za realizaciju aktivnosti (kako je naveden u PRV 2022.) | Kvartal u kome je aktivnost realizovana | Izvori finansiranja | Status realizacije | Obrazloženje statusa realizacije (obavezno za aktivnosti koje su ostale nerealizovane na kraju decembra 2024.)                                                                                                                                                                   |
|-----------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------|---------------------|--------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| TD214     | Izveštaj o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije socijalne inkluzije Roma i Egipćana 2021-2025, za 2023. godinu i donošenje Akcionog plana za period 2024-2025 | Usvojen Izveštaj za 2023. godinu i donijet Akcioni plan za period 2024-2025. | I kvartal                                                             | II kvartal                              | Budžet ministarstva | <b>Realizovano</b> | Izveštaj pokazuje stepen realizacije AP za sprovođenje Strategije socijalne inkluzije Roma i Egipćana 2021-2025. za 2023 godinu, dok su AP za period 2024-2025 definisane mjere i aktivnosti kako bi se postigli planirani indikatori ucinka postavljeni predmetnom strategijom. |
| TD215     | Izveštaj o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Nacionalne strategije rodne ravnopravnosti 2021-2025. za 2023. godinu                                                    | Usvojen izvještaj za 2023.                                                   | I kvartal                                                             | I kvartal                               | Budžet ministarstva | <b>Realizovano</b> | Izveštaj prikazuje stepen realizacije aktivnosti u okviru 3 operativna cilja: 1. Unapređenje primjene postojećeg normativnog okvira na sprovođenju politika rodne ravnopravnosti i zaštitu od                                                                                    |

|       |                                                                                                                            |                                                             |           |             |                                    |                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|-------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------|-----------|-------------|------------------------------------|--------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|       |                                                                                                                            |                                                             |           |             |                                    |                    | diskriminacije po osnovu roda i pola; 2. Unapređenje oblasti obrazovanja, kulture i medija kako bi se smanjio nivo stereotipa i predrasuda prema ženama i osobama drugačijih polnih i rodni identiteta, kao i 3. Povećanje nivoa u češća žena i osoba drugačijih polnih i rodni identiteta. |
| TD216 | Završni izvještaj o realizaciji Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori 2019 - 2023.           | Usvojen završni izvještaj                                   | I kvartal | II kvartal  | <i>Budžet ministarstva</i>         | <b>Realizovano</b> | Završni izvještaj prikazuje stepen realizacije Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori 2019 -2023. Isti prikazuje stepen dostizanja definisanih strateških ciljeva u petogodišnjem periodu i daje preporuke za naredni petogodišnji period.                      |
| TD217 | Strategija za unapređenje kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori za period 2024-2028. godina, s Akcionim planom za 2024. | Donijeta Strategija sa Akcionim planom za period 2024-2025. | I kvartal | II kvartal. | <i>Budžet Crne Gore / donatori</i> | <b>Realizovano</b> | Ovim strateškim dokumentom definisani su opšti strateški ciljevi i operativni ciljevi za unapređenje prava LGBT osoba u Crnoj Gori.                                                                                                                                                         |

|       |                                                                                                        |                                                             |           |            |                     |                    |                                                                                                                                                                                                                                 |
|-------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------|-----------|------------|---------------------|--------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| TD218 | Završni izvještaj o realizaciji Strategije manjinske politike 2019-2023.                               | Usvojen Završni izvještaj                                   | I kvartal | II kvartal | Budžet Ministarstva | <b>Realizovano</b> | Završni izvještaj prikazuje stepen realizacije Strategije manjinske politike i 2019-2023., odnosno stepen dostizanja definisanih strateških ciljeva u petogodišnjem periodu i daje preporuke za naredni četvorogodišnji period. |
| TD219 | Strategija manjinske politike u Crnoj Gori za period 2024-2028, sa Akcionim planom za period 2024-2025 | Donijeta Strategija sa Akcionim planom za period 2024-2025. | I kvartal | II kvartal | Budžet ministarstva | <b>Realizovano</b> | Ovim strateskim dokumentom definisani su opšti strateški ciljevi i operativni ciljevi za unapređenje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica.                                                         |

|       |                                                                                                                                                                                                                                    |                                                             |           |            |                             |                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|-------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------|-----------|------------|-----------------------------|--------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| TD220 | Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti (2022-2027) za period 2022-2023. godine i donošenje Akcionog plana za period 2024-2025. | Usvojen izvještaj i donijet Akcioni plan                    | I kvartal | II kvartal | Budžet Crne Gore i donatori | <b>Realizovano</b> | Izvještaj prikazuje stepen realizacije Strategije za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti (2022-2027) za period 2022-2023, dok su Akcionim planom za period 2024-2025 definisane mjere i aktivnosti kako bi se postigli planirani indikatori učinka postavljeni Strategijom.                                                                |
| TD222 | Strategija za interkulturalizam i društvenu koheziju za period 2025-2028. sa Akcionim planom za period 2025-2026.                                                                                                                  | Donijeta Strategija sa Akcionim planom za period 2025-2026. | I kvartal | IV kvartal | Budžet Crne Gor             | <b>Realizovano</b> | Donošenjem ovog strateškog dokumenta i njegovim sprovođenjem doprinijeće se razvoju, unapređenju i promociji interkulturalnog dijaloga, razumijevanja i saradnje među svim narodima i nacionalnim i drugim zajednicama u Crnoj Gori. Osim toga, promovisaće se jednakost, inkluzivnost i jedinstvo u različitosti kao društvenog kapitala, te osnažiće se društvena kohezija. |

Pregled realizacije obaveza iz normati dijela (Tabela 2):

| NORMATIVNI DIO |                                                                                  |                        |                 |                  |                                                       |                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|----------------|----------------------------------------------------------------------------------|------------------------|-----------------|------------------|-------------------------------------------------------|----------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ND173          | Predlog zakona o zaštiti jednakosti i zabrani diskriminacije                     | Utvrđen Predlog zakona | I kvartal 2023. | III kvartal 2024 | Budžet MLJMP Međunarodne organizacije - Savjet Evrope | <b>Nealizovano</b>   | <i>Shodno preporukama eksperata Evropske komisije, novim Zakonom o zaštiti jednakosti i zabrani diskriminacije biće preciznije definisane definicije i struktura istog u skladu sa standardima EU i pravnim poretkom Crne Gore</i>                                                                                                                            |
| ND174          | Predlog zakona o pravnom prepoznavanju rodnog identiteta na osnovu samoodređenja | Utvrđen Predlog zakona | I kvartal 2023  | IV kvartal 2024  | Budžet MLJMP, Međunarodne organizacije, Ambasade      | <b>Nerealizovano</b> | Donošenje Zakona o pravnom prepoznavanju rodnog identiteta na osnovu samoodređenja će transrodnim osobama omogućiti promjenu oznake pola i matičnog broja u ličnim dokumentima, bez obaveze da prethodno obave medicinske intervencije. Izrada predmetnog zakona planirana je Strategijom o unapređenju kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori strategijom |

Tabela 3: Realizacija obaveza Ministarstva ljudskih i manjinskih prava iz programa rada Vlade Crne Gore za 2024. godinu

Realizacija aktivnosti iz programa rada Vlade Crne Gore za 2024. godinu

| Ukupan broj aktivnosti                              | Realizovano | Nerealizovano |
|-----------------------------------------------------|-------------|---------------|
| 10                                                  | 8           | 2             |
| Ukupan broj aktivnosti izražen u procentima (100 %) | 80%         | 20%           |

### REALIZACIJA ZAKLJUČAKA VLADE CRNE GORE

U 2024. godini, Ministarstvu ljudskih i manjinskih prava dostavljeno je ukupno 16 zaključaka Vlade Crne Gore. Od 16 zaključaka Vlade Crne Gore, realizovano je 10, a 6 zaključaka nijesu dospjela za realizaciju.

Tabela 4: Realizacija zaključaka Vlade Crne Gore iz nadležnosti Ministarstva ljudskih i manjinskih prava

| BROJ ZAKLJUČAKA VLADE DOSTAVLJENIH MLJMP ZA PERIOD IZVJEŠTAVANJA | BROJ REALIZOVANIH ZAKLJUČAKA VLADE | BROJ ZAKLJUČAKA VLADE KOJI NIJESU DOSPJELI ZA REALIZACIJU | BROJ DJELIMIČNO REALIZOVANIH ZAKLJUČAKA VLADE | BROJ NEREALIZOVANIH ZAKLJUČAKA VLADE |
|------------------------------------------------------------------|------------------------------------|-----------------------------------------------------------|-----------------------------------------------|--------------------------------------|
| 16                                                               | 10                                 | 5                                                         | 0                                             | 1                                    |

### PRIKAZ AKTIVNOSTI PO ORGANIZACIONIM JEDINICAMA MINISTARSTVA

U 2024. godini, Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava obavljalo je poslove iz svoje nadležnosti koje su utvrđene član 19 Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Službeni list Crne Gore", br. 098/23 od 31.10.2023, 102/23 od 17.11.2023, 113/23 od 15.12.2023, 071/24 od 23.07.2024, 072/24 od 26.07.2024, 090/24 od 20.09.2024,

093/24 od 27.09.2024, 093/24 od 27.09.2024), u okviru 10 organizacionih jedinica i to:

- Direktorat za unapređenje i zaštitu ljudskih prava i sloboda;
- Direktorat za unapređenje i zaštitu prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica;
- Direktorat za interkulturalizam;
- Direktorat za zaštitu i jednakost lica sa invaliditetom
- Odjeljenje za unapređenje i zaštitu prava Roma i Egipćana;
- Odjeljenje za poslove rodne ravnopravnosti;
- Odjeljenje za evropske integracije, programiranje i implementaciju EU fondova;
- Kabineta ministra
- Služba za opšte poslove
- Služba za finansijske poslove

## **DIREKTORAT ZA UNAPREĐENJE I ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA**

Pitanjima unapređenja i zaštite ljudskih prava i sloboda u Ministarstvu ljudskih i manjinskih prava bavi se Direktorat za unapređenje i zaštitu ljudskih prava i sloboda, čiji je izvještaj za 2024. godinu prikazan u nastavku.

### ***Predlog Zakona o zaštiti jednakosti i zabrani diskriminacije***

Pripremljen je *nacrt Zakona o zaštiti jednakosti i zabrani diskriminacije* koji je krajem prethodne godine poslat na mišljenje Evropskoj komisiji. S obzirom na to da su se u postupcima za zaštitu od diskriminacije pojavile brojne dileme, između ostalog, u pogledu područja i oblika diskriminacije i tereta dokazivanja, od ovog zakona se očekuje njihovo prevazilaženje kao i potpuna usaglašenost sa pravnom tekovinom Evropske unije.

Značajna novina ovog zakona je uvođenje interseksijske diskriminacije, kao jednog od težih oblika diskriminacije, što je u skladu sa preporukama Evropskog odbora protiv rasizma i netolerancije (ECRI) usvojenim u junu 2023.godine.<sup>4</sup> Utvrđivanje predloga Zakona od strane Vlade planiran je za drugi kvartal 2025 godine.

### ***Predlog Zakona o pravnom prepoznavanju rodnog identiteta na osnovu samoodređenja***

---

<sup>4</sup> ECRI Preporuka opšte politike br.17 o sprečavanju i borbi protiv netolerancije i diskriminacije LGBTI osoba, jun 2023., str.29, dostupan [ovdje](#)

Pripremljen je nacrt Zakona o pravnom prepoznavanju roda na osnovu samoodređenja koji je bio predmet javne rasprave tokom februara i marta 2024.godine. Utvrđivanje predloga od strane Vlade je planiralo za četvrti kvartal 2024.godine. Ovaj zakon treba da omogući transrodnim osobama da legalno promijene svoju oznaku pola i jedinstvenog matičnog broja u dokumentima bez potrebe za sterilizacijom, koja je trenutno preduslov za to. Ova praksa nehumanog postupanja predstavlja direktno kršenje prava transrodnih osoba, te je uz to što je nehumana i ponižavajuća. Nepostojanje zakona o pravnom prepoznavanju roda osnažuje sistemsku diskriminaciju i otežava transrodnim osobama da žive dostojanstveno i u skladu sa svojim rodnim identitetom. Država je dužna osigurati da svi njeni građani/ke imaju jednaku mogućnost za samoodređenje i priznavanje njihovog identiteta bez prisile na medicinske intervencije koje narušavaju njihovo fizičko i mentalno zdravlje.

Nakon usvajanja ovog Zakona, potrebno je obezbjediti usklađivanje drugih zakonskih i podzakonskih akata ali i sprovesti edukaciju čitavog niza aktera, uključujući državne službenike/ce, sudije/tkinje, tužioce/teljke, inspektore/ke, zaposlene u prosvjeti, medijima, akademskoj zajednici i nevladinom sektoru.

### ***Strategija za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba 2024-2028***

Pristupanju samog procesa izrade “nove” Strategije prethodila je izrada **Evaluacije Strategije za unaprjeđenje kvaliteta života LGBTI osoba za period 2019.-2023.** Evaluacija je sprovedena u periodu avgust-oktobar 2023.godine u okviru projekta „Borba protiv mržnje i netolerancije u Crnoj Gori“ finansiranog od strane Evropske unije i Savjeta Evrope.

Nakon toga urađen je **Završni izvještaj o realizaciji Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori 2019-2023.godine** koji je usvojen Zaključkom Vlade br.08-039/24-3102/4 od 27.juna 2024.godine.

Proces izrade **Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba 2024-2028.godine**, započet je identifikacijom ključnih izazova sa kojima se suočavaju LGBTIQ osobe u Crnoj Gori. Istraživanje sprovedeno među pripadnicama/ama LGBTIQ zajednice pokazalo je da su glavni problemi sa kojima se suočavaju neprihvatanje od strane porodice i šire društvene zajednice, diskriminacija u svim sferama života, socijalna isključenost, homofobija, transfobija. Važno je naglasiti da je ovo prvi put da se za potrebe izrade LGBTIQ Strategije LGBTIQ zajednica direktno pita o sopstvenim potrebama i očekivanjima od Vlade Crne Gore.

Strategija za unapređenje kvaliteta života LGBTIQ osoba u Crnoj Gori za period 2024-2028 nastala je kao rezultat zajedničkog rada državnih institucija, nevladinih organizacija i LGBTIQ zajednice na putu ostvarenja tog zadatka. Ona reflektuje posvećenost Vlade Crne Gore ka unapređenju prava i položaja LGBTIQ osoba kroz sveobuhvatan i inkluzivan pristup i predstavlja odgovor na uočen izazov u vezi sa društvenim prihvatanjem LGBTI osoba, odnosno na još uvijek izraženu društvenu

percepciju opterećenu stereotipima i predrasudama prema ovoj društvenoj grupi, koja u postojanju LGBTI osoba vidi kršenje morala i vrijednosti o poželjnom načinu života. Usvojena je zaključkom Vlade 08-039/24-3101/6 od 04.jula 2024.godine

## **Predlog Zakona o Zaštitniku/zaštitnici ljudskih prava i sloboda Crne Gore**

Institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda ustanovljena je Zakonom, koji je donijela Skupština Republike Crne Gore, 8. jula 2003. godine. Osnivanje institucije i njeno uvođenje u naš pravni sistem uslovljeno je potrebom da se obezbijedi efikasna i kvalitetna institucionalna zaštita ljudskih prava i sloboda.

U 2024.godini formirana je Radna grupa za izradu nacrtu Zakona o Zaštitniku. Rješenjem Ministra Ministarstva ljudskih i manjinskih prava br. 05-040/24-874/26 od 19.09 2024.g.

Planirano je njegovo donošenje u II kvartalu 2025 godine.

Predloženim zakonskim rješenjima prihvataju se standardi koji su utvrđeni Pariskim principima i preporukama Vencijanske komisije.

Cilj Radne grupe je da se prilikom predlaganja svih rješenja prihvataju standardi koji su utvrđeni Pariskim principima i preporukama Vencijanske komisije.

Naročito se vodilo računa da se instituciji Zaštitnika obezbijedi nezavisnost, autonomija od Vlade, pluralizam, široki mandat zasnovan na univerzalnim principima ljudskih prava, adekvatne moći istrage i odgovarajući resursi. Takođe, radna grupa ima posebno u vidu potrebu da se novim zakonskim tekstom unaprijedi status Zaštitnika a sve u cilju stvaranja pretpostavki za unapređenja sadašnjeg statusa B u status A koji ima od strane Pododbora za akreditaciju Globalnog saveza nacionalnih institucija za ljudska prava.

U tom cilju će u zakonski tekst biti implementirani i principi sadržani u pomenutim međunarodnim dokumentima a koji do sada nisu postojali u važećem Zakonu o Zaštitniku kao npr. da zaštitnik ima potpunu samostalnost prilikom zapošljavanja kadra, funkcinolni imunitet, pitanje zarada i finansijska nezavisnost.

## **Implementacija Zakona o životnom partnerstvu lica istog pola**

LGBTIQ osobe u Crnoj Gori suočavaju se sa brojnim izazovima zbog još uvijek nezaokruženog zakonskog okvira u pogledu zaštite LGBTIQ prava. Iako je 2020. godine usvojen **Zakon o životnom partnerstvu lica istog pola, brojni drugi zakoni i podzakonski akti još uvijek nijesu usklađeni s ovim zakonom**, što značajno otežava njegovu punu primjenu i stvara prepreke u ostvarivanju prava. Ovo dovodi do situacije u kojoj LGBTIQ osobe ne mogu u potpunosti uživati prava koja im nominalno pripadaju, što je neprihvatljivo u modernom društvu koje teži jednakosti i poštovanju ljudskih prava. Na primjer, istopolni parovi nemaju pravo na usvajanje djece ili pristup određenim socijalnim beneficijama. Takođe, zakon ne prepoznaje pravo na zajedničko roditeljstvo, što dodatno otežava život istopolnim parovima koji žele zasnovati porodicu

### ***Održana Povorka ponosa u Crnoj Gori***

Dvanaesti Montenegro prajd održan je u Podgorici, a ovogodišnji slogan je bio "Đe su naša prava?" Organizatori povorke kazali su da je cilj događaja da skrene pažnju na prava LGBT+ zajednice i njihovu borbu za ravnopravnost i samoodređenje, uz naglasak na ključne zahtjeve za usvajanje Zakona o pravnom prepoznavanju rodnog identiteta na osnovu samoodređenja. Događaj je prošao bez posebnih mjera obezbjeđenja, što je pokazatelj napretka društva u smislu tolerancije i poštovanja različitosti.

### ***Javni konkurs za finansiranje projekata/programa NVO u oblasti unapređenja kvaliteta života LGBTI osoba u 2024. godini***

Shodno Zakonu o nevladinim organizacijama, Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava je u 2024. godini objavilo Javni konkurs za finansiranje projekata/programa NVO u oblasti zaštite i promovisanja ljudskih i manjinskih prava – zaštita i unapređenje ljudskih prava LGBTI ,pod nazivom „**Imamo pravo**“ i raspodijelilo 250.000,00€ nevladinim organizacijama kroz finansiranje 16 projekata NVO.<sup>5</sup>

Ugovori sa nevladinim organizacijama su potpisani 21.decembra.

### ***Praćenje impementacije mjera iz akcionih planova za Pregovaračka poglavlja 19 i 23***

Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava kontinuirano prati i implementira mjere iz akcionih planova za Pregovaračko poglavlje 19-Socijalna politika i zapošljavanje i Pregovaračko poglavlje 23-Pravosuđe i temeljna prava. Ministarstvo je u predviđenim rokovima dostavljalo informacije i ažuriralo podatke u odnosu na veliki broj aktivnosti za koje je prepoznato kao ključni nosilac.

### ***Praćenje i izvještavanje o realizaciji preporuka Opšteg periodičnog pregleda o stanju ljudskih prava (UPR)***

Službenici/e Ministarstva ljudskih i manjinskih prava su učestvovali u pripremi, realizaciji i izvještavanju o aktivnostima shodno obevezama koje proizilaze iz međunaordnih konvenicija i ugovornih tijela.

### ***Posjete i prezentacije***

- Evropski IDAHOT+ Forum u Hagu - Holandija

---

<sup>5</sup><https://www.gov.me/clanak/odluka-o-raspodjeli-sredstava-nvo-lgbti-2024>

- Sastanak ADI-SOGIESC i EFPN alongside the EU LGBTIQ Equality, Strasburg
- Konferencija o borbi protiv antisemitizma u OSCE Regiji, Malta
- Njemačka fondacija za međunarodnu pravnu saradnju e.V. (IRZ)) u saradnji sa Ambasdom Njemačke i Ministarstvom ljudskih i manjinskih prava organizovali su Okrugli sto na temu Nacrta Zakona o pravnom prepoznavanju rodnog identiteta na osnovu samoodređenja
- sastanak Upravnog odbora programa "Horizontal Facility III" Savjeta Evrope za učešće na zasijedanju Komiteta za ljudska prava i predstavljanja Drugog periodičnog izvještaja Crne Gore o sprovođenju Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima.

### **Saradnja sa medijima**

Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava i RTCG potpisali su Memorandum o saradnji u cilju promocije unapređenja i zaštite ljudskih prava i sloboda, na osnovu kojeg je realizovano 10 emisija na temu rodne ravnopravnosti, LGBTI, položaj Roma i Egipćana i Interkulturalizma.

### **DIREKTORAT ZA UNAPREĐENJE I ZAŠTITU PRAVA MANJINSKIH NARODA I DRUGIH MANJINSKIH NACIONALNIH ZAJEDNICA**

Pitanja unapređenja i zaštite prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednicama u nadležnosti su Direktorata za unapređenje i zaštitu prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica čiji je izvještaj za 2024. godinu prikazan u nastavku teksta.

### **Završni Izvještaj o sprovođenju Strategije manjinske politike 2019-2023. sa Akcionim planom za 2023. godinu**

Završni Izvještaj o sprovođenju Strategije manjinske politike 2019-2023. sa Akcionim planom za 2023. godinu Vlada Crne Gore je usvojila 30.05.2024. godine. Strategija se sprovodila realizacijom aktivnosti sa pratećim operativnim ciljevima u okviru širih strateških ciljeva u pet ključnih oblasti: obrazovanja, zapošljavanja, kulture i identiteta, političke participacije i specifičnih mjera.

### **Strategija manjinska politike 2024-2028 sa Akcionim planom 2024-2025.**

Vlada Crne Gore je donijela Strategiju manjinske politike 2024-2028. sa Akcionim planom za 2024-2025. godinu dana 11.07.2024. godine. Strategija manjinske politike 2024-2028, sa pratećim akcionim planovima, predstavlja osnovni planski dokument koji definiše politiku Vlade Crne Gore u oblasti poštovanja i zaštite prava

manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica. Strategija manjinske politike, saglasno članu 7 Zakona o manjinskim pravima i slobodama, predstavlja planski akt kojim Vlada definiše mjere za sprovođenje ovog Zakona i unaprijeđivanja uslova života manjina, unaprijeđivanje mjera i aktivnosti, kao i što veću integraciju manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u crnogorsko društvo. Kako navedeni podaci ukazuju, Crna Gore se još uvijek susreće sa problemima diskriminacije i etničkog distanciranja, i stoga je putem institucionalnog sprovođenja jasno definisanih aktivnosti i mjera nužno poboljšati status manjina u društvu.

### **Saradnja sa savjetima manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica:**

Predstavnici Ministarstva ljudskih i manjinskih prava bili su u radnim posjetama svim konstitutivnim savjetima manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori.

### **Javni konkurs za finansiranje projekata/programa NVO u oblasti zaštite i unapređenja manjinskih naroda drugih manjinskih nacionalnih zajednica u 2024. godini**

Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava je dana 11.03. 2024 godine objavilo Javni Konkurs pod nazivom „Različitosti obogaćuju Crnu Goru”. Odlukom o raspodjeli sredstava od 16. jula 2024. godine po osnovu predmetnog Javnog konkursa odobreno je finansiranje 24 projekata NVO u ukupnom iznosu od 450.000,00 eura.

### **Praćenje implementacije mjera iz akcionih planova za Pregovaračka poglavlja 19 i 23**

Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava kontinuirano prati i implementira mjere iz akcionih planova za Pregovaračko poglavlje 19 - Socijalna politika i zapošljavanje i Pregovaračko poglavlje 23 - Pravosuđe i temeljna prava. Ministarstvo je u predviđenim rokovima dostavljalo informacije i ažuriralo podatke u odnosu na veliki broj aktivnosti za koje je prepoznato kao ključni nosilac.

### **Strategija manjinske politike 2024-2028**

Strategija manjinske politike 2024-2028 sa Akcionim planom za 2024 i 2025 godinu prevedena je na engleski i albanski jezik, samim tim i dostupna na sajtu Ministarstva ljudskih i manjinskih prava, te su u izvještajnom periodu organizovani:

- Organizacija okruglih stolova, seminara i radionica
- Organizovana je edukativna radionica
- Organizovana je edukativna radionica posvećena „Uvođenje građanskog obrazovanja kao obaveznog predmeta u osnovnim i srednjim školama”

Direktorat za unapređenje i zaštitu prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica je dana 8.i 9.11. 2024. godine, u Ulcinju organizovala edukacije za učitelje, nastavnike i profesore osnovnih i srednjih škola iz opština Ulcinj, Bar, Tivat, Kotor, Herceg Novi o prepoznavanju uvođenja građanskog obraovanja kao obaveznog predmeta u osnovnim i srednjim školama.

Održan je okrugli sto Izrada Strategije manjinske politike 2024-2028. godine. Direktorat za unapređenje i zaštitu prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica je dana 19.i 20.02. 2024. godine, u Budvi održao okrugli sto sa predstavnicima Radne grupe za izradu Strategije manjinske politike 2024-2028. Za oblast Politička participacija i zapošljavanje.

Održan je okrugli sto Izrada Strategije manjinske politike 2024-2028. godine. Direktorat za unapređenje i zaštitu prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica je dana 18.i 19.03. 2024. godine, u Baru održalo okrugli sto sa predstavnicima Radne grupe za izradu Strategije manjinske politike 2024-2028. Za oblast obrazovanje i kultura.

## DIREKTORAT ZA INTERKULTURALIZAM

U cilju osnaživanja integracionih procesa, društvene kohezije i društvene emancipacije, Direktorat za interkulturalizam razvija socio-kulturnu dimenziju temeljnih prava u nadležnosti Ministarstva ljudskih i manjinskih prava. Direktorat progresivno unapređuje bazične elemente multikulturalne tolerancije i dijaloga ka širem spektru i višem nivou inkluzivnosti i integracija u modele interkulturalnog suživota, solidarnosti i su-odgovornosti za zajedničku budućnost.

Direktorat je posvećen unapređenju univerzalnih ljudskih prava i odgovornosti i univerzalnih humanističkih vrijednosti na kojima se zasniva interkulturalizam. Direktorat unapređuje procese unutarne, regionalne i evropske integracije crnogorskog društva, kao i pozitivne internacionalizacije Crne Gore. Time doprinosi osnaživanju bezbjednosti, kooperacije i društvene kohezije za mirnije, stabilnije i istinski održivo crnogorsko društvo i region.

Zaštitom prirodnog i kulturnog diverziteta, kao opšteg dobra i neprocjenjivog društvenog kapitala, i promovisanjem interkulturalizma kao javne politike, Direktorat za interkulturalizam je posvećen progresivnoj paradigmi društvenog razvoja i budućnosti ljudskih prava kao i pravu na budućnost.

### **Strategija za interkulturalizam i društvenu koheziju 2025-2028**

Na 62. sjednici održanoj 19. decembra, 2024. godine, Vlada je donijela prvu Nacionalnu strategiju za interkulturalizam i društvenu koheziju 2025-2028 sa Akcionim planom 2025-2026.<sup>6</sup>

Ova strategija ima za cilj da unaprijedi međuljudske i međukulturalne odnose, promoviše razumijevanje, povjerenje i solidarnost među različitim etničkim i kulturnim grupama i raznolikim segmentima društva, te tako emancipuje državu i društvo i osigura inkluzivno, bio-socijalno usklađeno i zdravo društvo koje reflektuje univerzalne humanističke vrijednosti i univerzalna ljudska prava i odgovornosti.

Predmetni strateški dokument se bavi socio-kulturnom dimenzijom temeljnih prava i adresira ključne probleme u društvu kao što su etnička distanca, razni vidovi diskriminacije, offline i online čino ve nasilja, nedostatak povjerenja i međukulturalnog dijaloga i razumijevanja. Takođe, ova strategija ima za cilj da unaprijedi stanje u oblasti međuljudskih odnosa, smanji socijalne i ekonomske nejednakosti među različitim grupama i segmentima društva.

Implementacijom ciljeva ovog strateškog dokumenta očekuje se poboljšanje stanja u državi i društvu kroz šire polje i viši nivo svijesti i savjesti za međusobno razumijevanje, saradnju i solidarnost među pojedincima, grupama i zajednicama zasnovanim na principima jednakosti, komplementarnosti, partnerstva i zajedništva. Time bi se progresivno unaprijedili bazični elementi multikulturalne tolerancije i dijaloga ka višem nivou i širem spektru inkluzivnosti i integracije u modele interkulturalnog suživota, solidarnosti i su-odgovornosti za zajedničku budućnost.

Strategija za interkulturalizam i društvenu koheziju 2025-2028 sa Akcionim planom 2025-2026 ima sljedećih 5 strateških ciljeva:

**Strateški cilj 1:** Jačanje institucionalnog okvira za poboljšanje funkcionalnosti i učinkovitosti za razvoj interkulturalizma na svim nivoima vlasti

**Strateški cilj 2:** Promocija i jačanje interkulturalnosti u obrazovanju

**Strateški cilj 3:** Unaprijeđenje informisanja javnosti o interkulturalizmu i društvenoj koheziji putem medija

**Strateški cilj 4:** Unaprijeđenje promocije interkulturalizma i društvene kohezije u oblasti kulture i drugim društvenim oblastima

**Strateški cilj 5:** Unapređenje i promocija interkulturalizma u oblasti kulturne, javne diplomatije i ekološke diplomatije za održivi razvoj.

**Javni konkurs za finansiranje projekata/programa NVO u oblasti zaštite i unapređenja ljudskih i manjinskih prava – interkulturalizam u 2024. godini.**

---

<sup>6</sup> <https://www.gov.me/clanak/saopstenje-sa-62-sjednice-vlade-crne-gore-2>

Dana 11. marta, 2024. godine, Komisija Ministarstva ljudskih i manjinskih prava objavila je Javni konkurs za finansiranje projekata i programa NVO u oblasti zaštite i unapređenja ljudskih i manjinskih prava – interkulturalizam, pod naslovom „Interkulturalnim dijalogom i društvenom kohezijom protiv diskriminacija“ u ukupnom iznosu od 200.000 eura. Na konkurs su se prijavile 45 nevladinih organizacija, a odlukom o raspodjeli sredstava podržano je 13 projekata nevladinih organizacija. Svečano potpisivanje ugovora je održano u Podgorici, 22. juna, 2024. godine.<sup>7</sup>

**Radna grupa za izradu nacrtu Strategije za Inerkulturalizam i društvenu koheziju 2025-2028, Ulcinj, 30. i 31. maj 2024. godine i Podgorica, 13. novembar, 2024.**

Direktorat za interkulturalizam je, 30. i 31. maja 2024 godine, sazvao i organizovao prvi sastanak Radne grupe za izradu nacrtu Nacionalne strategije za interkulturalizam i društvenu koheziju (2025-2028) u Ulcinju. Radnu grupu za izradu strategije je činilo 37 predstavnika ministarstava, drugih državnih institucija i ustanova, kao i nevladinih organizacija. U cilju osnaživanja regionalne saradnje, u Radnu grupu pozvani su i predstavnici Vlade Republike Sjeverne Makedonije.<sup>8</sup>

**Održana godišnja manifestacija za mlade „Direkt Interkultura Montenegro 2024“, Podgorica, 30. septembar, 2024.**

U cilju promovisanja vizije i vrijednosti interkulturalizma i društvene kohezije među mladima, Direktorat za interkulturalizam je organizovao treću po redu godišnju manifestaciju „Direkt Interkultura Montenegro 2024“ 30. septembra, 2024. godine u Podgorici. Ova manifestacija je imala za cilj promociju kreativnosti i stvaralaštva mladih kao društvene umjetnosti koja doprinosi socijalnim promjenama i jačanju društvene kohezije. Moto DI MNE 2024 jeste „Jedni drugima pripadamo i svi planeti“.<sup>9</sup>

**Pripremljena i objavljena “Kotorska deklaracija” u saradnji sa Sjever-Jug centrom Savjeta Evrope i Ministarstvom vanjskih poslova Crne Gore kao ishod Internacionalne konferencije Savjeta Evrope "Digitalna otpornost: strategije mladih protiv rasističkih i ksenofobičnih radnji putem računarskih sistema", Kotor, 24-25. oktobar, 2024.**

Tokom Interkulturalne konferencije Sjever-Jug centra Savjeta Evrope, "Digitalna otpornost: strategije mladih protiv rasističkih i ksenofobičnih radnji putem

---

<sup>7</sup> <https://www.gov.me/clanak/odluka-o-raspodjeli-sredstava-nvo-interkulturalizam-2024>

<sup>8</sup> <https://www.gov.me/clanak/nacionalna-strategija-prvijenac-odrzan-prvi-sastanak-radne-grupe-za-izradu-strategije-za-interkulturalizam-i-drustvenu-koheziju> i <https://www.gov.me/clanak/odrzan-drugi-sastanak-radne-grupe-za-izradu-strategije-za-interkulturalizam-i-drustvenu-koheziju-2025-2028>

<sup>9</sup> <https://www.gov.me/clanak/odrzana-manifestacija-za-mlade-direkt-interkultura-montenegro-2024>

računarskih sistema", u partnerstvu MLJMP sa Ministarstvom vanjskih poslova i Evropskim centrom za globalnu međuzavisnost i solidarnost – Sjever-Jug centrom Savjeta Evrope (The European Centre for Global Interdependence and Solidarity – North-South Centre - NSC) održane u Kotoru 24-25, oktobar, 2024., pripremljen je i cirkulisan nacrt "Kotorske deklaracije" – niza preporuka za inicijative za mlade u borbi protiv rasističkih i ksenofobičnih radnji počinjenih putem računarskih sistema. Nakon uspješno realizovane internacionalne konferencije, na kojoj su učestvovali stručnjaci i predstavnici iz više od 35 zemalja, finalizirana je Kotorska deklaracija kao rezultat doprinosa eminentnih učesnika u internacionalnoj konferenciji i plasirana je od strane Sjever-Jug centra Savjeta Evrope kao etička vodilja za kritična pitanja iz domena online nasilja i diskriminacije, i kao preventivne norme.<sup>10</sup>

**Koncipiran i organizovan Specijalni kulturni program povodom Internacionalne konferencije Savjeta Evrope "Digitalna otpornost: strategije mladih protiv rasističkih i ksenofobičnih radnji putem računarskih sistema" održanoj prvi put u Crnoj Gori, Kotor, 24-25. oktobar, 2024.**

Direktorat za interkulturalizam je koncipirao i organizovao specijalni kulturni program. Kulturni program je, među istaknutim umjetnicima klasične i folklorne umjetnosti, uključio i prikazivanje video spota fondiranog od strane Direktorata za interkulturalizam, "Biser Crne Gore", koji živopisno dočarava prirodno i interkulturno bogatstvo naše zemlje.

**Pokrenuta inicijativa za članstvo Crne Gore u statusu posmatrača u Agenciji za temeljna prava Evropske unije (Fundamental Rights Agency – FRA)**

Direktorat za interkulturalizam je koordinirao saradnjom između Ministarstva ljudskih i manjinskih prava i Stalne misije CG u EU na pokretanju inicijative za članstvo Crne Gore u statusu posmatrača u Agenciji za temeljna prava Evropske unije (Fundamental Rights Agency – FRA). Pripremljeno je pismo namjere koje će biti upućeno Direktorici Agencije za temeljna prava Evropske unije, koje izražava eksplicitnu namjeru Vlade Crne Gore da pokrene proces pristupanja Crne Gore, u svojstvu posmatrača, navedenoj agenciji EU. Informacija o navedenoj inicijativi sa prijedlogom pisma namjere podnešeni su Vladi, koja ih je usvojila na sjednici održanoj 26. decembra, 2024. godine. Vlada je zadužila Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava da sprovede potrebne procedure za pristupanje CG u svojstvu posmatrača navedenoj agenciji EU, čime bi bio napravljen još jedan krupan korak CG ka EU integraciji.<sup>11</sup>

<sup>10</sup> <https://www.coe.int/en/web/north-south-centre/-/kotor-declaration-proposes-youth-strategies-to-combat-racist-and-xenophobic-acts-through-computer-systems> i <https://rm.coe.int/kotor-declaration-en/1680b2b4ec>

<sup>11</sup> <https://www.gov.me/clanak/gjeka-jos-jedan-vazan-korak-crne-gore-na-putu-ka-eu-2>

## **Održana Radionica za mlade „Interkultura-most koji spaja“, Podgorica, 27. decembar, 2024.**

U saradnji sa Omladinskim Centrom Ministarstva sporta i mladih, Direktorat za interkulturalizam je organizovao radionicu sa mladima iz više opština Crne Gore pod naslovom: Interkultura-most koji spaja. Direktorat je radionicu ostvario sa Odjeljenjem za unapređenje i zaštitu prava Roma i Egipćana u Ministarstvu ljudskih i manjinskih prava kao dio aktivnosti iz akcionog plana iz Strategije za Rome i Egipćane 2021-2025. Radionicu je vodila v.d. generalna direktorica Direktorata za Interkulturalizam, dr Ljudmila Mila Popović, koja je sa mladima izvela par transformativnih društvenih eksperimenata koji su rezultirali razmjenom perspektiva i iskustava, bližim upoznavanjem i zbližavanjem, i oplemenjivanjem svijesti o dobrobiti raznolikosti i kulturnog diverziteta zarad stvaranja inkluzivnog društva i društvene kohezije.<sup>12</sup>

## **Međunarodna saradnja**

Zvanična posjeta Vladi Republike Sjeverne Makedonije sa prijedlog za formiranje međudržavne komisije za interkulturalizam, Skoplje, 12-13. april, 2024.

Na poziv Vlade Republike Sjeverne Makedonije, v.d. generalne direktorice Direktorata za interkulturalizam u Ministarstvu ljudskih i manjinskih prava sastala se sa vicepremijerom Vlade Sjeverne Makedonije za ekonomska pitanja, koordinaciju među ekonomskim resorima i investicije, sa kojim je razgovarala o važnosti saradnje između dvije države na temu interkulturalizma sa konkretnim prijedlogom za formiranje Međudržavne komisije za interkulturalizam.<sup>13</sup>

## **Sastanak sa Predsjednikom Zajednice Crnogoraca u Albaniji, Tirana, 18. april.2024.**

U Tirani održan je sastanak sa predsjednikom Zajednice Crnogoraca u Albaniji, gdiom Marinkom Čulafićem, koji je upoznat sa radom i dostignućima Direktorata za interkulturalizam i razmatrani vidovi moguće saradnje i podrške crnogorskoj manjini u Albaniji. Popović je ukazala na mogućnost iniciranja formiranja mješovite komisije za interkulturalizam sa Albanijom kako bi se pozitivno usmjeravala zajednička budućnost, osnažila regionalna saradnja i uzajamno osnažile manjine i manjiske zajednice da proaktivno učestvuju u procesima zajedničkog puta ka EU.

## **Sastanci sa Predsjednicom Odbora za nacionalne manjine u Republici Albaniji, Podgorica i Ulcinj, 10-11. maj, 2024.**

---

<sup>12</sup> <https://www.gov.me/clanak/radionica-sa-mladima-interkultura-most-koji-spaja>

<sup>13</sup> <https://www.gov.me/clanak/popovic-doko-mjesovita-komisija-za-interkulturalizam-za-bolju-regionalnu-saradnju> i <https://www.gov.me/clanak/popovic-doko-mjesovita-komisija-za-interkulturalizam-za-bolju-regionalnu-saradnju>

U organizaciji Direktorata za interkulturalizam, u Podgorici i u Ulcinju, održani su sastanci sa Predsjednicom Odbora za nacionalne manjine u Republici Albaniji, Konstantinom Bezijani, i Predsjednikom Zajednice Crnogoraca u Albaniji, Marinkom Ćulafićem. Sastanak je organizovan kao interkulturni dijalog za razmjenu iskustva i razmatranje mogućnosti za dalju saradnju.

## **DIREKTOR ZA ZAŠTITU I JEDNAKOST LICA SA INVALIDITETOM**

Direktorat za zaštitu i jednakost lica sa invaliditetom u 2024. godini sprovodio je mjere i aktivnosti koje doprinose unapređenju položaja osoba sa invaliditetom, njihovoj zaštiti i punoj društvenoj inkluziji. Kroz unapređenje zakonodavnog okvira i sprovođenje nacionalnih strategija, Direktorat radi na obezbjeđivanju jednakog pristupa pravima, uslugama i mogućnostima za sve građane.

Fokus Direktorata biće praćenje razvoja pravne tekovine EU i međunarodnih standarda u dijelu koji se odnosi na zaštitu ljudskih prava i sloboda lica sa invaliditetom, sa akcentom na praćenje implementacije preuzetih obaveza i primjene standarda iz ove oblasti.

Pored toga, Direktorat radi na podizanju svijesti javnosti o pravima osoba sa invaliditetom i borbi protiv diskriminacije kroz različite kampanje i edukativne programe. Ključna uloga je i u razvijanju međunarodne saradnje i realizaciji projekata koji će doprinijeti poboljšanju kvaliteta života i jačanju institucionalnih kapaciteta za pružanje adekvatne podrške. Kontinuiranim radom i saradnjom sa relevantnim institucijama, organizacijama civilnog društva i privrednim sektorom, Direktorat nastavlja da doprinosi stvaranju inkluzivnog društva zasnovanog na jednakim mogućnostima za sve.

## **ZAKONODAVNI I STRATEŠKI OKVIR**

### **Prikupljanje informacija i sačinjavanje izvještaja o postupcima za zaštitu od diskriminacije**

Početkom 2024. godine prikupljene su informacije i sačinjen izvještaj o postupcima za zaštitu od diskriminacije za 2022. i 2023. godinu od Vrhovnog državnog tužilaštva, Vrhovnog suda, Višeg suda za prekršaje CG, Uprave policije i Uprave za inspeksijske poslove.

### **Sastanak u Ženevi**

Ministar ljudskih i manjinskih prava Fatmir Gjeka i generalna direktorica Direktorata za zaštitu i jednakost lica sa invaliditetom sastali su se u Ženevi sa sekretarom Komiteta za prava osoba sa invaliditetom, Horhe Arajom, kako bi se razmijenile

informacije i unaprijedila saradnja na međunarodnom nivou. Ministar Gjeka je iskazao čvrstu posvjećenost Crne Gore punom sprovođenju Konvencije za prava osoba sa invaliditetom i dosljednoj primjeni preuzetih međunarodnih standarda ljudskih prava lica sa invaliditetom. On je informisao sekretara Araju o ostvarenim institucionalnim iskoracima u pravcu daljeg unapređenja promocije i zaštite prava lica sa invaliditetom.

## **Godišnji izvještaj**

Usvojen Godišnji izvještaj za period 2022-2023 i detaljno praćenje realizacije Strategije za zaštitu osoba sa invaliditetom, sa naglaskom na postignute ciljeve i izazove.

## **Akcioni plan**

Usvojen Akcioni plan za 2024-2025. godinu: Fokus na Strategiji za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti (2022-2027), sa ciljem konkretizacije budućih aktivnosti i mjera. Direktor za zaštitu i jednakost lica sa invaliditetom, 2. oktobra 2024. i 5. februara 2025. godine, održalo je tromjesečne sastanke članova komisije za praćenje sprovođenja Nacionalne strategije za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promocije ravnopravnosti 2022-2027 sa Akcionim planom za 2024- 2025. godinu. Sastanci se održavaju s ciljem redovnog praćenja prikupljanja informacija o realizovanim aktivnostima u cilju pripreme godišnjeg izvještaja o realizaciji akcionog plana. Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava realizovalo je sve aktivnosti predviđene za ovu godinu.

## **Konstituisanje Savjeta za prava lica sa invaliditetom**

Savjet za prava lica sa invaliditetom konstituisan je u aprilu 2024. godine, kao platforma za konsultacije i saradnju sa različitim akterima, radi unapređenja prava osoba sa invaliditetom.

Prva konstitutivna sjednica Savjeta održana je 19. jula 2024. godine. Nakon rekonstrukcije 44. Vlade, izmijenjena je Odluka o obrazovanju Savjeta za prava lica sa invaliditetom (Sl. List 105/24 od 31.10.2024). Kada je odluka izmijenjena, proširen je i sastav Savjeta. Druga sjednica Savjeta održana je 18. decembra 2024. godine, a treća 31. januara 2025. godine. Nakon druge sjednice Savjet je uputio informaciju Vladi, koju je Vlada usvojila i zadužila Ministarstvo regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama da izradi tekst Nacrta zakona o reprezentativnosti organizacija lica sa invaliditetom i dostavi ga Vladi Crne Gore na usvajanje do četvrtog kvartala 2026.

## **Formiranje fokus grupe za kontakt osobe ispred opština za zaštitu i jednakost LSI**

Formirana je fokus grupa kontakt osobe ispred opština za zaštitu i jednakost lica sa invaliditetom i dostavljanje informacija vezano za zaštitu i jednakost lica sa invaliditetom.

## **Sastanci sa predstavnicima lokalnih samouprava**

Tokom oktobra 2024. godine održana su 3 sastanka sa predstavnicima lokalnih samouprava koji su kontakt osobe za oblast zaštite osoba sa invaliditetom, sa ciljem intenziviranja saradnje na stvaranju uslova za intenzivnije i efikasnije sistemsko obavljanje poslova zaštite i ravnopravnost osoba sa invaliditetom i izrada lokalnih akcionih planova. Strategijom zaštite osoba sa invaliditetom od diskriminacije i unapređenja ravnopravnosti za period 2022-2027. planirano je donošenje Lokalnih akcionih planova i njihova implementacija na lokalnom nivou.

### **3. decembar- Međunarodni dan osoba sa invaliditetom**

Na inicijativu Ministarstva za ljudska i manjinska prava, povodom 3. decembra - Međunarodnog dana osoba sa invaliditetom, održana je Prva sjednica parlamenta za osobe sa invaliditetom. Tema sjednice bila je „Prava osoba sa invaliditetom u Crnoj Gori, sa fokusom na ključne aktivnosti preduzete na unapređenju pravnog i institucionalnog okvira i implementaciji preporuka međunarodnih organizacija u cilju zaštite od diskriminacije i promovisanja ravnopravnosti osobe sa invaliditetom“. Značaj ove sjednice je što je pružena prilika osobama sa invaliditetom, zajedno sa predstavnicima svih relevantnih političkih i društvenih aktera, da iznesu svoje stavove, izazove i prijedloge u zakonodavnom domu.

### **Promotivne i medijske kampanje**

Organizovane su kampanje za podizanje svijesti o pravima lica sa invaliditetom, uključujući informisanje građana o dostupnim resursima i uslugama.

Radionice za osnaživanje žena i djevojčica - Organizovane su radionice sa ciljem osnaživanja žena i djevojčica sa invaliditetom, fokusirajući se na njihove specifične potrebe i izazove.

### **Javni konkurs za finansiranje projekata/programa NVO u oblasti Zaštita lica sa invaliditetom u 2024. godini.**

Dana 11. marta, 2024. godine, Komisija Ministarstva ljudskih i manjinskih prava objavila je Javni konkurs za finansiranje projekata i programa NVO u oblasti zaštite lica sa invaliditetom, pod nazivom „Jednak pristup, jednake mogućnosti“ u ukupnom iznosu od 552.613,23 eura, na osnovu koga se finansira 25 projekata nevladinih organizacija u navedenoj oblasti.<sup>14</sup>

## **ODJELJENJE ZA POSLOVE RODNE RAVNOPRAVNOSTI**

---

<sup>14</sup> <https://www.gov.me/dokumenta/57eb537a-5171-4d20-81f0-f9cad3a870cd>

## **Izveštaj o sprovođenju Nacionalne strategije rodne ravnopravnosti 2021-2025 za 2023 shodno Programu rada Vlade Crne Gore za 2024.**

U junu 2024. godine, Vlada Crne Gore razmotrila je i usvojila Izveštaj o sprovođenju Akcionog plana za sprovođenje Nacionalne strategije rodne ravnopravnosti 2021-2025. za 2023. godinu. Izveštaj je ukazao na napredak u implementaciji strategije, posebno u integraciji principa rodne ravnopravnosti u javne politike i finansije, obrazovanje i medije. Ostvaren je stepen realizacije od 76,6%, što predstavlja značajno poboljšanje u odnosu na prethodnu godinu, kada je realizacija bila ispod 50%. Međutim, identifikovani izazovi ukazali su na potrebu za jačanjem mehanizama i dosljednom primjenom rodni politika na svim nivoima upravljanja.<sup>15</sup>

## **Prezentovanje III Periodičnog izvještaja Crne Gore o sprovođenju CEDAW Konvencije**

U maju 2024. godine prezentovan je Treći periodični izvještaj Crne Gore o sprovođenju Konvencije za eliminaciju svih oblika diskriminacije žena na 88. zasijedanju Komiteta za eliminaciju svih oblika diskriminacije žena CEDAW - 15. maja 2024. godine. Tim povodom CEDAW Komitet je dostavio Crnoj Gori Zaključna razmatranja 2. juna. 2024. godine.

Implementacija preporuka CEDAW konvencije ostaje ključna obaveza za Crnu Goru kako bi se osiguralo potpuno ostvarenje ciljeva rodne ravnopravnosti. Hitne preporuke CEDAW Komiteta na koje treba odgovoriti u roku od dvije godine, uključuju povećanje resursa za Odjeljenje za rodnu ravnopravnost, dopunu Krivičnog zakonika za kriminalizaciju femicida, izmjenu izbornog zakona radi postizanja rodno pariteta u političkom predstavljanju i razvoj programa za besplatne kontraceptivne sredstva. Efikasna realizacija ovih preporuka zahtijeva kontinuirani angažman i saradnju svih relevantnih aktera, kao i dodatna ulaganja.<sup>16</sup>

## **Saradnja sa Kancelarijom UNDP-a u Crnoj Gori**

Saradnja između Odjeljenja za poslove rodne ravnopravnosti i Kancelarije UNDP-a u Crnoj Gori ima značajan uticaj na unapređenje rodne ravnopravnosti u Crnoj Gori. Kroz zajedničke aktivnosti ostvareni su značajni rezultati, ali i identifikovani ključni izazovi koji će oblikovati dalji razvoj politike rodne ravnopravnosti.

Analizom funkcionisanja institucionalnih mehanizama za rodnu ravnopravnost u zemljama Zapadnog Balkana, identifikovani su ključni elementi koji će poslužiti kao osnova za razvoj novog institucionalnog mehanizma za rodnu ravnopravnost u

<sup>15</sup> <https://wapi.gov.me/download-preview/7dba3082-6c89-4f34-8459-9f59d9b12be3?version=1.0>

<sup>16</sup> <https://www.gov.me/dokumenta/70c3b86f-42e4-414b-9ec0-0a1494eaacae> i <https://www.gov.me/dokumenta/8690d4b6-4ff7-48b4-b17a-973ecf6fb15d>

Crnoj Gori. Ovaj pregled ima potencijal da doprinese izradi Nacionalne strategije rodne ravnopravnosti za period 2025–2029, kao i drugih vladinih strateških dokumenata, te unapređenju zakonodavnih rešenja, uključujući budući Zakon o rodnoj ravnopravnosti.

Sprovedeno je istraživanje koje je obuhvatilo sve ključne institucije u Crnoj Gori, pružajući dubok uvid u percepciju rodne ravnopravnosti među zaposlenima u javnoj upravi. Ovi podaci služe kao temelj za dalje unapređenje politika i strategija u oblasti rodne ravnopravnosti.

Saradnja između Odjeljenja za poslove rodne ravnopravnosti i UNDP-a predstavlja značajan korak ka postizanju rodne ravnopravnosti u Crnoj Gori. Dalji razvoj ove saradnje, kroz primjenu šire metodologije, bolju koordinaciju i angažovanje stručnjaka/inja, može donjeti održive promene i unaprijediti implementaciju rodne ravnopravnosti u svim sektorima. Kancelarija UNDP-a u Crnoj Gori u partnerstvu sa Vladom Crne Gore, trenutno implementira projekat „Ujedinjeni u rodnoj ravnopravnosti“ finansirani od strane Evropske unije, osmišljen s ciljem unaprijeđenja kapaciteta Vlade Crne Gore za promociju rodne ravnopravnosti i primjenu rodne perspektive u strateškim, zakonodavnim i političkim okvirima, kao i u državnim programima i razvojnim planovima.

### **Konferencija “Rodna ravnopravnost i javna uprava”**

U novembru 2024. godine, održana je konferencija “Rodna ravnopravnost i javna uprava”, koja je okupila donosioce odluka, rukovodeći i operativni kadar iz javne uprave, kao i domaće i međunarodne stručnjake/inje. Fokus konferencije bio je na strategijama za integraciju rodno odgovornih pristupa u sve aspekte javnog upravljanja, finansijskih mehanizama i institucionalnih okvira odgovornosti.

### **Konferencija posvećena rodno odgovornom budžetiranju**

Konferencija posvećena rodno odgovornom budžetiranju, organizovana od strane UN Women uz podršku Ministarstva za ljudska i manjinska prava, održana je 4. decembra 2024. u Podgorici. Skup je okupio stručnjake/inje i predstavnike/ce institucija kako bi razmotrili unapređenje ovog pristupa javnim finansijama. Diskutovano je o izazovima u implementaciji rodno odgovornog budžetiranja, kao i alata za pravičnu raspodjelu resursa i smanjenje rodni nejednakosti. Učesnici/e su podijelili iskustva i preporuke za jačanje ovog procesa, uključujući potrebu za edukacijom i boljim praćenjem njegovih efekata.

### **Program "Jačanje povjerenja građana u institucije i izgradnja otpornih zajednica"**

Trenutno se u Crnoj Gori sprovodi Program "Jačanje povjerenja građana u institucije i izgradnja otpornih zajednica", kao zajednička inicijativa UNDP-a, UNICEF-a i UNESCO-a, u partnerstvu sa Vladom Crne Gore i njenim resornim ministarstvima i uz finansijsku podršku Fonda UN za izgradnju mira. Fokusira se

na podršku naporima Crne Gore za postizanje ciljeva održivog razvoja 16 (Mir, pravda i jake institucije) i 5 (Rodna ravnopravnost). Program se bavi poboljšanjem povjerenja građana u institucije i jačanjem otpornosti zajednica na izazove poput govora mržnje, rodno zasnovanog nasilja i nasilja nad djecom i mladima.

## **Dijalog na lokalnom nivou**

Odjeljenje za poslove rodne ravnopravnosti, kao ključni partner u ovom programu, aktivno je učestvovalo u održavanju lokalnih dijaloga tokom novembra i decembra 2024, u 5 opština (Ulcinj, Pljevlja, Bar, Podgorica i Bjelo Polje). Tokom ovog dijaloga, građani/ke su imali priliku da iznesu svoja mišljenja i predlože rješenja za izazove u zajednici, kao što su obrazovanje, zapošljavanje, infrastruktura, socijalne usluge, rodna neravnopravnost i nasilje. Preporuke sa lokalnog nivoa biće integrisane u nacionalni dijalog i korišćene za razvoj nacionalnih strategija za jačanje socijalne kohezije i izgradnju otpornih zajednica. U okviru ovog projekta, kroz saradnju sa UNDP-om, Odjeljenje za poslove rodne ravnopravnosti nastaviće rad na jačanju kapaciteta donosilaca odluka u oblasti rodne ravnopravnosti i suprotstavljanju nasilju i govoru mržnje usmjerenim protiv žena, što će biti ključni fokus za 2025. godinu. U februaru 2025. godine, planirane su dvije dvodnevne radionice za službenike i službenice različitih institucija u javnoj upravi i pravosuđu, kojima je dodeljen mandat da prate sprovođenje principa rodne ravnopravnosti u tim institucijama. Cilj ovih radionica je upoznavanje sa osnovnim standardima u sprovođenju politika rodne ravnopravnosti, kako bi se osigurao dosledan i efikasan pristup u implementaciji rodničkih politika na svim nivoima vlasti. Za prisustvo ovim radionicama prijavilo se preko 70 službenika/ca.

## **Saradnja sa Misijom OESC-a u Crnoj Gori**

U decembru 2025. godine, Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava, u saradnji sa OSCE Misijom u Crnoj Gori, sprovelo je ex-post evaluaciju četvrtog strateškog dokumenta za rodnu ravnopravnost NSRR 2021-2025. Evaluacija je pružila procjenu uspješnosti i preporuke za unapređenje narednog strateškog ciklusa. Nalazima evaluacije utvrđeno je da je NSRR usklađena sa drugim strateškim dokumentima i usmjerena je na primjenu zakona, borbu protiv stereotipa i osnaživanje žena, kao i da i dinamika sprovođenja mjera nije bila na zadovoljavajućem nivou. Evidentan je napredak u ostvarivanju u orodnjavanju javnih politika, međutim budžetska sredstva, slaba koordinacija i česte kadrovske promjene usporile su sprođenje aktivnosti. Preporučeno je jačanje kapaciteta institucija, bolja međuresorska saradnja u cilju obezbjeđivanja kontinuiteta.<sup>17</sup>

U saradnji Ministarstva ljudskih i manjinskih prava i Misije OSCE-a, kao i kroz koordinaciju sa resornim ministarstvima, unaprijeđeni su kapaciteti za sprovođenje

---

<sup>17</sup> <https://wapi.gov.me/download-preview/34f2845d-2ee4-4e88-b0af-c9904ef714c4?version=1.0>

rodno odgovornih politika i budžeta kroz niz ključnih aktivnosti. Poseban napredak ostvaren je u razvoju plana za uvođenje rodno odgovornog budžetiranja (ROB), uz široku participaciju organizacija civilnog društva i međunarodnih institucija. Ministarstvo finansija je, uz mentorsku podršku, pripremio prvi konsolidovani izvještaj o izvršenju ROB-a, čime su značajno osnaženi kapaciteti za dalju implementaciju. Pored toga, organizovane su stručne mentorske obuke za budžetske korisnike iz 19 ministarstava, unaprijeđena je metodologija srednjoročnog planiranja rada Vlade, sprovedena analiza udžbenika u vezi sa rodnim stereotipima i održane radne sesije za strateško planiranje. Osim toga, izrađena je unaprijeđena Metodologija razvijanja politika, izrade i praćenja sprovođenja strateških dokumenata, koja uključuje rodnu perspektivu u sve faze kreiranja, implementacije i evaluacije politika, kako bi se osiguralo dosljedno sprovođenje principa rodne ravnopravnosti. Ove aktivnosti doprinijele su jačanju kapaciteta institucija i osiguranju dugoročne održivosti u sprovođenju rodno odgovornih politika i budžeta.

### **Saradnja sa Upravom za statistiku**

Dana 5. decembra 2024. godine, u saradnji sa MONSTAT-om, održana je promocija desete publikacije „Muškarci i žene 2024“ Publikacija „Muškarci i žene 2024“ predstavlja vrijedan resurs u praćenju i analizi položaja muškaraca i žena u društvu, te pruža ključne podatke o njihovim pravima, mogućnostima i izazovima s kojima se suočavaju; takođe sadrži sveobuhvatne podatke i analize u različitim sferama društvenog života, uključujući obrazovanje, tržište rada, zdravstvo, političku participaciju i porodične odnose, i ukazuje na izazove koje je potrebno zajedničkim naporima prevazići. Predstavljeni podaci i analize pružaju važan uvid u postignuća i izazove na putu ka ostvarivanju rodne ravnopravnosti.

### **Saradnja sa nevladinim organizacijama**

Odluka o finansiranju 34 projekta nevladinih organizacija u oblasti rodne ravnopravnosti u ukupnom iznosu od 394.263,20 € eura donijeta je 16. jula 2024. godine, nakon sprovedenog postupka raspodjele na osnovu Javnog konkursa „Rodna ravnopravnost kroz prizmu etike: „Konkurs za inovativne ideje“ objavljenog 11. marta 2024.godine.

U aprilu 2024. godine Odjeljenje za poslove rodne ravnopravnosti u partnersrtvu sa NVO Centar za ženska prava usvojili su zajednički dokument, „Zajednička pozicija povodom sveobuhvatne reforme izbornog zakonodavstva“, koja predlaže kvotu od 40% za žene na izbornim listama, strože sankcije za nepoštovanje kvota i rodnu ravnopravnost u Vladi. Dokument se oslanja na preporuke UN Komiteta za eliminaciju diskriminacije nad ženama. Predlogom ovog dokumenta izmjena Poslovnika Skupštine propisuje da najmanje jedan predstavnik bude iz manje zastupljenog pola, a žene sada predsjedavaju četvrtinom radnih tijela. Formiran je i Ženski klub, dok se politika primjenjivanja kvota odnosi i na odbore preduzeća.

## ODJELJENJE ZA EVROPSKE INTEGRACIJE, PROGRAMIRANJE I IMPLEMENTACIJU EU FONDOVA ZA 2024. GODINU

Odjeljenje za evropske integracije, programiranje i imlementaciju EU fondova na dnevnoj osnovi obavlja niz aktivnosti koje su potrebne za nesmetano odvijanje procesa evropskih integracija iz nadležnosti Ministarstva ljudskih i manjinskih prava.

### I PROJEKTI I PROGRAMI EU

Odjeljenje za evropske integracije, programiranje i implementaciju EU fondova učestvuje i prati realizaciju aktivnosti iz sljedećih projekata :

- „Horizontal facility for western Balkan and Turkey III“ za period 2023-2026. godina pod nazivom “Combating hatred and intolerance in Montenegro” sa posebni akcentom na antidiskriminacione politike;
- „Roma Integration III“ koji će doprinijeti socio-ekonomskoj integraciji RE populacije na Zapadnom Balkanu i Turskoj. Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava kroz ovaj projekat ima za cilj da osnaži kapacitete za efikasno rešavanje višestrukih izazova sa kojima se romska zajednica suočava sprovođenjem sveobuhvatnih javnih politika u oblastima obrazovanja, zapošljavanja, stanovanja, zdravstva, obezbeđenja ličnih dokumenata, kao i zelena i digitalna tranzicija;
- „Ujedinjeni u rodnoj ravnopravnosti“, u partnerstvu sa UNDP-em i Upravom za ljudske resurse;
- „U pravo vrijeme - podrška zaštitnicima/ama ljudskih prava i OCD u oblasti promocije ljudskih prava i razvoja demokratske političke kulture“

Tokom 2024. godine, pripremljen je i poslat predlog projekta za gender u okviru Programiranja IPA 2025-2027.

Sporazum o učešću Crne Gore „Građani, jednakost, prava i vrijednosti“ CERV (2024-2027) je u ime Vlade Crne Gore, potpisao ministar ljudskih i manjinskih prava Fatmir Gjeka. Shodno obavezama koje proizilaze iz Sporazuma, Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava je uplatilo godišnju kontribuciju za 2024. godinu.

Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava je koordinator dva koraka u okviru Reformske agende Crne Gore 2024-2027. za Instrument EU za reforme i rast kroz Reformu 4.4.2 Djelotvorna primjena Zakona o zaštiti jednakosti i zabrani diskriminacije:

- Smanjen broj žalbi Ombudsmanu i smanjen broj incidenata koje su prijavile LGBTIQ organizacije civilnog društva i
- Poboljšana evidencija sudskog praćenja i pravosnažnih sudskih odluka u slučajevima diskriminacije.

Pripremljen je Implementacioni plan sa brojnim aktivnostima u cilju ispunjenja gore navdenih koraka i dostavljen u skladu sa zadatim rokovima, Ministarstvu evropskih poslova. Načelnica Odjeljenja je članica Koordinacionog tijela za Reformsku agendu ispred Ministarstva ljudskih i manjinskih prava.

## **IPA**

Tokom 2024. godine, službenice Odjeljenja su ažurirale annexe Internog Priručnika o procedurama MoP v.2.0 za 2024. godinu u skladu rokovima.

U skladu sa procedurama, Odjeljenje je polugodišnje izvještavalo NIPAK kancelariju i Direktorat za finansiranje i ugovaranje sredstava EU pomoći o sprovođenju akcija i aktivnosti iz svoje nadležnosti u okviru SOPEES 2015-2017.

Godišnja izjava o upravljanju za 2024. godinu izdata je 23. januara 2024. godine prema Nacionalnoj službenici za ovjeravanje (NAO) u Ministarstvu finansija, kao potvrdu efikasnosti funkcionisanja sistema upravljanja i kontrole na nivou Odjeljenja, kao Jedinice za implementaciju projekata, u okviru Sektorskog operativnog programa za zapošljavanje, obrazovanje i socijalne politike (SOPEES 2015-2017).

## **II EU INTEGRACIJE**

Odjeljenje za evropske integracije, programiranje i implementaciju EU projekta aktivno i u kontinuitetu radi na pripremi i realizaciji aktivnosti koje proizilaze iz pregovaračkih poglavlja 19 i 23, sa posebni akcentom na zatvaranje završnih mjerala koji se tiču usklađivanja zakonodavstva za pravnom tekovinom EU.

Tokom 2024. godine Odjeljenje za evropske integracije, programiranje i implementaciju EU fondova je u saradnji sa drugim organizacionim jedinicama Ministarstva ljudskih i manjinskih prava i ekspertsku podršku obezbijedenu od strane Ministarstva evropskih poslova, definisalo preduslove za korišćenje fondova kohezivne politike EU (PP 22) a koji se odnose na:

- Efikasnu primjenu Evropske Povelje o ljudskim pravima;

- Implementacija Konvencije Ujedinjenih nacija o pravima osoba sa invaliditetom (UNCRPD) u skladu sa Odlukom Savjeta 2010/ 48/EC ( 1 );
- Nacionalni strateški okvir za rodnu ravnopravnost i
- Nacionalni strateški okvir za inkluziju Roma.

Pripremljene su informacije za Akcione Planove za PP 19 i 23 kao i za Program pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Takođe, u skladu sa rokovima, pripremane su informacije za Priloge za Izvještaj EK iz nadležnosti ministarstva kao i informacije za Pododbor za stabilizaciju i pridruživanje između Crne Gore i Evropske unije.

Odjeljenje za evropske integracije, programiranje i implementaciju EU fondova tokom 2024. godine bilo je predmet sljedećih revizija.

- Sprovedena je revizija funkcionisanja Sistema upravljanja i kontrola za Višegodišnji akcijski program za Crnu Goru za zapošljavanje, obrazovanje i socijalnu politiku (SOPEES 2015-2017), od strane Revizorskog tijela Crne Gore;
- Obavljena je kontrola na licu mjesta za provjeru sistema, od strane Odjeljenja za unutrašnju reviziju fondova EU u javnom sektoru, Ministarstvo finansija.

Na osnovu Izvještaja revizije, urađen je akcioni plan sa mjerama za unaprjeđenje o čijem stepenu realizacije Odjeljenje redovno izvještava nadležna tijela i institucije. Sve preporuke su realizovane osim jedne, čija se realizacija očekuje usvajanjem novog Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta a koja svakako ne utiče na funkcionisanje sistema.

### **III ZAKONODAVNI I STRATEŠKI OKVIR**

Službenice Odjeljenja učestvuju u izradi zakona iz djelokruga Ministarstva ljudskih i manjinskih prava. Aktivnosti se realizuju po fazama u skladu sa Smjernicama za planiranje i pripremu propisa koji se usklađuju sa pravnom tekovinom EU kao i Pravno tehničkim pravilima za izradu propisa. Takođe, službenice Odjeljenja učestvuju u pripremi Strateških dokumenata Ministarstva.

Predlog Zakona o zaštiti jednakosti i zabrani diskriminacije je nakon usklađivanja sa komentarima EK datim 21. decembra 2024. godine, prosljeđen ponovo na mišljenje EK 20. januara 2025. godine.

Službenice Odjeljenja su učestvovala u svim aktivnostima u svojstvu predsjednice i članice Komisije za raspodjelu sredstava nevladinim organizacijama za projekte/programme u oblasti zaštite i unapređenja položaja lica sa invaliditetom.

Shodno javnom pozivu za finansiranje projekata nevladinih organizacija u oblasti zaštite i unapređenja položaja lica sa invaliditetom, podržano je njih 25 u iznosu od 547.313,72 eura.

#### **IV UN**

Službenice Odjeljenja su učestvovala u pripremi, realizaciji i izvještavanju o aktivnostima shodno obevezama koje proizilaze iz međunaordnih konvenicija i ugovornih tijela (UPR, CEDAW, ECRI).

#### **VI OBUKA**

Službenice Odjeljenja su učestvovala na seminarima, obukama i radionicama koje se odnose na unapređenje znanja u oblasti strateškog planiranja, rizika, sprovođenja i praćenja projekata i finansijskog upravljanja i sektorskih politika. Takođe su prisustvovala obukama u vezi IPA-e u organizaciji Ministarstva evropskih poslova kao i radnicama CEF-a u vezi sa Reformskom agendom.

#### **KABINET MINISTRA**

##### **1. Obavljanje protokolarnih i administrativno-tehničkih poslova potrebnih za ostvarivanje funkcije ministra**

Kabinet ministra je sprovodio redovne administrativne i protokolarne aktivnosti. Ministar je imao bilateralne susrete, unutar i van zemlje, u okviru kojih se susreo i razgovarao sa visokim predstavnicima/ama zemalja Evropske unije i zemalja regiona, UN agencija, Delegacije Evropske unije i regionalnih organizacija, te diplomatskog kora u Crnoj Gori. Tokom susreta sa visokim zvaničnicima/ama razgovarano je o aktivnostima koje resorno Ministarstvo sprovodi na planu unapređenja stanja ljudskih i manjinskih prava i sloboda, izazovima i planovima u predmetnim oblastima, kao i modelima jačanja saradnje.

Ministar ljudskih i manjinskih prava u 2024. godini, službeno je boravio u: Sjedinjenim Američkim Državama, Švajcarskoj, Republici Kosovo, Republici Albaniji, Republici Sloveniji, Republici Sjevernoj Makedoniji, Saveznoj Republici Njemačkoj i Kraljevini Španiji.

Na poziv američkih senatora Zaka Vampa i Toma Suoiza, ministar je prisustvovao 72. Nacionalnom Molitvenom doručku, u Kapitolu u Vašingtonu. Tokom boravka u Sjedinjenim Američkim Državama, ministar je imao priliku da razgovara sa visokim zvaničnicima o značajnim procesima u Crnoj Gori, kao i rezultatima kada

je u pitanju poštovanje ljudskih prava i sloboda. Između ostalog, ova posjeta bila je i prilika da ministar prisustvuje potpisivanju bratimljenja Opštine Ulcinj sa Opštinom Stejten Ajlend u Njujorku, koji su potpisali gradonačelnici ova dva grada.

Ministar ljudskih i manjinskih prava učestvovao je u ime Vlade Crne Gore na 68. zasijedanju Komisije za status žena, gdje je poručio da je poseban fokus djelovanja Vlade Crne Gore usmjeren na rodno odgovorno budžetiranje, koje je prepoznato kao ključni instrument u ostvarivanju rodne ravnopravnosti. Ministar je izjavio da Vlada nastoji da osigura da javni resursi podržavaju jednaku participaciju, pravedniju raspodjelu dobara i smanjenje rodnog siromaštva, čime se stvara prostor za inkluzivne politike i programe.

Ministar je sa najvišim zvaničnicima/ama Republike Kosovo učestvovao na manifestaciji u znak zahvalnosti građanima/kama Republike Kosovo, koju je organizovala turistička organizacija opštine Ulcinj, u Prištini, a koja je okupila preko pet stotina zvanica iz Crne Gore i Republike Kosovo iz oblasti turizma, hotelijerstva i privrede.

Ministar ljudskih i manjinskih prava predvodio je delegaciju koja je na 88. zasijedanju Komiteta za eliminaciju svih oblika diskriminacije žena, u Ženevi predstavila III Periodični izvještaj o sprovođenju istoimene Konvencije. U okviru dvije sesije, crnogorska delegacija je u konstruktivnom dijalogu sa članovima/icama Komiteta predstavila postignuti napredak i aktuelne izazove u periodu od 2017. do maja 2024. u oblastima koje su u fokusu zaštite predmetne Konvencije. U svojstvu šefa delegacije, istakao je punu posvjećenost Crne Gore implementaciji CEDAW Konvencije i ponovio da je Crna Gora preuzela obavezu da poštuje, štiti i ostvaruje prava žena prema odredbama ove Konvencije i s tim u vezi, aktivno radi na njihovoj primjeni u nacionalnom kontekstu. Ministar je naglasio da je aktuelni saziv Vlade Crne Gore svjestan uticaja čestih političkih promjena na sposobnost za kontinuirani napredak u implementaciji preuzetih obaveza, ali da izražava punu spremnost da radi aktivnije na postizanju rodne ravnopravnosti u crnogoskom društvu. Takođe, na marginama zasijedanja Komisije, ministar je održao sastanke sa zvaničnicima UNDP-ja i Komiteta za prava lica sa invaliditetom.

Na poziv predsjednice Kosova Vjose Osmani i premijera Aljbina Kurtija, ministar je prisustvovao obilježavanju 25. godišnjice od dolaska NATO trupa na Kosovo.

Prilikom dvodnevne zvanične posjete Republici Sloveniji, ministar je održao radne sastanke sa ministrom rada, porodice, socijalnih pitanja i jednakih mogućnosti Republike Slovenije, Lukom Mesecom i Zaštitnikom ljudskih prava Republike Slovenije, Petrom Svetinom na temu zaštite od diskriminacije lica sa invaliditetom. Tokom sastanaka, istaknut je značaj unapređenja regionalne saradnje u oblasti zaštite i jednakih prava lica sa invaliditetom, imajući u vidu da je razvoj politika zasnovanim na ljudskim pravima ključan za poboljšanje položaja osoba sa invaliditetom u regionu.

U cilju konstantnog unapređivanja oblasti zaštite ljudskih prava i sloboda, te zaštite od diskriminacije i jačanja kvaliteta i uspješnosti saradnje aktera u čijoj su nadležnosti ove oblasti, ministar je bio domaćin radne posjete predsjedavajuće Ane Džumalieve i članova/ica Komisije za zaštitu od diskriminacije Republike Bugarske. Delegacija je boravila u dvodnevnoj radnoj posjeti Crnoj Gori, tokom koje je održala sastanke sa visokim zvaničnicima Vlade Crne Gore u čijoj je nadležnosti zaštita od diskriminacije i zaštita mladih, kao i Zaštitnikom ljudskih prava i sloboda Crne Gore.

Povodom desetogodišnjice Berlinskog procesa i pete godišnjice od usvajanja Deklaracije partnera Zapadnog Balkana o integraciji Roma/kinja u sklopu procesa proširenja Evropske unije, ministar je učestvovao na petom ministarskom sastanku koji je održan pod pokroviteljstvom Vlade Njemačke u saradnji sa Savjetom Evrope. Ministar je istakao da Vlada Crne Gore i resorno ministarstvo prepoznaju izazove sa kojima se susreće ova zajednica i da posvjećeno rade na unapređenju prava i položaja romske i egipćanske populacije kroz niz mjera koje su usvojene u okviru ove Deklaracije, prvenstveno u oblasti obrazovanja, stanovanja, zapošljavanja i pristupa kvalitetnoj zdravstvenoj zaštiti, regulisanju pravnog statusa, borbi protiv anticiganizma, te digitalnoj inkluziji.

Ministar je boravio u radnoj posjeti Republici Sjevernoj Makedoniji tokom koje je održao sastanke sa ministrom za socijalnu politiku, demografiju i mlade Republike Sjeverne Makedonije, Fatmirom Ljimanijem i prvim zamjenikom premijera Republike Sjeverne Makedonije Izetom Medžitijem na temu zaštite i unapređenja prava lica sa invaliditetom.

Ministar je boravio u radnoj posjeti Sjedinjenim Američkim Državama na poziv Skupštine države Njujork i poziv albansko-američkog udruženja Ulcinjana/ki u dijaspori "Ana Maljit" i drugih ulcinjskih udruženja, povodom tradicionalnog obilježavanja Dana nacionalne zastave Albanaca.

Delegacija Crne Gore, predvođena ministrom ljudskih i manjinskih prava učestvovala je na Četvrtom globalnom forumu protiv rasizma i diskriminacije, koji je održan pod pokroviteljstvom UNESCO-a, u Barseloni, Kraljevina Španija. Ovaj događaj okupio je visoke predstavnike/ce vlada, međunarodnih organizacija, civilnog sektora i akademske zajednice iz cijelog svijeta kako bi zajednički radili na jačanju globalne borbe protiv rasizma, diskriminacije i isključivanja.

Ministar je podržao Montenegro Prajd 2024, čiji je cilj bio da skrene pažnju na prava LGBTIQ+ zajednice i njihovu borbu za ravnopravnost i samoodređenje, uz naglasak na ključne zahtjeve za usvajanje Zakona o pravnom prepoznavanju rodnog identiteta na osnovu samoodređenja.

Ministar ljudskih i manjinskih prava u ime Vlade Crne Gore potpisao je Sporazum o učešću Crne Gore u Programu Evropske unije „Građani, jednakost, prava i vrijednosti (CERV)”. Program “Građani, jednakost, prava i vrijednosti” pruža

finansijsku podršku za promovisanje građanskog aktivizma, promovisanje jednakosti za sve i promovisanje prava i vrijednosti Evropske unije. Opšti cilj Programa je zaštita i promocija prava i vrijednosti, sadržanih u ugovorima Evropske unije, Povelji o fundamentalnim pravima Evropske unije i primjenjivim međunarodnim konvencijama o ljudskim pravima, posebno kroz podršku organizacijama civilnog društva i drugim zainteresovanim stranama aktivnim na lokalnom, regionalnom, nacionalnom i transnacionalnom nivou.

Vlada Crne Gore je nakon usvojene inicijative za pristupanje Crne Gore Agenciji za temeljna prava Evropske Unije u svojstvu posmatrača, ovlastila ministra ljudskih i manjinskih prava da preduzme dalje korake u predmetnoj proceduri. Ministar je uputio pismo namjere direktorici Agencije za temeljna prava Evropske unije (Fundamental Rights Agency – FRA), Sirpi Rautio, putem zvaničnih kanala u Briselu, u kojem je izrazio eksplicitnu namjeru Vlade Crne Gore da pokrene proces pristupanja Crne Gore Agenciji u svojstvu posmatrača. Dobijanje statusa posmatrača u Agenciji bilo bi značajno za dalji integracioni put Crne Gore i doprinijelo bi daljem promovisanju i zaštiti ljudskih prava u našoj državi, kao i nastavku usklađivanja sa standardima i praksama EU u ovoj oblasti.

## **2. Obavljanje poslova pripreme i sprovođenja interne i eksterne komunikacije i aktivnosti vezanih za odnose sa javnošću**

Kabinet ministra je kontinuirano obavljao poslove pripreme i sprovođenja interne i eksterne komunikacije i sprovodio aktivnosti vezane za odnose sa javnošću.

Na sajtu Ministarstva ljudskih i manjinskih prava, pored redovnih objava koje je Ministarstvo dužno da objavi shodno Zakonu o slobodnom pristupu informacijama, tokom 2024. godine objavljeno je 219 saopštenja, informacija, najava, javnih poziva, istraživanja, konkursa za nevladine organizacije.

## **3. Ostvarivanje komunikacije prema Vladi Crne Gore i drugim organima državne Uprave**

U Kabinetu ministra kontinuirano su se obavljali poslovi koji se odnose na ostvarivanje komunikacije prema Vladi Crne Gore i drugim organima državne uprave.

Ministarstvu ljudskih i manjinskih prava u 2024. godini za finansiranje projekata nevladinih organizacija odobrena su sredstva u iznosu od 2.690.000 eura od kojih je finansirano 145 projekata u okviru šest oblasti zaštite i unapređenja ljudskih prava. Za 2025. godinu, takođe je pripremljeno šest predloga sektorskih analiza za prioritetne oblasti (Zaštite i promovisanja ljudskih i manjinskih prava – zaštite i unapređenja LGBTIQ+ osoba, romske i egipćanske populacije, manjinskih naroda, interkulturalizma, zaštite lica sa invaliditetom od diskriminacije i rodne ravnopravnosti).

Popunjen i dostavljen izvještaj o finansiranju projekata/programa nevladinih organizacija u 2024. godini Ministarstvu regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama, sa tabelarnim prikazom svih javnih konkursa koje je Ministarstvo podržalo, dostaviće se shodno zakonskim odredbama do kraja juna 2025. godine. Izvještaj obuhvata realizaciju projekata na osnovu šest javnih konkursa sa nazivima prioriternih oblasti.

#### **4. Organizacija sastanaka ministra sa nacionalnim savjetima**

Ministar ljudskih i manjinskih prava u cilju održavanja kontinuirane komunikacije i praćenja aktivnosti održao je tri sastanka sa predsjednicima nacionalnih savjeta manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica.

Ministar je upriličio radnu posjetu Nacionalnim savjetom Albanaca u Crnoj Gori, gdje je sa svojim saradnicima razgovarao o značaju i modelima dalje saradnje u oblastima od interesa albanske nacionalne manjine u Crnoj Gori.

### **VIII MEĐURESORSKA SARADNJA**

Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava preuzelo je koordinaciju u vezi sa pripremom Akcionog plana za sprovođenje preporuka dobijenih nakon prezentovanja nacionalnog izvještaja o stanju ljudskih prava u okviru Četvrtog ciklusa Opšteg periodičnog pregleda.

#### **ODJELJENJE ZA UNAPREĐENJE I ZAŠTITU PRAVA ROMA I EGIPĆANA**

#### **Potpisani ugovori sa Saradnicima/saradnicama u socijalnoj inkluziji Roma i Egipćana<sup>18</sup>**

Naime, Ministarstvu ljudskih i manjinskih prava su Zakonom o budžetu za 2024.godinu odobrena sredstva za angažovanje 21 saradnika/saradnice u socijalnoj inkluziji Roma i Egipćana, u oblasti zdravstvene zaštite, socijalne zaštite i zapošljavanja. Pomenuti saradnici su od 2021.godine bili angažovani od strane njemačke organizacije „HELP“ kroz projekat koji je finansirala EU uz kontribuciju iz Budžeta Crne Gore, u okviru SOPESS 2015-2017(Sektorski operativni program za socijalnu politiku i zapošljavanje).

Kako ne bi došlo do prekida rada saradnika Ministarstvu ljudskih i manjinskih prava su odobrena sredstva Zakonom o budžetu za 2023. godinu i ovo ministarstvo je finansiralo njihov rad od 01. januara 2023. do 31. decembra 2023. godinu. Takođe

---

<sup>18</sup> <https://www.gov.me/clanak/potpisani-ugovori-sa-saradnicima-socijalne-inkluzije-roma-i-egipcana>

navedeno ministarstvo je obezbijedila sredstva i za 2024. godinu za nastavak navedenog programa.

Zadatak saradnika/ca u socijalnoj inkluziji Roma i Egipćana u navedenim oblastima se sastoji u pružanju pomoći pojedincima iz Romske i Egipćanske populacije u ostvarivanju prava na navedenim oblastima kako bi bili spona između romske i egipćanske zajednice i državnih institucija, te obavljali funkciju posrednika u slučaju jezičke barijere. Sa 21 saradnikom/saradnicom su potpisani ugovori o njihovom angažovanju i isti su finansirani od strane Ministarstva ljudskih i manjinskih prava do 13. decembra 2024. godine, a bili su angažovani pri Centrima za socijalni rad, domovima zdravlja i biroima rada. Finansiranje njihovog rada će biti obezbijeđeno iz budžeta Crne Gore i tokom 2025. godine.

### **Potpisan Memorandumom o saradnji za unapređenju socijalne inkluzije Roma/kinja i Egipćana/ki**

Predstavnici Ministarstava ljudskih i manjinskih prava, rada i socijalnog staranja, zdravlja i Zavoda za zapošljavanje potpisali su Memorandum o saradnji u oblasti socijalne inkluzije Roma/kinja i Egipćana/ki u Crnoj Gori u cilju lakšeg pristupa zapošljavanju, socijalnoj i zdravstvenoj zaštiti te populacije.

Uz prisustvo ministra ljudskih i manjinskih prava Fatmira Gjeke, ministarke rada i socijalnog staranja Naide Nišić, ministra zdravlja dr. Vojislava Šimuna i direktora Zavoda za zapošljavanje Crne Gore Gzima Hajdinage, potpisivanjem ovog memoranduma nastavlja se angažovanje saradnika/ca u sistemu socijalne inkluzije.<sup>19</sup>

### **Akcioni plan za period 2024-2025. za implementaciju Strategije socijalne inkluzije Roma i Egipćana (2021-2025)**

Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava, u saradnji sa zajedničkim projektom Evropske unije i Savjeta Evrope Integracija Roma – faza III, pripremilo je Akcioni plan za 2024. i 2025. godinu za implementaciju Strategije socijalne inkluzije Roma i Egipćana 2021-2025, tokom radionice koja je održana u periodu od 4. do 6. marta 2024. godine u Podgorici. Učesnici radionice su bili predstavnici Radne grupe za praćenje implementacije Strategije socijalne inkluzije Roma i Egipćana 2021-2025, Koordinacionog tijela za praćenje sprovođenja Poznanske deklaracije, kao i predstavnici romskih nevladinih organizacija i međunarodnih organizacija.<sup>20</sup>

### **U Skupštini Crne Gore održano Drugo zasijedanje Romskog parlamenta**

---

<sup>19</sup> <https://www.gov.me/clanak/memorandumom-o-saradnji-ka-unapredenju-socijalne-inkluzije-roma-kinja-i-egipcana-ki>

<sup>20</sup> <https://www.gov.me/clanak/pripremljen-akcioni-plan-za-2024-i-2025-godinu-za-implementaciju-strategije-socijalne-inkluzije-roma-i-egipcana-2021-2025>

U Skupštini Crne Gore, u znak obilježavanja 8. aprila - Međunarodnog dana Roma, održano Drugo zasijedanje Romskog parlamenta. Drugo zasijedanje Romskog parlamenta realizovano je u organizaciji Odbora za ljudska prava i slobode, a u saradnji sa Ministarstvom ljudskih i manjinskih prava i Zaštitnikom ljudskih prava i sloboda Crne Gore, pod pokroviteljstvom predsjednika Skupštine Crne Gore.<sup>21</sup>

### **Usvojen je Predlog Izveštaja o sprovođenju Strategije socijalne inkluzije Roma i Egipćana 2021-2025. za 2023. godinu i Predlog Akcionog plana za sprovođenje strategije socijalne inkluzije Roma i egipćana 2021-2-2025 za 2025. godinu**

Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava, u saradnji sa nadležnim institucijama a koje su Strategijom socijalne inkluzije Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2021-2025 zadužene za realizaciju aktivnosti predviđenih Staretegijom i pratećim dvogodišnjem akcionim planovima, pripremilo Predlog Izvještaja o sprovođenju Strategije socijalne inkluzije Roma i Egipćana 2021-2025. za 2023. godinu i uputilo isti Vladi na usvajanje. S tim u vezi, na 34. sjednici Vlade Crne Gore održanoj 06. juna 2024. godine usvojen je Predlog Izveštaja o sprovođenju Strategije socijalne inkluzije Roma i Egipćana 2021-2025. za 2022. godinu i Predlog Akcionog plana za sprovođenje strategije socijalne inkluzije Roma i Egipćana 2021-2-2025 za 2024 025. godinu.<sup>22</sup>

### **Održana radionica za unapređenje primjene strateškog pristupa u implementaciji Strategije socijalne inkluzije Roma i Egipćana**

U cilju jačanja nivoa implementacije i podizanja svijesti o značaju institucionalne proaktivnosti u procesu planiranja i implementacije strateških dokumenata, čija implementacija obezbjeđuje bolji položaj romske i egipćanske zajednice u Crnoj Gori, dana 07.06.2024. godine u Baru je održana dvodnevna radionica na temu unapređenja strateškog planiranja, sprovođenja i monitoringa Strategije za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana 2021-2025 i pratećeg Akcionog plana za period 2024-2025. godina. Učesnici/e su imali priliku da se podsjetu na proces izrade i realizacije strateških planova. Tokom diskusije i rada u grupama su analizirani ključni problemi u realizaciji i praćenju realizacije predmetne Strategije i date preporuke za unapređenje procesa.<sup>23</sup>

---

<sup>21</sup> <https://www.skupstina.me/me/clanci/u-skupstini-crne-gore-odrzano-drugo-zasijedanje-romskog-parlamenta>

<sup>22</sup> <https://www.gov.me/dokumenta/cd7502e1-90a3-42e1-9f46-a84353bfc708> i <https://www.gov.me/dokumenta/87a712a6-89fb-457f-b8d4-6ca367f443f8>

<sup>23</sup> <https://www.gov.me/clanak/odrzana-radionica-za-unapredjenje-primjene-strateskog-pristupa-u-implementaciji-strategije-socijalne-inkluzije-roma-i-egipcana>.

## **Finansiranje projekata nevladinih organizacija u 2024. godini u oblasti Zaštita i promovisanje ljudskih i manjinskih prava, zaštita prava Roma /Romkinja i Egipćana/Egipćanki**

Na osnovu člana 32ž Zakona o nevladinim organizacijama ( „Službeni list CG“, br. 039/11 i 039/17) i uredbe o finansiranju projekta i programa nevladinih organizacija u oblastima javnog interesa („Službeni listCG“, br. 013/18), a u vezi sa Javnim konkursom broj 09-056/24-350/7 od 11.marta 2024. godine pod nazivom „Podrška romskoj i egipćanskoj populaciji za punu uključenost u crnogorskom društvu u 2024. godini, Komisija Ministarstva ljudskih i manjinskih prava za raspodjelu sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija u oblasti zaštite i promovisanje ljudskih i manjinskih prava, zaštita prava Roma /Romkinja i Egipćana/Egipćanki u 2024. godini je donijela Odluku o finansiranju 33 projekta NVO navedenoj oblasti i raspodijelila finasijska sredstava u iznosu od 500.000.00 eura.

## **Nacionalni programa za transformaciju neformalne zaposlenosti Roma/Romkinja i Egipćana/Egipćanki u Crnoj Gori**

Ministarstvo ljudska i manjinska prava je formiralo multisektorsku radnu grupu za izradu Nacionalnog programa za transformaciju neformalne nezaposlenosti Roma/Romkinja i Egipćana/ki u Crnoj Gori. Članovi radne grupe su predstavnici: Ministarstva za ljudska i manjinska prava, Crntra za stručno obrazovanje, Zavoda za zapošljavanje, Ministarstva rada i socijalnog staranja, Ministarstva finansija, Ministarstva prosvjete, Ministarstva ekonomskog razvoja, Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva kulture i medija, Ministarstva turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Privredne komore Crne Gore i Unije poslodavaca Crne Gore, Zajednice opština, Glavnog grada Podgorica, NVO “Mladi Romi”, NVO “Phiren amenca - Koračajte sa nama” i NVO “Romsko srce”. Navedeni program je Vlada Crne Gore donijela i tokom 2025. godine će biti izrađen Akcioni plan za realizaciju istog.

## **Sastanak o rješavanju pitanja državljanstva i ličnih isprava za romsku populaciju**

U Staroj zgradi Vlade, 25. septembra 2024. godine, održan je sastanak na temu rješavanja pitanja državljanstva i ličnih isprava za romsku populaciju u Crnoj Gori, kojem su prisustvovali predstavnici Koordinacionog tijela, Agencije UN za izbjeglice (UNHCR), organizacije „Help“, NVO „Koračajte sa nama“ i „Građanska alijansa“. Glavna tema sastanka bila je identifikacija izazova i pronalaženje rješenja za poboljšanje postojećih mehanizama koji se bave pitanjem državljanstva i licima koji su u riziku od apatridije. Na sastanku je istaknuta potreba za daljim jačanjem regionalne saradnje, kao i unapređenjem sistema i procedura kako bi se ubrzalo rješavanje ovih važnih pitanja. Učesnici su informisani i o predstojećoj radionici u

okviru projekta „Roma Integration“, na kojoj će jedna od ključnih tema biti regionalna saradnja u cilju veće integracije romske populacije.<sup>24</sup>

### **Nacionalni koordinator za Rome za Crnu Goru učestvovao na 17. Evropskoj platformi za inkluziju Roma 1 i 2. oktobra 2024, u Brisel**

U okviru Zajedničkog programa faze III integracije Roma Saveta Evrope/EU, Nacionalni koordinator za Rome u Crnoj Gori, prisustvovao je na 17. Evropskoj platformi za inkluziju Roma, koju je organizovala Evropska komisija i mađarsko predsjedništvo. Događaj je održan 1. i 2. oktobra, sa Savetom Evrope i Evropskom komisijom. Oba sastanka su održana u Briselu, Belgija.

Evropska platforma za inkluziju Roma se bavi pitanjem teritorijalnih nejednakosti i uključivanjem ravnopravnosti Roma, uključivanjem i učešćem u teritorijalnom planiranju na lokalnom, regionalnom i nacionalnom nivou.<sup>25</sup>

### **Održana edukacija za pripadnike RE populacije o prepoznavanju anticiganizma, diskriminacije i načina za prijavljivanja slučajeva diskriminacije.**

Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava je dana 08. oktobra 2024.godine u Budvi organizovalo edukaciju za pripadnike RE populacije o prepoznavanju anticiganizma, diskriminacije i načina za prijavljivanja slučajeva diskriminacije. Ciljna grupa su bili roditelji i učenici/ce pripadnika romske i egipćanske populacije koji su edukavani o mjerama prepoznavanju anticiganizma, diskriminacije i načinu za prijavljivanje slučajeva diskriminacije. Navedenoj edukaciji prisustvovalo je 30 učesnika/učesnica.

### **Organizovana je edukativna radionica posvećena prevenciji nasilja u porodici, ranih-maloljetničkih brakova, dječjeg prosjačenja i trgovine ljudima.**

Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava, u saradnji sa nevladinom organizacijom OFK Nikšić – „Fudbal da droga ne“, organizovalo je edukativne radionice posvećene zaštiti i promociji ljudskih prava, s posebnim fokusom na prevenciju nasilja u porodici, maloljetničkih brakova, dječjeg prosjačenja i trgovine ljudima. Ova aktivnost predstavlja dio šire kampanje za podizanje svijesti i jačanje institucionalne i društvene odgovornosti u borbi protiv ovih zakonom zabranjenih pojava. Edukacija je bila interaktivnog karaktera, gdje su učesnici kroz primjere iz prakse i grupne diskusije razmatrali konkretne slučajeve i moguće mjere zaštite. Broj učesnika/učesnica je bio 30.

---

<sup>24</sup> <https://www.gov.me/clanak/sastanak-o-rjesavanju-pitanja-drzavljanstva-i-licnih-isprava-za-romsku-populaciju>.

<sup>25</sup> <https://www.gov.me/clanak/nacionalni-koordinator-za-rome-za-crnu-goru-sokolj-beganaj-ucestvovao-na-17-evropskoj-platformi-za-inkluziju-roma-1-i-2-oktobra-2024->

## **Tri resorna ministra i nacionalni koordinator održali sastanak sa Savjetnicom za romsku politiku u EU komisiji/26.11.2024**

U Ministarstvu ljudskih i manjinskih prava nacionalni koordinator za Rome održao je sastanak sa Savjetnicom za romsku politiku u DG near-u pri EU komisiji, Martom Garsijom Fidalgo. Sastanku su prisustvovali Ministarka prosvjete, nauke i inovacija Anđela Jakšić Stojanović, Ministar pravde Bojan Božović i Ministar socijalnog staranja, brige o porodici i demografije Damir Gutić.<sup>26</sup>

## **Zajednički seminar o inkluziji Roma i Egipćana na putu pristupanja Crne Gore EU 27.11. 2024.**

Seminar „Inkluzija Roma i Egipćana u kontekstu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji“, održan je u Podgorici dana 27.11.2024. godine i okupio je ključne zainteresovane strane kako bi razgovarali o narednim koracima u procesu integracije Roma i Egipćana u Crnoj Gori. Dakle, ovaj relevantan događaj, posvećen je predstavljanju relevantnih rezultata dosadašnjeg napretka, postignutog od realizacije prethodnog seminara 2018. godine i istakao preostale izazove i ključne preporuke za održivu budućnost romske i egipćanske zajednice u Crnoj Gori. Seminar su otvorili ministarka prosvjete, nauke i inovacija Anđela Jakšić Stojanović, ambasador EU u Crnoj Gori, Johan Satler, savjetnica za pitanja Roma u Generalnom direktoratu za susjedstvo i pregovore o proširenju Evropske komisije, Marta Garsija Fidalgo, nacionalni koordinator za inkluziju Roma, Sokolj Beganaj i prvi sudski tumač za romski jezik, Elvis Beriša.<sup>27</sup>

## **5. novembar - Međunarodni dan romskog jezika**

Povodom 5. novembra, koji se obilježava kao Međunarodni dan romskog jezika, pet učenika/učenica romske populacije nagrađeno je na Konkusu za literarni sastav napisan na romskom jeziku, koji je povodom Međunarodnog dana romskog jezika raspisalo Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava Crne Gore, u saradnji sa njemačkom organizacijom „Help“. Cilj Konkursa je bio motivisati mlade pripadnike romske zajednice da svoj maternji jezik, upotrebljavaju i van kruga porodice.<sup>28</sup>

---

<sup>26</sup> <https://www.gov.me/clanak/3-resorna-ministra-i-nacionalni-koordinator-odrzali-sastanak-sa-savjetnicom-za-romsku-politiku-u-eu-komisiji>

<sup>27</sup> <https://www.gov.me/clanak/zajednicki-seminar-o-inkluziji-roma-i-egipcana-na-putu-pristupanja-crne-gore-eu>.

<sup>28</sup> <https://www.gov.me/clanak/za-sastave-na-romskom-jeziku-nagrađeno-petoro-ucenika>.

## **SLUŽBA ZA OPŠTE POSLOVE**

### **1. Analiza kadrovskih kapaciteta Ministarstva**

U skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, neophodno je sagledati postojeće kadrovske kapacite. Analiza kadrovskih kapaciteta, sadržaće prijedloge za eventualnu potrebu za novim kadrovima.

### **2. Procedure prijema službenika i namještenika – razvoj ljudskih resursa**

Nakon usvajanja Analize kadrovskih kapaciteta Ministarstva, kontinuirano se sprovode postupci za oglašavanje slobodnih radnih mjesta i stručnog usavršavanja službenika i namještenika na nivou Ministarstva ljudskih i manjinskih prava. Kroz učešća na odgovarajućim seminarima i obukama vršeno je osposobljavanje zaposlenih s ciljem jačanja administrativnih kapaciteta.

### **Pristup informacijama**

U skladu sa Zakonom o slobodnom pristupu informacijama u 2024. godini podniet je 51 zahtjev za slobodan pristup informacijama na koje su dostavljeni odgovori. Takođe, u januaru 2024. godine objavljen je vodič za pristup informacijama u posjedu Ministarstva ljudskih i manjinskih prava.

## **SLUŽBA ZA FINANSIJSKE POSLOVE**

U Službi za finansijske poslove vrše se poslovi koji se odnose na: obradu zahtjeva za budžetsku potrošnju i isplatu Ministarstva; ovjeravanje zahtjeva za plaćanje, praćenje mjesečnih varanta i njihov utrošak, vođenje knjiga ulaznih faktura; evidencija osnovnih sredstava; priprema i obrada knjigovodstvene dokumentacije; vođenje poslovnih knjiga (dnevne i glavne knjige); usaglašavanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem; obrada i dostava statističkih podataka; trebovanje kancelarijskog i potrošnog materijala; priprema izvještaja za obračun zarada, naknada i drugih primanja zaposlenih; izrada periodičnih obračuna i završnog računa; izrada drugih finansijskih izvještaja i njihovo dostavljanje trezoru i poreskoj upravi; planiranje i priprema budžeta; organizovanje popisa; planiranje i praćenje investicionih poslova; praćenje i kontrola finansijske realizacije ugovora zaključenih u postupku javnih nabavki; blagovremeno i namjensko korišćenje sredstava za

namjene predviđene budžetom i finansijskim planom; učestvovanje u izradi izvještaja o troškovima projekata kao i uspostavljanje i održavanje analitičkog sistema evidencija u skladu sa međunarodnim računovodstvenim standardima; pripremu Plana javnih nabavki i njegovo dostavljanje nadležnim organima; pripremu izvještaja o javnim nabavkama, sprovođenje postupka javnih nabavki i vođenje evidencija o javnim nabavkama, kao i drugi odgovarajući poslovi iz djelokruga Službe.

Služba za finansijske poslove prati i rad Javne ustanove CEKUM i to u dijelu:

- ovjeravanje zahtjeva za periodične transfere, praćenje mjesečnih varanta ,
- vrši obračun zarada, ovjeravanje istih i naknada članovima i predsjedniku Savjeta,
- ovjeravanje periodičnih izvještaja.

U cilju održivosti projekta oko angažovanja, saradnika/saradnica u socijalnoj inkluziji Roma i Egipćana u oblasti socijalne zaštite, zdravstvene zaštite i zapošljavanja Ministarstvu ljudskih i manjinskih prava su Zakonom o budžetu za 2024. godinu odobrena sredstva da se navedeni saradnici (njih 21) angažuju na godinu dana po ugovoru na određeno vrijeme na još 12 mjeseci i Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava je zaključilo Ugovore na određeno vrijeme, počev od 01.01.2024. godine do 13.12.2024. godine, sa 21-im saradnikom/saradnicom i isti se finansiraju iz budžeta Crne Gore i obavljaju iste radne zadatke kao i prilikom angažovanja kroz projekat iz prethodne godine.

Ukupan mjesečni iznos za 21 medijtora/ku je 11.293.18 eura, za devet mjeseci, a za dva i po mjeseca istima je vršen obračun po novom obračunu Evropa SAD 2. Mjesečni iznos imenovanima je iznosio 13.493,18 eura, što na godišnjem nivou iznosi 135,374.81 eura.

Saradnici su uključeni u rad institucija na lokalnom nivou (Biro za zapošljavanje, Centri za socijalni rad i Domovi zdravlja).

| Organizacioni kod programa | Naziv programa                                                        | PLAN<br>(tekući budžet) | IZVRŠENJE    |
|----------------------------|-----------------------------------------------------------------------|-------------------------|--------------|
| 41401A0074                 | Nacionalni savjeti                                                    | 800,000.00              | 799,999.98   |
| 41401A0362                 | Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina                           | 333.184,46              | 333.157,24   |
| 41401A0554                 | Upravljanje i Administracija Ministarstva ljudskih i manjinskih prava | 3.025.033,47            | 2.786.971,01 |
| 41401A0555                 | Objedinjene javne nabavke                                             | 51.750,00               | 42.478,59    |

|                   |                                                                              |                     |                     |
|-------------------|------------------------------------------------------------------------------|---------------------|---------------------|
| <b>41401A0556</b> | <b>Zaštita ljudskih prava rodna ravnopravnost, upravljanje sredstvima EU</b> | 311.638,49          | 306.751,56          |
| <b>41401A0557</b> | <b>Zaštita prava manjina i interkulturalni dijalog</b>                       | 299.985,25          | 288.858,63          |
|                   |                                                                              | <b>4.821.591,67</b> | <b>4.558.217,01</b> |

## **2. Izrada i dostavljanje Godišnjeg finansijskog izvještaja Ministarstvu finansija – Državni trezor**

Ministarstvo priprema i dostavlja godišnje finansijske izvještaje za prethodnu godinu Ministarstvu finansija u skladu sa važećim procedurama, te u skladu sa Zakonom o državnoj imovini i Uredbom o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari, sprovodi popis pokretne i nepokretne imovine i isti dostavlja nadležnim organima na dalje postupanje.

## **3. Izvještaj o popisu imovine sa kojom raspolaže Ministarstvo**

U skladu sa Zakonom o državnoj imovini i Uredbe o načinu vođenja pokretnih i nepokretnih stvari, Komisija formirana od strane Ministarstva, rješenje broj 01- 011/24-1485/1 na osnovu obilaska prostorija na stanje dana 12.12.2024 godine, amortizaciju osnovnih sredstava vodi u posebnu evidenciju OA obrasca po kontima, zatim te podatke dostavlja Upravi za imovinu najkasnije do 28.02.2025 god.

| <b>R.b</b> | <b>Vrsta osnovnih sredstava</b>              | <b>Stopa amortizacije</b> | <b>Nabavna vrijednost</b> | <b>Ukupna amortizacija- otpisana vrijednost</b> | <b>Sadašnja vrijednost</b> |
|------------|----------------------------------------------|---------------------------|---------------------------|-------------------------------------------------|----------------------------|
| <b>1.</b>  | Umjetnički predmet                           | 0                         | 1.519,99                  | 0,00                                            | <b>1.519,99</b>            |
| <b>2.</b>  | Transportna sredstva                         | 5                         | 123.384,92                | 90.622,14                                       | <b>32.762,78</b>           |
| <b>3.</b>  | Informaciona tehnologija(ruč.opr. kom.prin.) | 10                        | 32.868,17                 | 18.307,51                                       | <b>14.560,66</b>           |
| <b>4.</b>  | Kancelarijski namještaj i oprema             | 10                        | 44.865,90                 | 34.526,08                                       | <b>10.339,82</b>           |

|        |                          |   |            |            |           |
|--------|--------------------------|---|------------|------------|-----------|
|        |                          |   |            |            |           |
| 5      | Telekomunikaciona oprema | 5 | 1.826,00   | 577,35     | 1.248,65  |
| 6.     | Sitan inventar           | 2 | 98,82      | 98,82      | 0,00      |
| UKUPNO |                          |   | 204.464,98 | 144.033,08 | 60.431,90 |

#### 4. Izrada Predloga budžeta Ministarstva za 2025. godinu

U cilju kvalitetne pripreme Zakona o budžetu Crne Gore za 2025. godinu, izrađen je predlog za budžetska sredstva, u skladu sa planiranim aktivnostima za 2025. godinu.

##### 5. Sprovođenje postupaka javnih nabavki

U skladu sa Zakonom o javnim nabavkama i na osnovu Plana javnih nabavki broj: 01-426/24-82/1 od 19.01.2024. godine, sprovedeni su postupci javnih nabavki za potrebe Ministarstva ljudskih i manjinskih prava.

Predmetni postupci javnih nabavki sprovedeni su u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, odnosno Pravilnikom o načinu sprovođenja jednostavnih nabavki.

U skladu sa Zakonom o javnim nabavkama i Planom javnih nabavki pokrenuta su 3 otvorena postupka. Predmetni postupci javnih nabavki sprovedeni su u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.

Putem tri otvorena postupka nabavke koje su sprovedene preko ESJN ugovorene su:

- Nabavka auta
- Usluge nabavke avionskih karata i smještaja za službena putovanja od kojih je jedan u aprilu poništen zbog žalbe, a drugi u junu koji je u toku. Takođe jedna jednostavna nabavka pokrenuta je u avgustu isti avio karte i smještaj. Ostalo su jednostavne nabavke koje nijesu preko Sistema o kojima se redovno izvještava.

Naručilac je u postupku javne nabavke izabrao ekonomski najpovoljniju ponudu, primjenom pristupa isplativosti, po osnovu kriterijuma:

- odnos cijene i kvaliteta

Na osnovu Uredbe o objedinjavanju javnih nabavki robe i usluga, koje su obuhvaćene Planom javnih nabavki Ministarstva ljudskih i manjinskih prava za 2024. godinu, za potrebe ovog Ministarstva, Uprava za imovinu je zadužena za postupak nabavke: kancelarijskog materijala, goriva,

kancelarijskog namještaja, putničkog automobila, osiguranja pokretne i nepokretne imovine, kao i osiguranja službenika i namještenika.

U toku 2024. godine nije bilo izjavljenih žalbi Komisiji za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki.

Planirani budžet je uvećan preusmjerenjem sredstava u budžet Ministarstva ljudskih i manjinskih prava za finansiranje projekata/programa nevladinih organizacija u iznosu od 2.568.585,30€.

| OBLAST                                                                                               | OPREDIJELJEN<br>A<br>SREDSTVA | BROJ<br>PRIJAVLJENI<br>H<br>PROJEKATA | BROJ<br>ODOBRENI<br>H<br>PROJEKAT<br>A | RASPODIJELJE<br>NA<br>SREDSTVA |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------|---------------------------------------|----------------------------------------|--------------------------------|
| Zaštita i promovisanje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica             | 450.000.00                    | 73                                    | 24                                     | 450.000.00                     |
| Zaštita lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti                               | 552,613.23                    | 80                                    | 25                                     | 547,314.92                     |
| Zaštita i promovisanje ljudskih i manjinskih prava, zaštita prava Roma/Romkinja i Egipćana/Egipćanki | 500.000.00                    | 60                                    | 33                                     | 499.800.00                     |
| Unaprjeđenje kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori                                               | 250.000.00                    | 17                                    | 16                                     | 241.816.30                     |
| Rodna ravnopravnost                                                                                  | 400.000.00                    | 67                                    | 34                                     | 394.263,20                     |
| Interkulturalizam                                                                                    | 200.000.00                    | 45                                    | 13                                     | 199.717,00                     |

## SARADNJA SA NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA

U skladu sa Zakonom o nevladinim organizacijama, organi državne uprave do 1. juna tekuće za narednu godinu, dostavljaju Ministarstvu javne uprave obrazložene prijedloge prioritetnih oblasti od javnog interesa i visine sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija u tim oblastima.

Prijedlozi se sačinjavaju na osnovu utvrđenih strateških i planskih dokumenata i nakon sprovedenih konsultacija sa zainteresovanim nevladinim organizacijama koje djeluju u odgovarajućoj oblasti od javnog interesa.

U 2023. godini Ministarstvo je sačinilo šest predloga Sektorskih analiza koji su dostavljeni nadležnom organu uprave, i to za sljedeće oblasti:

- Zaštita i promovisanje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica
- Zaštita i promovisanje ljudskih i manjinskih prava, zaštita prava Roma/Romkinja i Egipćana/Egipćanki
- Unaprijeđenje kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori
- Zaštita lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti
- Rodna ravnopravnost
- Interkulturalizam

Sektorske analize su sačinjene na osnovu strateških i planskih dokumenata odnosno propisa u odgovarajućoj oblasti od javnog interesa uz konsultacije sa zainteresovanim nevladinim organizacijama, i predstavljaju osnov za utvrđivanje prioritetnih oblasti i potrebnih sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija iz državnog budžeta u narednoj godini, u skladu sa Zakonom o nevladinim organizacijama.

Nakon dobijenih mišljenja na sektorske analize iz 6 oblasti i nakon obavljenih konsultacija sa nevladinim organizacijama, Vlada Crne Gore, donijela Odluku o utvrđivanju prioritetnih oblasti od javnog interesa i visine sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija u 2024. godini ("Službeni list Crne Gore", br. 119/23 od 28.12.2023).

Na osnovu člana 32v Zakona o nevladinim organizacijama ("Službeni list CG", br.39/11 i 37/17),i Pravilnika o sadržaju javnog konkursa <sup>29</sup> za raspodjelu sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija i izgledu i sadržaju prijave na javni konkurs ("Službeni list CG", br.14/18), Komisije za raspodjelu sredstava za finansiranje

projekata/programa nevladinih organizacija Ministarstva ljudskih i manjinskih prava objavile su Konkurse za 6 navedenih priritetnih oblasti, na osnovu kojih su donijete Odluke o raspodjeli sredstava za finansiranje projekata/programa nevladinih organizacija u 2024. godini, koje su objavljene na sljedećim linkovima:

- Zaštita i promovisanje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica  
<https://www.gov.me/clanak/odluka-o-raspodjeli-sredstava-nvo-manjine-2024>
- Zaštita lica sa invaliditetom od diskriminacije i promocija jednakosti  
<https://wapi.gov.me/download-preview/822f458f-b5d0-4580-8df2-f664521105b4?version=1.0>
- Zaštita i promovisanje ljudskih i manjinskih prava, zaštita prava Roma/Romkinja i Egipćana/Egipćanki  
<https://wapi.gov.me/download-preview/d634dd81-7014-4abb-a216-4e932a8bbc9d?version=1.0>
- Unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori  
<https://www.gov.me/clanak/odluka-o-raspodjeli-sredstava-nvo-lgbti-2024>
- Rodna ravnopravnost  
<https://wapi.gov.me/download-preview/74354055-3d38-49f9-aba2-a29a9cbe4f50?version=1.0>
- Interkulturalizam  
<https://www.gov.me/clanak/odluka-o-raspodjeli-sredstava-nvo-interkulturalizam-2024>

**SPISAK FINANSIRANIH NVO U 2023. A ČIJI PROJEKTI SU REALIZOVANI U 2024. GODINI**

| Naziv javnog konkursa i datum objave                                             | Naziv NVO koja sprovodi projekat / prog.            | Naziv projekta ili programa                                                          | Oblast od javnog interesa u kojoj se sprovodi projekat/ program                                                    | Dodijeljeni iznos finansijskih sredstava |
|----------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------|
| „Recimo NE diskriminaciji LGBTI osoba“<br><br>Datum objave:<br>10.10.2023.godine | NVO Forum progres                                   | Zajedno ka eliminaciji diskriminacije LGBTI osoba u pristupu radu i na radnom mjestu | Zaštita i promovisanje ljudskih i manjinskih prava- zaštita i unapređenje ljudskih prava LGBTI osoba u 2023.godini | 20.000 eura                              |
| „Recimo NE diskriminaciji LGBTI osoba“<br><br>Datum objave:<br>10.10.2023.godine | NVO LGBTIQ Socijalni centar                         | Zdravlje bez predrasuda – zajedno za inkluzivnu zaštitu i osnaživanje LGBTI osoba    | Zaštita i promovisanje ljudskih i manjinskih prava- zaštita i unapređenje ljudskih prava LGBTI osoba u 2023.godini | 20.000 eura                              |
| „Recimo NE diskriminaciji LGBTI osoba“<br><br>Datum objave:<br>10.10.2023.godine | NVO Juventas                                        | Inicijativa za poboljšanje i očuvanje mentalnog zdravlja LGBTI+ osoba u Crnoj Gori   | Zaštita i promovisanje ljudskih i manjinskih prava- zaštita i unapređenje ljudskih prava LGBTI osoba u 2023.godini | 19.680 eura                              |
| „Recimo NE diskriminaciji LGBTI osoba“<br><br>Datum objave:<br>10.10.2023.godine | NVO Sistem                                          | Pravosudje kao potpora za društvo puno komfora                                       | Zaštita i promovisanje ljudskih i manjinskih prava- zaštita i unapređenje ljudskih prava LGBTI osoba u 2023.godini | 19.824 eura                              |
| „Recimo NE diskriminaciji LGBTI osoba“<br><br>Datum objave:<br>10.10.2023.godine | Asocijacija Spektra                                 | „Pravo na samoodređenje, osnov demokratije“                                          | Zaštita i promovisanje ljudskih i manjinskih prava- zaštita i unapređenje ljudskih prava LGBTI osoba u 2023.godini | 20.000 eura                              |
| „Recimo NE diskriminaciji LGBTI osoba“<br><br>Datum objave:<br>10.10.2023.godine | NVO Udruženje LBTQ žena Stana                       | „Akcija za osnaživanje LBTQ+ žena u Crnoj Gori“                                      | Zaštita i promovisanje ljudskih i manjinskih prava- zaštita i unapređenje ljudskih prava LGBTI osoba u 2023.godini | 19.971,2 eura                            |
| „Recimo NE diskriminaciji LGBTI osoba“<br><br>Datum objave:<br>10.10.2023.godine | NVO Crnogorska LGBTIQ Asocijacija - Kvir Montenegro | „LGBTIQ+ osobe u sferi radnih odnosa“                                                | Zaštita i promovisanje ljudskih i manjinskih prava- zaštita i unapređenje ljudskih prava LGBTI osoba u 2023.godini | 20.000 eura                              |

|                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                    |                                                                                             |                                                                                                                    |                 |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|
| „Recimo NE diskriminaciji LGBTI osoba“<br><br>Datum objave:<br>10.10.2023.godine                                                                                                                                                                                        | NVO Mreža za Evropske politike Master                              | Prihvati me-prihvati različitosti!”                                                         | Zaštita i promovisanje ljudskih i manjinskih prava- zaštita i unapređenje ljudskih prava LGBTI osoba u 2023.godini | 10.520 eura     |
| Javni konkurs za finansijsku podršku projektima/ programima koji doprinose zaštiti lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti u 2023. godini pod nazivom „Zajedno protiv diskriminacije“ po javnom konkursu 01-056/23-621/6 od 27. 07. 2023. godine | NVO „Udruženje roditelja djece sa teškoćama u razvoju – Podgorica“ | „Radom stručnih lica smanjujemo nejednakost i diskriminaciju“                               | zaštita lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti                                             | 27.000, 00 eura |
| Javni konkurs za finansijsku podršku projektima/ programima koji doprinose zaštiti lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti u 2023. godini pod nazivom „Zajedno protiv diskriminacije“ po javnom konkursu 01-056/23-621/6 od 27. 07. 2023. godine | NVO „Rastimo zajedno“                                              | Zajedno rušimo predrasude“                                                                  | zaštita lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti                                             | 24, 502.50 eura |
| Javni konkurs za finansijsku podršku projektima/ programima koji doprinose zaštiti lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti u 2023. godini pod nazivom „Zajedno protiv diskriminacije“ po javnom konkursu 01-056/23-621/6 od 27. 07. 2023. godine | Savez udruženja paraplegičara Crne Gore                            | „Jednakošću i nediskriminacijom pred pravosudnim institucijama do kvalitetnijeg života OSI“ | zaštita lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti                                             | 21,136.00 eura  |

|                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                     |                                                                                           |                                                                        |                |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------|----------------|
| Javni konkurs za finansijsku podršku projektima/programima koji doprinose zaštiti lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti u 2023. godini pod nazivom "Zajedno protiv diskriminacije" po javnom konkursu 01-056/23-621/6 od 27. 07. 2023. godine | Udruženje roditelja djece i mladih sa smetnjama u razvoju „Puževa kućica“,          | Saradnjom i edukacijom do smanjenja diskriminacije djece i mladih sa smetnjama u razvoju“ | zaštita lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti | 21,291.20 eura |
| Javni konkurs za finansijsku podršku projektima/programima koji doprinose zaštiti lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti u 2023. godini pod nazivom "Zajedno protiv diskriminacije" po javnom konkursu 01-056/23-621/6 od 27. 07. 2023. godine | Savez udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju „Naša inicijativa | Još jedan značajan korak u smanjenju diskriminacije i nejednakosti“                       | zaštita lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti | 24,000.00 eura |
| Javni konkurs za finansijsku podršku projektima/programima koji doprinose zaštiti lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti u 2023. godini pod nazivom "Zajedno protiv diskriminacije" po javnom konkursu 01-056/23-621/6 od 27. 07. 2023. godine | Udruženje sportskih novinara Crne Gore                                              | Mediji - stop diskriminaciji“                                                             | zaštita lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti | 22,672.00 eura |
| Javni konkurs za finansijsku podršku projektima/programima koji doprinose zaštiti lica sa invaliditetom od diskriminacije i                                                                                                                                            | NVO „Zenit plus Montenegro“,                                                        | I MI SMO TU – bez diskriminacije djece sa smetnjama i teškoćama u razvoju“                | zaštita lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti | 19,520.00 eura |

|                                                                                                                                                                                                                                                                         |                          |                                                  |                                                                        |                |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------|--------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------|----------------|
| promociju jednakosti u 2023. godini pod nazivom "Zajedno protiv diskriminacije" po javnom konkursu 01-056/23-621/6 od 27. 07. 2023. godine                                                                                                                              |                          |                                                  |                                                                        |                |
| Javni konkurs za finansijsku podršku projektima/ programima koji doprinose zaštiti lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti u 2023. godini pod nazivom "Zajedno protiv diskriminacije" po javnom konkursu 01-056/23-621/6 od 27. 07. 2023. godine | Savez slijepih Crne Gore | Bez diskriminacije do sporta i rekreacije"       | zaštita lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti | 21,912.80 eura |
| Javni konkurs za finansijsku podršku projektima/ programima koji doprinose zaštiti lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti u 2023. godini pod nazivom "Zajedno protiv diskriminacije" po javnom konkursu 01-056/23-621/6 od 27. 07. 2023. godine | NVO „Asistent            | Osnaženi i nediskriminisani- za bolji život OSI" | zaštita lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti | 23,328.00 eura |
| Javni konkurs za finansijsku podršku projektima/ programima koji doprinose zaštiti lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti u 2023. godini pod nazivom "Zajedno protiv diskriminacije" po javnom konkursu 01-056/23-621/6 od 27. 07. 2023. godine | NVO „Ekvivalent“,        | Festival ljudskih prava"                         | zaštita lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti | 23,936.00 eura |

|                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                   |                                                                                                                       |                                                                        |                |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------|----------------|
| od 27. 07. 2023. godine                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                   |                                                                                                                       |                                                                        |                |
| Javni konkurs za finansijsku podršku projektima/programima koji doprinose zaštiti lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti u 2023. godini pod nazivom "Zajedno protiv diskriminacije" po javnom konkursu 01-056/23-621/6 od 27. 07. 2023. godine | Organizacija slijepih za Bar i Ulcinj                             | Zajedno protiv diskriminacije lica sa invaliditetom u saobraćaju"                                                     | zaštita lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti | 23,980.00 eura |
| Javni konkurs za finansijsku podršku projektima/programima koji doprinose zaštiti lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti u 2023. godini pod nazivom "Zajedno protiv diskriminacije" po javnom konkursu 01-056/23-621/6 od 27. 07. 2023. godine | Prvo udruženje roditelja, djece i omladine sa smetnjama u razvoju | Smanjenje intersekcijske diskriminacije djece i mladih sa smetnjama u razvoju pružanjem podrške za život u zajednici" | zaštita lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti | 23,960.16 eura |
| Javni konkurs za finansijsku podršku projektima/programima koji doprinose zaštiti lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti u 2023. godini pod nazivom "Zajedno protiv diskriminacije" po javnom konkursu 01-056/23-621/6 od 27. 07. 2023. godine | NVU „Građanski aktivizam“,                                        | Za aktivniju participaciju"                                                                                           | zaštita lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti | 19,525.60 eura |
| Javni konkurs za finansijsku podršku projektima/programima koji doprinose zaštiti lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti u 2023. godini pod nazivom "Zajedno protiv diskriminacije" po javnom konkursu 01-056/23-621/6 od 27. 07. 2023. godine | Udruženje roditelja djece sa teškoćama u razvoju" "Zračak Nade",  | Stvaranje uslova za eliminaciju diskriminacije i društvene isključenosti sa kojima se suočavaju djeca i               | zaštita lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti | 22,064.22 eura |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                             |                                                                                                                                                 |                                                                                    |                   |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|
| invaliditetomod<br>diskriminacije i<br>promociju<br>jednakosti u 2023.<br>godini pod<br>nazivom<br>Zajedno protiv<br>diskriminacije" po<br>javnom konkursu<br>01-056/23-621/6<br>od 27. 07. 2023.<br>godine                                                                                                                 |                                                                                                             | mladi sa<br>smetnjama u<br>razvoju i lica sa<br>invaliditetom kroz<br>osigurivanje<br>adekvatnih usluga<br>i aktivnosti na<br>lokalnom nivou"   |                                                                                    |                   |
| Javni konkurs za<br>finansijsku<br>podršku<br>projektima/<br>programima koji<br>doprinosu zaštiti<br>lica sa<br>invaliditetomod<br>diskriminacije i<br>promociju<br>jednakosti u 2023.<br>godini pod<br>nazivom<br>Zajedno protiv<br>diskriminacije" po<br>javnom konkursu<br>01-056/23-621/6<br>od 27. 07. 2023.<br>godine | Društva<br>roditelja djece<br>sa posebnim<br>potrebama Bar                                                  | Za život bez<br>interseksijske<br>diskriminacije<br>djece i mladih sa<br>smetnjama i<br>teškoćama u<br>razvoju u<br>opštinama Bar i<br>Žabljak" | zaštita lica sa<br>invaliditetom od<br>diskriminacije i<br>promociju<br>jednakosti | 24,000.00<br>eura |
| Javni konkurs za<br>finansijsku<br>podršku<br>projektima/<br>programima koji<br>doprinosu zaštiti<br>lica sa<br>invaliditetomod<br>diskriminacije i<br>promociju<br>jednakosti u 2023.<br>godini pod<br>nazivom<br>Zajedno protiv<br>diskriminacije" po<br>javnom konkursu<br>01-056/23-621/6<br>od 27. 07. 2023.<br>godine | Udruženja za<br>razvoj<br>pčelarstva,<br>voćarstva,<br>povrtlarstva i<br>stočarstva-<br>Vunov lom<br>Berane | „Aktivnosti na<br>smanjenju<br>diskriminacije i<br>nejednakosti na<br>ruralnom<br>području"                                                     | zaštita lica sa<br>invaliditetom od<br>diskriminacije i<br>promociju<br>jednakosti | 19,220.80<br>eura |
| Javni konkurs za<br>finansijsku<br>podršku<br>projektima/<br>programima koji<br>doprinosu zaštiti<br>lica sa<br>invaliditetomod<br>diskriminacije i<br>promociju<br>jednakosti u 2023.<br>godini pod<br>nazivom<br>Zajedno protiv<br>diskriminacije" po<br>javnom konkursu<br>01-056/23-621/6<br>od 27. 07. 2023.<br>godine | Udruženja<br>mladih sa<br>hendikepom<br>Crne Gore<br>(UMHCG)                                                | Škola<br>antidiskriminacije"                                                                                                                    | zaštita lica sa<br>invaliditetom od<br>diskriminacije i<br>promociju<br>jednakosti | 24,000.00<br>eura |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                |                                                                                                                |                                                                                    |                   |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|
| 01-056/23-621/6<br>od 27. 07. 2023.<br>godine                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                |                                                                                                                |                                                                                    |                   |
| Javni konkurs za<br>finansijsku<br>podršku<br>projektima/<br>programima koji<br>doprinose zaštiti<br>lica sa<br>invaliditetom od<br>diskriminacije i<br>promociju<br>jednakosti u 2023.<br>godini pod<br>nazivom<br>Zajedno protiv<br>diskriminacije" po<br>javnom konkursu<br>01-056/23-621/6<br>od 27. 07. 2023.<br>godine | Centar za<br>demokratiju i<br>ljudska prava -<br>CEDEM         | Inkluzija u pravdi:<br>poštovanje i<br>podizanje svijesti<br>o LSI"                                            | zaštita lica sa<br>invaliditetom od<br>diskriminacije i<br>promociju<br>jednakosti | 22,728.00<br>eura |
| Javni konkurs za<br>finansijsku<br>podršku<br>projektima/<br>programima koji<br>doprinose zaštiti<br>lica sa<br>invaliditetom od<br>diskriminacije i<br>promociju<br>jednakosti u 2023.<br>godini pod<br>nazivom<br>Zajedno protiv<br>diskriminacije" po<br>javnom konkursu<br>01-056/23-621/6<br>od 27. 07. 2023.<br>godine | NVU „Djeca<br>Crne Gore“                                       | „Vidljive žene i<br>djevojke sa<br>invaliditetom“                                                              | zaštita lica sa<br>invaliditetom od<br>diskriminacije i<br>promociju<br>jednakosti | 23,785.20<br>eura |
| Javni konkurs za<br>finansijsku<br>podršku<br>projektima/<br>programima koji<br>doprinose zaštiti<br>lica sa<br>invaliditetom od<br>diskriminacije i<br>promociju<br>jednakosti u 2023.<br>godini pod<br>nazivom<br>Zajedno protiv<br>diskriminacije" po<br>javnom konkursu<br>01-056/23-621/6<br>od 27. 07. 2023.<br>godine | Opštinsko<br>udruženje<br>multiple<br>skleroze Bijelo<br>Polje | „STOP<br>diskriminaciji žena<br>sa invaliditetom u<br>ruralnom području<br>opština Bijelo<br>Polje i Mojkovac“ | zaštita lica sa<br>invaliditetom od<br>diskriminacije i<br>promociju<br>jednakosti | 19,035.00<br>eura |
| Rodni barometar u<br>Crnoj Gori<br>27.06.2023.                                                                                                                                                                                                                                                                               | Građanski<br>aktivizam                                         | Rodna ravnoteža                                                                                                | Rodna<br>ravnopravnost                                                             | 11.392,00<br>eura |
| Rodni barometar u<br>Crnoj Gori<br>27.06.2023.                                                                                                                                                                                                                                                                               | Građanska<br>alijansa                                          | Platforma za<br>kreiranje mreže<br>ženskih                                                                     | Rodna<br>ravnopravnost                                                             | 11.992,00<br>eura |

|                                          |                                                     |                                                                         |                     |                |
|------------------------------------------|-----------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------|---------------------|----------------|
|                                          |                                                     | odborničkih klubova u Crnoj Gori                                        |                     |                |
| Rodni barometar u Crnoj Gori 27.06.2023. | Asocijacija za edukaciju i razvoj                   | Lokalna uprava za rodna prava                                           | Rodna ravnopravnost | 9.498,00 eura  |
| Rodni barometar u Crnoj Gori 27.06.2023. | Juventas                                            | Brisanje rodni stereotipa i predrasuda                                  | Rodna ravnopravnost | 11.968,00 eura |
| Rodni barometar u Crnoj Gori 27.06.2023. | Centar za monitoring i istraživanje                 | Jačanje pravosudnih mehanizama za borbu protiv rodno zasnovanog nasilja | Rodna ravnopravnost | 11.992,00 eura |
| Rodni barometar u Crnoj Gori 27.06.2023. | LGBT Forum Progres                                  | Ujedinjeno protiv mizogenog govora mržnje u crnogorskom javnom prostoru | Rodna ravnopravnost | 11.848,00 eura |
| Rodni barometar u Crnoj Gori 27.06.2023. | Centar za demokratiju i ljudska prava               | Žene i muškarci - partneri u ravnopravnosti                             | Rodna ravnopravnost | 11.997,00 eura |
| Rodni barometar u Crnoj Gori 27.06.2023. | Centar za ženska prava                              | Broje li se žene u Crnoj Gori: rodna analiza zvanične statistike        | Rodna ravnopravnost | 11.775,00 eura |
| Rodni barometar u Crnoj Gori 27.06.2023. | Roditelji                                           | Znanjem do ravnopravnosti                                               | Rodna ravnopravnost | 11.520,00 eura |
| Rodni barometar u Crnoj Gori 27.06.2023. | Sistem                                              | Pokloni pažnju - ugasi mržnju                                           | Rodna ravnopravnost | 11.934,00 eura |
| Rodni barometar u Crnoj Gori 27.06.2023. | Identitet                                           | Aktivna zona rodne odgovornosti                                         | Rodna ravnopravnost | 12.000,00 eura |
| Rodni barometar u Crnoj Gori 27.06.2023. | Centar za ruralni razvoj Crne Gore                  | Rodna Paradigma                                                         | Rodna ravnopravnost | 12.000,00 eura |
| Rodni barometar u Crnoj Gori 27.06.2023. | Zenit Plus Montenegro                               | Rodni ideali i antidiskriminacioni kod                                  | Rodna ravnopravnost | 12.000,00 eura |
| Rodni barometar u Crnoj Gori 27.06.2023. | Mreža za otvoreni dijalog                           | Žene kao predvodnice promjena u lokalnim zajednicama                    | Rodna ravnopravnost | 7.496,00 eura  |
| Rodni barometar u Crnoj Gori 27.06.2023. | Asistent                                            | Za bolji položaj žena                                                   | Rodna ravnopravnost | 11.800,00 eura |
| Rodni barometar u Crnoj Gori 27.06.2023. | Mreža za evropske politike                          | OснаŽENE za učešće u javnom životu                                      | Rodna ravnopravnost | 11.992,00 eura |
| Rodni barometar u Crnoj Gori 27.06.2023. | Ženska Akcija                                       | Snažno protiv govora mržnje i mizoginije u online medijima              | Rodna ravnopravnost | 11.998,00 eura |
| Rodni barometar u Crnoj Gori 27.06.2023. | Institut alternativa (IA)                           | Programsko budžetiranje kroz rodne naočare 2.0                          | Rodna ravnopravnost | 11.996,00 eura |
| Rodni barometar u Crnoj Gori 27.06.2023. | SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja Podgorica | Rodna perspektiva u akciji                                              | Rodna ravnopravnost | 12.000,00 eura |
| Rodni barometar u Crnoj Gori             | Savez slijepih Crne Gore                            | Jaka žena za jednako društvo                                            | Rodna ravnopravnost | 10.350,00 eura |

|                                                                                                       |                                                          |                                                                         |                                                                                                     |                |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|
| 27.06.2023.                                                                                           |                                                          |                                                                         |                                                                                                     |                |
| Rodni barometar u Crnoj Gori<br>27.06.2023.                                                           | Regionalni Centar za umjetnost, kulturu i medije         | Unaprijedimo položaj žena iz manjinskih zajednica u crnogorskom sistemu | Rodna ravnopravnost                                                                                 | 9.112,00 eura  |
| Rodni barometar u Crnoj Gori<br>27.06.2023.                                                           | Centar kreativnih vještina                               | Za potpuno prevazilaženje razlika                                       | Rodna ravnopravnost                                                                                 | 11.360,00 eura |
| Zaštita i promovisanje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | NVO Alef                                                 | Naučimo riječ dvije o diskriminaciji                                    | Razvoj i unapređenje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | 11.680,00 eura |
| Zaštita i promovisanje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | NVO Centar za građansko obrazovanje                      | Mostovi multikulturalizma kroz muzejsko obrazovanje                     | Razvoj i unapređenje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | 11.566,00 eura |
| Zaštita i promovisanje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | NVO Aktivna zona                                         | Kroz vrijeme i različitosti manjinski narodi u CG                       | Razvoj i unapređenje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | 11.992,00 eura |
| Zaštita i promovisanje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | NVO Juventas                                             | Libela II Doprinos očuvanja multinacionalnog sklada među mladima        | Razvoj i unapređenje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | 13.000,00 eura |
| Zaštita i promovisanje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | NVO Potreba - Need                                       | Otkrivanje bošnjaka razotkrivanje običaja i porijekla                   | Razvoj i unapređenje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | 11.832,00 eura |
| Zaštita i promovisanje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | NVO Centar za monitoring i istraživanje Cemi             | Doprinos zaštiti prava manjinskim narodima u sudskim postupcima         | Razvoj i unapređenje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | 11.934,00 eura |
| Zaštita i promovisanje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | NVO Udruženje za razvoj demokratije i građanskog društva | Njegovanje običaja i kulturne tradicije srpskog naroda                  | Razvoj i unapređenje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | 8.452,00 eura  |

|                                                                                                       |                                                 |                                                                        |                                                                                                     |                  |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|
| Zaštita i promovisanje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | NVO Centar kreativnih vještina                  | Zajedno za jednakost                                                   | Razvoj i unapređenje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | 12.000,00 eura   |
| Zaštita i promovisanje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | NVO Sistem                                      | Kamp interkulturalnosti da manjinska prava niko ne osporava            | Razvoj i unapređenje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | 13.000,00 eura   |
| Zaštita i promovisanje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | NVO Asocijacija za edukaciju i razvoj           | Koordinacija državne uprave ključ protiv diskriminacije                | Razvoj i unapređenje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | 11.496,00 eura   |
| Zaštita i promovisanje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | NVO Bjelopoljski demokratski centar             | Osnaživanje manjinskih naroda za bržu integraciju u lokalnu zajednicu  | Razvoj i unapređenje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | 10.656,00 eura   |
| Zaštita i promovisanje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | NVO Đakomo adriatik                             | Implementacija jezika manjina putem medija                             | Razvoj i unapređenje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | 10.496,00 eura   |
| Zaštita i promovisanje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | NVO Kulturno umjetničko društvo Ramadan Šarkić  | Čemer – zajednički imenitelj za naše kulturne baštine                  | Razvoj i unapređenje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | 09.600,00 eura   |
| Zaštita i promovisanje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | NVO Centar za demokratiju i ljudska prava Cedem | Perspektive različitosti jačanje zaštite manjinskih prava u Crnoj Gori | Razvoj i unapređenje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | 11.996,8 00 eura |
| Zaštita i promovisanje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | NVO Centar za ruralni razvoj Crne Gore          | Dostojanstvo pripadnosti i ravnopravnosti                              | Razvoj i unapređenje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | 12.000,00 eura   |
| Zaštita i promovisanje                                                                                | NVO Art Club                                    | Jezik je naš identitet                                                 | Razvoj i unapređenje prava                                                                          | 7.912,00 eura    |

|                                                                                                       |                                                                                                    |                                                                   |                                                                                                     |                |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|
| prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori                        |                                                                                                    |                                                                   | manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori                            |                |
| Zaštita i promovisanje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | NVO Centar sjevera                                                                                 | Nacionalne manjine i medijska podrška za integraciju              | Razvoj i unapređenje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | 11.240,00 eura |
| Zaštita i promovisanje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | NVO Ronilački klub Tim Ajkula                                                                      | Multikulturalizmom do slobode življenja                           | Razvoj i unapređenje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | 7.952,00 eura  |
| Zaštita i promovisanje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | NVO Društvo za demokratizaciju toleranciju informisanje obrazovanje i kulturu građana progres plus | Renesansa multikulturalnog bića                                   | Razvoj i unapređenje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | 11.171,20 eura |
| Zaštita i promovisanje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | NVO Asistent                                                                                       | Integracija za budućnost                                          | Razvoj i unapređenje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | 11.980,00 eura |
| Zaštita i promovisanje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | NVO Romska organizacija mladih Koračajte sa nama Phiren Amenca                                     | Centar za edukaciju i kulturu roma II faza                        | Razvoj i unapređenje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | 12.000,00 eura |
| Zaštita i promovisanje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | NVO Jadranski horizonti                                                                            | Časopis glas mrkojevića broj 5                                    | Razvoj i unapređenje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | 11.968,00 eura |
| Zaštita i promovisanje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | NVO Novi horizonti                                                                                 | Mladi angažovani u zaštiti i promociji manjinskih prava i sloboda | Razvoj i unapređenje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | 12.640,00 eura |
| Zaštita i promovisanje prava manjinskih                                                               | NVO Mreža za evropske politike Master                                                              | Evropska praksa za bolji položaj manjinskih naroda                | Razvoj i unapređenje prava manjinskih naroda i                                                      | 11.980,00 eura |

|                                                                                                       |                                                                |                                                                               |                                                                                                     |                  |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|
| naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori                                         |                                                                |                                                                               | drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori                                                |                  |
| Zaštita i promovisanje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | NVO Građanski aktivizam                                        | Zajednička kuća                                                               | Razvoj i unapređenje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | 11.632,00 eura   |
| Zaštita i promovisanje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | NVO Asocijacija za međukulturalno djelovanje                   | Etnička distanca kod maldih razumjevanje prevencija i promocija inkluzivnosti | Razvoj i unapređenje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | 11.936,00 eura   |
| Zaštita i promovisanje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | NVO Građanska alijansa                                         | Upoznavanjem do tolerancije mladih                                            | Razvoj i unapređenje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | 11.572,80 eura   |
| Zaštita i promovisanje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | NVO Regionalni centar za umjetnost kulturu i medije Elita plus | Upoznajmo se                                                                  | Razvoj i unapređenje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | 9.600,00 eura    |
| Zaštita i promovisanje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | NVO Multimedijal montenegro                                    | Različiti a isti                                                              | Razvoj i unapređenje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | 11.200,00 eura   |
| Zaštita i promovisanje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | NVO Novi poredak                                               | Protiv diskriminacije za ravnopravnost                                        | Razvoj i unapređenje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | 11.995,2 00 eura |
| Zaštita i promovisanje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | NVO Identitet                                                  | Svijet jednakih šansi                                                         | Razvoj i unapređenje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori | 11.520,00 eura   |
| Stvarajmo uslove za punu inkluziju Roma i Egipćana u crnogorskom društvu, od                          | Identitet                                                      | „Filantropski gong za bolji položaj romske i egipćanske zajednice"            | Zaštita i promovisanje ljudskih i manjinskih prava, zaštita prava Roma/ Romkinja i                  | 15.760,00 eura   |

|                                                                                                                    |                                                          |                                                                                                                                 |                                                                                                                                       |                   |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|
| 27.juna<br>2023.godine                                                                                             |                                                          |                                                                                                                                 | Egipćana/Egipćanki<br>u 2023.godini                                                                                                   |                   |
| Stvarajmo uslove<br>za punu inkluziju<br>Roma i Egipćana<br>u crnogorskom<br>društvu, od<br>27.juna<br>2023.godine | Juventas                                                 | „Ka punoj inkluziji<br>RE populacije kroz<br>podršku<br>obrazovanju i<br>pristupu pravima"                                      | Zaštita i<br>promovisanje<br>ljudskih i manjinskih<br>prava, zaštita prava<br>Roma/ Romkinja i<br>Egipćana/Egipćanki<br>u 2023.godini | 16.000,00<br>eura |
| Stvarajmo uslove<br>za punu inkluziju<br>Roma i Egipćana<br>u crnogorskom<br>društvu, od<br>27.juna<br>2023.godine | Mladi Romi" iz<br>Herceg Novog                           | Akademsko<br>mentorstvo RE<br>učenicima u<br>završnim<br>razredima<br>osnovne škole"                                            | Zaštita i<br>promovisanje<br>ljudskih i manjinskih<br>prava, zaštita prava<br>Roma/ Romkinja i<br>Egipćana/Egipćanki<br>u 2023.godini | 16.000,00<br>eura |
| Stvarajmo uslove<br>za punu inkluziju<br>Roma i Egipćana<br>u crnogorskom<br>društvu, od<br>27.juna<br>2023.godine | „Centar za<br>Demokratiju i<br>ljudska prava"<br>(CEDEM) | „Inkluzija bez<br>granica:<br>Osnaživanje<br>Roma/kinja i<br>Egipćana/ki kroz<br>zaštitu prava i<br>obrazovanje"                | Zaštita i<br>promovisanje<br>ljudskih i manjinskih<br>prava, zaštita prava<br>Roma/ Romkinja i<br>Egipćana/Egipćanki<br>u 2023.godini | 15.989,00<br>eura |
| Stvarajmo uslove<br>za punu inkluziju<br>Roma i Egipćana<br>u crnogorskom<br>društvu, od<br>27.juna<br>2023.godine | „Koračajte sa<br>nama – Phiren<br>Amenca"                | Agencija za<br>zapošljavanje<br>Roma i Egipćana -<br>AZZRE"                                                                     | Zaštita i<br>promovisanje<br>ljudskih i manjinskih<br>prava, zaštita prava<br>Roma/ Romkinja i<br>Egipćana/Egipćanki<br>u 2023.godini | 16.000,00<br>eura |
| Stvarajmo uslove<br>za punu inkluziju<br>Roma i Egipćana<br>u crnogorskom<br>društvu, od<br>27.juna<br>2023.godine | „Alfa centar"                                            | „Program plaćene<br>obuke za<br>polaganje<br>vozačkog ispita za<br>pripadnike RE<br>populacije iz<br>Nikšića -#solveRe<br>2023" | Zaštita i<br>promovisanje<br>ljudskih i manjinskih<br>prava, zaštita prava<br>Roma/ Romkinja i<br>Egipćana/Egipćanki<br>u 2023.godini | 16.000,00<br>eura |
| Stvarajmo uslove<br>za punu inkluziju<br>Roma i Egipćana<br>u crnogorskom<br>društvu, od<br>27.juna<br>2023.godine | „Centar<br>kreativnih<br>vještina"                       | „Romski aktivizam<br>– mogućnosti i<br>šanse"                                                                                   | Zaštita i<br>promovisanje<br>ljudskih i manjinskih<br>prava, zaštita prava<br>Roma/ Romkinja i<br>Egipćana/Egipćanki<br>u 2023.godini | 16.000,00<br>eura |
| Stvarajmo uslove<br>za punu inkluziju<br>Roma i Egipćana<br>u crnogorskom<br>društvu, od<br>27.juna<br>2023.godine | „Roditelji"                                              | „Podrži me da<br>naučim"                                                                                                        | Zaštita i<br>promovisanje<br>ljudskih i manjinskih<br>prava, zaštita prava<br>Roma/ Romkinja i<br>Egipćana/Egipćanki<br>u 2023.godini | 15.729,00<br>eura |
| Stvarajmo uslove<br>za punu inkluziju<br>Roma i Egipćana<br>u crnogorskom<br>društvu, od<br>27.juna<br>2023.godine | „Bjelopoljski<br>demokratski<br>centar"                  | „Jačanje uloge<br>OCD- a u procesu<br>brze integracije"                                                                         | Zaštita i<br>promovisanje<br>ljudskih i manjinskih<br>prava, zaštita prava<br>Roma/ Romkinja i<br>Egipćana/Egipćanki<br>u 2023.godini | 14.904,00<br>eura |
| Stvarajmo uslove<br>za punu inkluziju<br>Roma i Egipćana<br>u crnogorskom<br>društvu, od<br>27.juna<br>2023.godine | „Građanska<br>alijsansa"                                 | „Karijerna<br>revolucija"                                                                                                       | Zaštita i<br>promovisanje<br>ljudskih i manjinskih<br>prava, zaštita prava<br>Roma/ Romkinja i<br>Egipćana/Egipćanki<br>u 2023.godini | 14.200,00<br>eura |

|                                                                                                  |                                        |                                                                              |                                                                                                                     |                |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|
| Stvarajmo uslove za punu inkluziju Roma i Egipćana u crnogorskom društvu, od 27.juna 2023.godine | „Multimedijal Montenegro"              | „Sve o RE "                                                                  | Zaštita i promovisanje ljudskih i manjinskih prava, zaštita prava Roma/ Romkinja i Egipćana/Egipćanki u 2023.godini | 15.360,00 eura |
| Stvarajmo uslove za punu inkluziju Roma i Egipćana u crnogorskom društvu, od 27.juna 2023.godine | „Škola sporta IVA"                     | „Sportom do bolje inkluzije Roma u društvo"                                  | Zaštita i promovisanje ljudskih i manjinskih prava, zaštita prava Roma/ Romkinja i Egipćana/Egipćanki u 2023.godini | 10.232,00 eura |
| Stvarajmo uslove za punu inkluziju Roma i Egipćana u crnogorskom društvu, od 27.juna 2023.godine | „Romsko vrijeme"                       | „Amaro kham almanah na romskom jeziku"                                       | Zaštita i promovisanje ljudskih i manjinskih prava, zaštita prava Roma/ Romkinja i Egipćana/Egipćanki u 2023.godini | 15.560,00 eura |
| Stvarajmo uslove za punu inkluziju Roma i Egipćana u crnogorskom društvu, od 27.juna 2023.godine | „Mladi Romi" iz Podgorice              | „Za bolju budućnost mladih Roma i Egipćana u Crnoj Gori"                     | Zaštita i promovisanje ljudskih i manjinskih prava, zaštita prava Roma/ Romkinja i Egipćana/Egipćanki u 2023.godini | 15.680,00 eura |
| Stvarajmo uslove za punu inkluziju Roma i Egipćana u crnogorskom društvu, od 27.juna 2023.godine | „Udruženje za podršku Roma i Egipćana" | „Obrazovanjem do uspjeha RE populacije u Beranama"                           | Zaštita i promovisanje ljudskih i manjinskih prava, zaštita prava Roma/ Romkinja i Egipćana/Egipćanki u 2023.godini | 15.709,00 eura |
| Stvarajmo uslove za punu inkluziju Roma i Egipćana u crnogorskom društvu, od 27.juna 2023.godine | „Za naše dobro"                        | „Zajedničkim snagama do bolje inkluzije RE poplacije"                        | Zaštita i promovisanje ljudskih i manjinskih prava, zaštita prava Roma/ Romkinja i Egipćana/Egipćanki u 2023.godini | 11.544,00 eura |
| Stvarajmo uslove za punu inkluziju Roma i Egipćana u crnogorskom društvu, od 27.juna 2023.godine | „Udruženje Roma Budo Tomović Nikšić"   | „Za veći broj uključene romske i egipćanske djece u predškolsko obrazovanje" | Zaštita i promovisanje ljudskih i manjinskih prava, zaštita prava Roma/ Romkinja i Egipćana/Egipćanki u 2023.godini | 15.824,00 eura |
| Stvarajmo uslove za punu inkluziju Roma i Egipćana u crnogorskom društvu, od 27.juna 2023.godine | „Centar omladinskih inicijativa"       | „Osnaživanje i afirmacija mladih Roma"                                       | Zaštita i promovisanje ljudskih i manjinskih prava, zaštita prava Roma/ Romkinja i Egipćana/Egipćanki u 2023.godini | 13.760,00 eura |
| Stvarajmo uslove za punu inkluziju Roma i Egipćana u crnogorskom društvu, od 27.juna 2023.godine | „Točak"                                | „Sportom u borbi protiv anticiganizma i diskriminacije Roma i Egipćana"      | Zaštita i promovisanje ljudskih i manjinskih prava, zaštita prava Roma/ Romkinja i Egipćana/Egipćanki u 2023.godini | 15.088,00 eura |
| Stvarajmo uslove za punu inkluziju Roma i Egipćana                                               | „Novi poredak"                         | „Edukacijom, podrškom i                                                      | Zaštita i promovisanje ljudskih i manjinskih                                                                        | 15.990,00 eura |

|                                                                                                  |                                           |                                                                                                                                              |                                                                                                                     |                |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|
| u crnogorskom društvu, od 27.juna 2023.godine                                                    |                                           | sportom protiv diskriminacije"                                                                                                               | prava, zaštita prava Roma/ Romkinja i Egipćana/Egipćanki u 2023.godini                                              |                |
| Stvarajmo uslove za punu inkluziju Roma i Egipćana u crnogorskom društvu, od 27.juna 2023.godine | „Media tim"                               | „Za punu inkluziju RE populacije u društvu"                                                                                                  | Zaštita i promovisanje ljudskih i manjinskih prava, zaštita prava Roma/ Romkinja i Egipćana/Egipćanki u 2023.godini | 10.000,00 eura |
| Stvarajmo uslove za punu inkluziju Roma i Egipćana u crnogorskom društvu, od 27.juna 2023.godine | „OFK Nikšić – Fudbal DA droga ne"         | „Borimo se protiv anticiganizma – donacija kombi vozila za prevoz romske i egipćanske djece u Kotoru"                                        | Zaštita i promovisanje ljudskih i manjinskih prava, zaštita prava Roma/ Romkinja i Egipćana/Egipćanki u 2023.godini | 15.615,00 eura |
| Stvarajmo uslove za punu inkluziju Roma i Egipćana u crnogorskom društvu, od 27.juna 2023.godine | „RAE Nikšić"                              | „Stop diskriminaciji Roma -donirajmo kombi vozilo za prevoz učenika romske i egipćanske djece do škole"                                      | Zaštita i promovisanje ljudskih i manjinskih prava, zaštita prava Roma/ Romkinja i Egipćana/Egipćanki u 2023.godini | 15.824,00 eura |
| Stvarajmo uslove za punu inkluziju Roma i Egipćana u crnogorskom društvu, od 27.juna 2023.godine | „Asocijacija za medjukulturno djelovanje" | „Podrška mladima i učenicima RE populacije kroz pružanje mentorske podrške i edukacije u inovativnim tehnikama"                              | Zaštita i promovisanje ljudskih i manjinskih prava, zaštita prava Roma/ Romkinja i Egipćana/Egipćanki u 2023.godini | 15.584,00 eura |
| Stvarajmo uslove za punu inkluziju Roma i Egipćana u crnogorskom društvu, od 27.juna 2023.godine | „Elita plus"                              | „Zaštita i promocija prava Roma i Egipćana u crnogorskom društvu"                                                                            | Zaštita i promovisanje ljudskih i manjinskih prava, zaštita prava Roma/ Romkinja i Egipćana/Egipćanki u 2023.godini | 10.000,00 eura |
| Stvarajmo uslove za punu inkluziju Roma i Egipćana u crnogorskom društvu, od 27.juna 2023.godine | „Romsko srce"                             | „Podrška socijalnoj inkluziji Roma – usmjerene na transformaciju neformalnog u formalno zapošljavanje Roma/kinja i Egipćana/ki u Crnoj Gori" | Zaštita i promovisanje ljudskih i manjinskih prava, zaštita prava Roma/ Romkinja i Egipćana/Egipćanki u 2023.godini | 15.920,00 eura |

## **STRATEŠKA DOKUMENTA MJERE I AKTIVNOSTI ZA IZVRŠAVANJE POSTAVLJENIH CILJEVA I PROJEKTI OD DRŽAVNOG ZNAČAJA**

**U realizaciji ciljeva postavljenih Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave, Ministarstvo se rukovodi sledećim zakonodavnim okvirom:**

1. Zakon o zabrani diskriminacije;
2. Zakon o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom;
3. Zakon o životnom partnerstvu lica istog pola;
4. Zakon o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda;
5. Zakon o izboru, upotrebi i javnom isticanju nacionalnih simbola;
6. Zakon o manjinskim pravima i slobodama;
7. Zakon o rodnoj ravnopravnosti

**i strateškim dokumentima, sa pratećim akcionim planovima:**

1. *STRATEGIJA ZA UNAPREĐENJE KVALITETA ŽIVOTA LGBTI OSOBA U CRNOJ GORI 2024-2028;*
2. *STRATEGIJA MANJINSKE POLITIKE U CRNOJ GORI 2024-2028;*
3. *NACIONALNA STRATEGIJA RODNE RAVNOPRAVNOSTI. 2021 -2025 GODINE;*
4. *STRATEGIJA SOCIJALNE INKLUZIJE ROMA I EGIPĆANA U CRNOJ GORI 2021-2025. GODINE;*
5. *STRATEGIJA ZA ZAŠTITU LICA SA INVALIDITETOM OD DISKRIMINACIJE I PROMOCIJU JEDNAKOSTI 2022-2027;*
6. *STRATEGIJA ZA INTERKULTURALIZAM I DRUŠTVENU KOHEZIJU 2025-2028.*

Tokom 2024. godine **Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava** je koordiniralo praćenjem realizacije i sačinjavanjem predloga izveštaja za Vladu Crne Gore o sljedećim strateškim dokumentima: Strategiji za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori 2024-2028; Strategiji manjinske politike 2024-2028; Strategiji socijalne inkluzije Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2021-2025; Strategiji za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti 2022-2024.

## **STRATEGIJA MANJINSKE POLITIKE U CRNOJ GORI 2024-2028. GODINE**

Integracija manjina je ključni element za izgradnju inkluzivnih, prosperitetnih i stabilnih multietničkih društava. Kroz priznavanje, poštovanje i podršku manjinskim pravima i identitetima, društva mogu ostvariti svoj puni potencijal

i postati mjesto u kojem svaki pojedinac ima priliku da se razvije i doprinese zajednici. Multietnička društva predstavljaju bogatstvo različitosti, čiji su temelji često zasnovani na različitim etničkim, jezičkim, i kulturnim grupama. U ovom kontekstu, integracija manjina igra ključnu ulogu u očuvanju društvene kohezije i promociji socijalne pravde.

Strategija 2024 – 2028 obuhvata veći broj poglavlja, od analize međunarodnog, institucionalnog i legislativnog konteksta, preko identifikacije načela i principa, do predloga mjera i akcionog plana, sa jasno definisanim pregledom aktivnosti po godinama i kvartalima, uključujući i predviđena sredstva sa izvorima finansiranja. Važno je napomenuti da je pisanje strategije praćeno intenzivnim i formalizovanim dijalogom između svih relevantnih aktera i institucija, sa naglaskom na pripadnike/ce manjinskih zajednica. Drugim rečima, predložene mjere i aktivnosti u ovoj Strategiji rezultat su zajedničkog napora svih relevantnih aktera koji se u Crnoj Gori bave pitanjima manjina, a same mjere su predlagane i usvajane konsenzusom u radnoj grupi koje je osnovalo za ovu svrhu Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava, a sve u cilju kako bi se uvažilo realno stanje i potrebe, te se ojačala legitimacija Strategije, što je veoma značajno sa stanovišta očekivane efikasnosti u njenoj realizaciji.

#### **NACIONALNA STRATEGIJA RODNE RAVNOPRAVNOSTI. 2021-2025. GODINE**

Nacionalni okvir za kreiranje, sprovođenje i evaluaciju politika rodne ravnopravnosti obuhvata širok spektar akata, među kojima krovni, Nacionalnu strategiju rodne ravnopravnosti 2021- 2025. godine koja zauzima najvažnije mjesto o ovoj oblasti. Ovaj strateški dokument predstavlja viziju i posvećenost države da se u Crnoj Gori podigne nivo rodne ravnopravnosti do 2025. godine Nacionalna strategija počiva na premisi da treba ojačati normativni okvir rodne ravnopravnosti, baš kao i njegovu primjenu u praksi. Osnaživanje institucionalne efikasnosti i efektivnosti jedan je od stubova na kojima počiva put Crne Gore ka Evropskoj uniji, ispunjenje obaveza proisteklih iz međunarodnih ugovora, kao i ostvarenje ciljeva održivog razvoja koji su predstavljeni u UN-ovoj Agendi za održivi razvoj 2030.

#### **STRATEGIJA SOCIJALNE INKLUZIJE ROMA I EGIPĆANA U CRNOJ GORI 2021-2025. GODINE**

Vlada Crne Gore je na 37. sjednici održanoj 2. septembra 2021. godine, donijela Strategiju socijalne inkluzije Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2021–

2025. godine. Ključni cilj Strategije socijalne inkluzije Roma i Egipćana 2021-2025 je poboljšanje socio-ekonomskog i pravnog položaja Roma i Egipćana u Crnoj Gori, kroz izgradnju inkluzivnog i otvorenog društva zasnovanog na borbi i eliminisanju svih oblika diskriminacije, anticiganizma i siromaštva.

### **STRATEGIJA ZA ZAŠTITU LICA SA INVALIDITETOM OD DISKRIMINACIJE I PROMOCIJU JEDNAKOSTI 2022-2027. GODINE**

U cilju obezbjeđenja poštovanja osnovnih ljudskih prava lica s invaliditetom garantovanih UN konvencijom, Vlada Crne Gore je usvojila strateški dokument koji je primarno baziran na pristupu zasnovanom na poštovanju ljudskih prava lica s invaliditetom, kroz stvaranje uslova za obezbjeđenje učešća lica s invaliditetom u svim sferama društvenog života. Strategija za zaštitu lica s invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti 2022-2027 predstavlja drugi strateški dokument ovog tipa usvojen u Crnoj Gori, koji stavlja primarni akcenat na efektivno suzbijanje svih oblika diskriminacije, kao i stvaranje uslova za uživanje jednakih prava u svim oblastima života licima s invaliditetom.

### **STRATEGIJA ZA UNAPREĐENJE KVALITETA ŽIVOTA LGBTI OSOBA U CRNOJ GORI 2024-2028. GODINE**

Unapređenje kvaliteta života LGBTIQ osoba u Crnoj Gori predstavlja suštinski važan zadatak u cilju izgradnje Crne Gore kao društva koje poštuje različitost i osigurava jednakost za sve svoje građane i građanke. Strategija za unapređenje kvaliteta života LGBTIQ osoba u Crnoj Gori za period 2024-2028 nastala je kao rezultat zajedničkog rada državnih institucija, nevladinih organizacija i LGBTIQ zajednice na putu ostvarenja tog zadatka. Ona reflektuje posvećenost Vlade Crne Gore ka unapređenju prava i položaja LGBTIQ osoba kroz sveobuhvatan i inkluzivan pristup.

Proces izrade ove Strategije započet je identifikacijom ključnih izazova sa kojima se suočavaju LGBTIQ osobe u Crnoj Gori. Istraživanje sprovedeno među pripadnicama/ama LGBTIQ zajednice pokazalo je da su glavni problemi sa kojima se suočavaju neprihvatanje od strane porodice i šire društvene zajednice, diskriminacija u svim sferama života, socijalna isključenost, homofobija, transfobija. Važno je naglasiti da je ovo prvi put da se za potrebe izrade LGBTIQ Strategije LGBTIQ zajednica direktno pita o sopstvenim potrebama i očekivanjima od Vlade Crne Gore.

### **STRATEGIJA ZA INTERKULTURALIZAM I DRUŠTVENU KOHEZIJU 2025-2028**

Interkulturalizam predstavlja vitalnu komponentu društvenog razvoja Crne Gore kao multikulturalne zemlje sa bogatom istorijom raznolikosti; zemljom izuzetnog prirodnog i kulturnog diverziteta.

Strategija za interkulturalizam i društvenu koheziju 2025-2028 predstavlja ključni dokument za unapređenje društvenih odnosa i jačanje integracionih procesa i društvene kohezije u Crnoj Gori. Cilj ove strategije je da proaktivno i pozitivno sistemski odgovori na izazove koji proizlaze iz etničkih, kulturnih, vjerskih i drugih različitosti, te izgradi inkluzivno društvo koje poštuje, vrednuje i razvija puni potencijal svih njegovih članova/ica. Iako Crna Gora ima dugu tradiciju multikulturalnosti, postojeći socio-kulturni i ekono-politički kontekst zahtijeva holistički, sistematičan i strateški pristup kako bi se osigurala održiva društvena stabilnost kao preduslov za dalji razvoj i napredak države i društva.

Predmetni strateški dokument adresira ključne probleme u društvu kao što su etnička distanca, razni vidovi diskriminacije, i nedostatak međukulturalnog dijaloga i razumijevanja. Ova strategija ima za cilj da unaprijedi stanje u oblasti međuljudskih odnosa, smanji socijalne i ekonomske nejednakosti među različitim grupama i segmentima društva, te time osigura da svi građani/ke Crne Gore imaju jednake uslove i mogućnosti za učešće i doprinos u socio-kulturnom i ekono-političkom životu, bezbjednost i poboljšan kvalitet života, koji se postižu zajedništvom i inkluzivnim društvenim dogovorom i ugovorom za ujedinjene smjernice za dalji razvoj.

Ostvarenje ciljeva ove strategije označuje bezbjednost, kooperaciju i društvenu koheziju za stabilno, mirnodopsko i održivo crnogorsko društvo, koje, realizacijom vizije i praktikovanjem vrijednosti interkulturalizma, može da postane istinski ekosistem u kojem svaki njegov vrijedni pripadnik/ca stvara i umnožava zajedničku dobrobit, čime bi Crna Gora postala živi model zemlje interkulture i uzor u regionu i šire.

## **REALIZOVANE AKTIVNOSTI U VRŠENJU UPRAVNOG NADZORA**

Ukupan broj sistematizovanih radnih mjesta prema Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji br. 01-040/24-230, pored ministra i državnog sekretara, radnih mjesta je 54 , a broj popunjenih radnih mjesta je 38.

Na sjednici Vlade Crne Gore, 08. februara 2024. godine donešen je zaključak o utvrđivanju Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva ljudskih i manjinskih prava , broj 01-040/24-230.

U cilju efikasnog vršenja poslova iz nadležnosti Ministarstva, predložena je drugačija organizacija i sistematizacija u okviru određenih organizacionih jedinica, i u skladu sa tim preraspoređivanje i presistematizovanje radnih mjesta. Organizacionu strukturu Ministarstva ljudskih i manjinskih prava čine 4 direktorata, 3 odjeljenja, 2 službe i Kabinet ministra.

Saglasno članu 77 Zakona o sprječavanju korupcije („Službeni list CG“, br. 53/14 i 42/17), Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava izradilo je Izvještaj o sprovođenju plana integriteta.

Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava je u 2024. godini u kontinuitetu ažuriralo podatke o državnim službenicima i namještenicima kroz Centralnu kadrovsku evidenciju.

Kadrovskim planom za 2024. godinu planirano je zapošljavanje 3 službenika iz kategorije visoko rukovodnog kadra, shodno čemu je preko Uprave za kadrove objavljen javni konkurs za dva izvršioca iz kategorije visoko rukovodnog kadra, koji su Rješenjem Vlade Crne Gore Postavljeni za Generalne direktore/ice i to u sljedećim direktoratima: Direktorat za unapređenje i zaštitu ljudskih prava i sloboda i Direktorat za unapređenje i zaštitu lica sa invaliditetom, na period od 5 godina.

Osim toga, Rješenjima Vlade Crne Gore određeno je 3 vršioca/vršiteljke dužnosti, i to: sekretara ministarstva, Generalnog direktora Direktorata za unapređenje i zaštitu prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica i Generalne direktorice Direktorata za interkulturalizam.

Takođe, u skladu sa kadrovskim planom za 2024. godinu u Ministarstvu ljudskih i manjinskih prava zaposleno je na neodređeno vrijeme 1 službenik, na radnom mjestu Samostalnog/e savjetnika/ce III.

## **SLOBODAN PRISTUP INFORMACIJAMA**

Tokom 2024. godine, u skladu sa Zakonom o slobodnom pristupu informacijama <sup>30</sup>(„Službeni list CG“, br. 44/12 i 30/17), Ministarstvu je podnijet 51 zahtjev, od čega je usvojeno 29, djelimično usvojeno 14, odbijeno 0, prosljeđena tri (3) na nadležnost drugom organu, te 3 (tri) obavještenja o javno dostupnoj informaciji saglasno članu 26 Zakona. Broj riješenih predmeta u zakonskom roku u izvještajnom periodu je 48, dok je 3 predmeta riješeno van roka.

---

<sup>30</sup> Službeni list CG“, br. 44/12 i 30/17

Saglasno Zakonu o slobodnom pristupu informacijama, Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava je u januaru 2024. godine ažuriralo Vodič za slobodan pristup informacijama i isti je objavljen na internet stranici ministarstva i dostupan na linku: <https://www.gov.me/dokumenta/5bce1262-087d-4bda-aaaf-a7545db4338c>.

Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava u kontinuitetu vrši proaktivno objavljivanje dokumenata koja nastaju u radu ovog ministarstva, čime se postiže transparentnost rada i afirmiše integritet i legitimnost organa. Takođe, svi podaci o načinu rješavanja zahtjeva unose se u informacioni sistem Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama.

## **MEĐURESORSKA SARADNJA**

### **1. Praćenje i izvještavanje o realizaciji preporuka Komiteta za eliminaciju rasne diskriminacije (CERD)**

Ministarstvo ljudskih i manjinska prava redovno Sekretarijatu CERD-a dostavlja izvještaj o realizaciji prioriternih preporuka iz Zaključnih zapažanja Komiteta za eliminaciju rasne diskriminacije (CERD).

### **2. Praćenje i izvještavanje o realizaciji preporuka Opšteg periodičnog pregleda o stanju ljudskih prava (UPR)**

Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava redovno dostavlja nadležnom Ministarstvu srednjeročni izvještaj o realizaciji preporuka iz UPR-a (Opšteg periodičnog pregleda o stanju ljudskih prava) za oblasti: Nacionalni okvir za ljudska prava i nacionalni dijalog; Jednakost i nediskriminacija; 3. Obuke o ljudskim pravima; LGBTI; Žene; Romi i manjine.

**3. Kontinuirana saradnja sa odborima i komitetima Savjeta Evrope,** i to sa: Upravnim komitet za prava djeteta (CDENF); Evropskim odborom za pravnu saradnju (CDCJ); Komitetom stručnjaka za prava i najbolje interese djece koja su odvojena od roditelja i u postupcima njege (CJ/ENF-ISE).

### **4. Praćenje i izvještavanje o realizaciji preporuka Komiteta za eliminaciju svih oblika diskriminacije žena (CEDAW)**

**5. Kontinuirana saradnja sa** ugovornim tijelima UN, komitetima Savjeta Evrope i drugim međunarodnim organizacijama, kao regionalnim tijelima i inicijativama (UN Komisije za statut žena, UN Women Regionalna kancelarija za Aziju i Evropu,, Komisija za rodnu ravnopravnost, Grevio ekpertska grupa, Regionalni savjet za saradnju, GlZ i druge organizacije)

Saradnja se odvijala kroz redovno učešće na online sastancima i seminarima, izvještavanje, dostavljanje informacija o aktivnostima, učešću u evaluacijama različitih projekata, fokus grupa i istraživanja.

Kao koordinatori i članovi radnih grupa službenici Ministarstva ljudskih i manjinskih prava učestvovali su u pripremi sljedećih dokumenata:

## **IZVJEŠTAJI**

- Prilog izvještaju EK o Crnoj Gori;
- Ažuriranje statusa realizacije privremenih mjerila u poglavlju 23
- Ažuriranje statusa realizacije privremenih mjerila u poglavlju 19
- Dinamički plan aktivnosti koje vode do ispunjenja Privremenih mjerila u Poglavlju 23 – Pravosuđe i temeljna prava
- Prilog za sastanak Odbora za pravdu, slobodu i bezbjednost
- Nacrt Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji
- Polugodišnji izvještaj o realizaciji aktivnosti iz Akcionog plana u poglavlju 23
- Izvještaj o realizaciji Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji
- Učešće na Pododboru za pravdu, slobodu i bezbjednost

## **ČLANSTVO I UČEŠĆE U RADNIM TIJELIMA**

Predstavnici Ministarstva su učestvovali su u radu Radne grupe za Pregovaračko poglavlje 23, i u komisijama i radnim grupama drugih ministarstava, za različite oblasti u cilju realizacije javnih politika i programa rada Vlade, kao što su:

1. Radna grupa za pregovaračko poglavlje 23
2. Radna grupa za pregovaračko poglavlje 19
3. Učešće u međuresorska radna grupa za pripremu analize regulatornog okvira za razvrstavanje organizacija koje ne obavljaju privrednu djelatnost

4. Učešće u koordinacionom tijelu za praćenje sprovođenja Deklaracije partnera zapadnog Balkana o integraciji Roma/kinja u sklopu procesa proširenja Evropske Unije
5. Učešće u Operativnom tijelu za sprovođenje Strategije informisanja javnosti o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji 2023-2026
6. Učešće u Komisiji za praćenje realizacije srednjoročnog programa rada Vlade 2024-2027 i godišnjih programa rada Vlade
7. Učešće u Komisiji za ocjenu projekata po javnom pozivu za dodjelu sredstava Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom za finansiranje grant šema
8. Učešće u Radnom timu za koordinaciju aktivnosti u okviru Berlinskog procesa
9. Učešće u Koordinacionom tijelu za praćenje sprovođenja Reformske agende
10. Učešće u radu Radnog tima za praćenje realizacije i implementaciju informacionog sistema za elektronsko upravljanje dokumentima i upravljanje elektronskim sjednicama Vlade Crne Gore
11. Učešće u radu Radnog tijela za izradu Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nevladinim organizacijama
12. Učešće u radu Operativnog tijela za sprovođenje Strategije informisanja javnosti o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji 2023-2026

## **PREDLOG MJERA ZA UNAPREĐENJE STANJA**

Može se konstatovati da je u izvještajnom periodu u Ministarstvu zapažen problem nedovoljnog broja izvršilaca u određenim organizacionim jedinicama. Iako su postignuti zapaženi rezultati, oni su rezultat činjenice da postojeći izvršioci u kontinuitetu obavljaju povećan obim posla, imajući u vidu da je određen broj sistematizovanih radnih mjesta u Ministarstvu ljudskih i manjinskih prava nepopunjen.

Pored nedovoljnog broja izvršilaca, na ostvarenje značajnijih rezultata uticao je nedostatak prostornih kapaciteta.

U narednom periodu je potrebno sagledati način prevazilaženja nedovoljnog broja kadra, imajući u vidu obim obaveza utvrđenih Srednjoročnim programom rada Vlade 2024-2027, strateškim dokumentima i zahtjevima integracionog procesa Crne Gore u Evropsku uniju u okviru Poglavlja 23. i 19. Osim jačanja ljudskih resursa Ministarstva, u smislu dodatnog povećanja broja zaposlenih, potrebno je i mogućnost kontinuirane edukacije službenika.

Veliki stepen opterećenosti postojećih službenika/službenica, s obzirom na brojne obaveze iz nadležnosti Ministarstva ljudskih i manjinskih prava može predstavljati rizik za blagovremeno i efikasno izvršavanje obaveza iz svoje nadležnosti.

## **GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O REALIZACIJI PROGRAMSKIH AKTIVNOSTI ZA 2024. GODINU JU CENTRA ZA OČUVANJE I RAZVOJ KULTURE MANJINA CRNE GORE**

### **Uvod**

Javnu ustanovu Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore osnovala je Vlada Crne Gore s ciljem unapređenja manjinskih prava u oblasti kulture i afirmacije multikulturalizma kao jedne od temeljnih vrijednosti savremene Crne Gore.

Odlukom o organizovanju definisane su programske aktivnosti Ustanove koje se odnose na promociju i zaštitu manjinskih prava u oblasti kulture, unapređenju kulture manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, afirmaciju multikulturalizma, podsticanje duha tolerancije, međusobnog razumijevanja, sve sa ciljem podizanja nivoa društvene kohezije crnogorskog društva.

Centar je tokom 2024. godine uspio da realizuje i kvantitativno i kvalitativno značajne aktivnosti u svim programskim oblastima, a veliki dio aktivnosti je realizovao i na nivou sopstvenih kadrovskih resursa.

Centar je svoju misiju kreiranja kulturne scene i promocije manjinskih prava u oblasti kulture i afirmaciji multikulturalizma i interkulturalizma kao jedne od temeljnih vrijednosti savremene Crne Gore, ostvario na visokom nivou, i kroz značajna ostvarenja koja će koristiti i generacijama koje dolaze.

### **Muzičko scenski programi**

#### **Veče klapa**

Tradicionalno Veče klapa održano je 29. januara 2024. godine u KIC-u "Budo Tomović" u Podgorici sa početkom u 19 časova.

Učestvovala su klape: "Assa Voce", "Alata", "Veselice", "Camerton" iz Podgorice, "Jedinstvo" iz Bara, "Bisernice Boke" iz Kotora, "Jadran" iz Tivta, "Harmonija" iz Budve i "Marinaret" iz Ulcinja. Programa je vodio Miomir Maroš.

Veče je posvećeno rano preminulom (kolegi) Luki Dumoviću koji je počev od 2016. godine, bio utemeljivač Večeri klapa Crne Gore, koje su kasnije dobile međunarodni karakter.

Tehničku podršku realizacije programa pruža Kulturno informativni centar „Budo Tomović“.

#### **U Gusinju priređen koncert Manjole Nallbani**

U organizaciji Javne ustanove Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore, u Gusinju je 19.06.2024. godine priređen koncert tradicionalne i narodne muzike u izvođenju poznate albanske interpretatorke Manjole Nallbani. Na koncertu su kao gošće nastupile Irma i Ilda Nurković, članice etno grupe Teferidž.

### **U Gusinju održan koncert albanskog tenora Kastriota Tuše**

U organizaciji Javne ustanove Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore, u četvrtak, 01. avgusta 2024. godine priređen je koncert tradicionalne muzike poznatog albanskog tenora i interpretatora Kastriota Tuše. Na koncertu su kao gosti nastupili Korab Šaćiri, poznati izvođač zabavne muzike i Irma i Ilda Nurković, interpretatorke tradicionalne i etno muzike. Koncert je održan u okviru Manifestacije "Gusinjsko ljeto 2024".

### **U Ulcinju je održan koncert "Između dvije tvrđave Ulcinj-Kruja"**

U organizaciji JU Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore u petak 2. avgusta 2024. godine na sceni Muzeja u Starom gradu u Ulcinju, održan je koncert "Između dvije tvrđave Ulcinj-Kruja" na kojem su nastupili Akustic Band iz Ulcinja, grupa Braća Baruni iz Kruje i svjetski poznati tenor Kastriot Tusha. Koncert je održan u sklopu Festivala "Ljetnja Scena 2024 – Ulcinj". Direktor Centra Gzim Hajdinaga je ovom prilikom uručio Zahvalnicu i prigodan poklon tenoru Kastriot Tuši za očuvanje kulture albanskog naroda u Crnoj Gori.

Takođe, u decembru je u svrhu prikaza cjelokupne umjetničke priče održan koncert u Kruji (Albanija), što predstavlja izuzetnu umjetničku sponu prostora i kultura koje prožimaju teritorije Crne Gore i Albanije.

### **Održan je koncert prof. harmonike Safeta Drljana „Muzika sa knjaževog dvora“ u Podgorici**

U organizaciji JU Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne u Galeriji Risto Stijović 24. oktobra 2024. godine u Podgorici, održan solistički koncert prof. harmonike Safeta Drljana. Program sačinjen od djela slavni svjetskih kompozitora kao i profesora Senada Gačevića izveden je pod nazivom „Muzika sa knjaževog dvora“.

Publika je prof. Drljana nagradila gromoglasnim aplauzom pozivajući ga dva puta puta na bis. Prof. Safet Drljan (Bar, 1981) nižu i srednju muzičku školu završio je u Baru i Podgorici, a Fakultet muzičke umjetnosti u Beogradu – nastavno odjeljenje Kragujevac, u klasi profesora Radomira Tomića. Tokom školovanja nastupao je na mnogim takmičenjima i osvajao brojne nagrade, među kojima je više prvih i specijalnih nagrada u Crnoj Gori i Srbiji.

Koncert je organizovan uz tehničku podršku JU Muzeji i galerije Podgorice.

### **U Sarajevu održano Veče multikulturalnosti Crne Gore**

U organizaciji JU Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore u Sarajevu je priređen program pod nazivom Veče multikulturalnosti Crne Gore.

U muzičkom dijelu programa učestvovali su Etno grupa Teferidž, Esad Memić, Al Dino, Irma i Ilda Nurković. Scenska kazivanja izvodio je Enver Šadinlija.

## **U PODGORICI ODRŽAN KONCERT DIVANHANE**

U sali KIC-a Budo Tomović pred više od 400 gledalaca održan je koncert poznate grupe iz Bosne i Hercegovine - Divanhana. Ona je osnovana početkom 2009. godine od strane grupe studenata na Muzičkoj akademiji Univerziteta u Sarajevu. Bend izvodi tradicionalnu muziku zemalja Balkana u novim, prepoznatljivim aranžmanima koji su nastali uz uticaj jazz, pop i klasične muzike. Poseban fokus stavljaju na njegovanje i prezentovanje sevdaha.

Pored vrlo posvećenog i istraživačkog pristupa tradiciji, Divanhana svoj stvaralački opis obogaćuje i autorskom muzikom za koju, inspiraciju crpe upravo iz tradicionalne pjesme.

## **U PODGORICI ODRŽAN KONCERT “NOĆ EVROPE”**

U Podgorici je organizovao koncert klasične muzike pod nazivom „**Noć Evrope**“, 12. decembra 2024. godine.

Učestvovali su: Kastriot Tusha, operni pjevač- tenor, profesor na Akademiji umjetnosti u Tirani, Josif Gjipali, operni pjevač – tenor, Ardita Meni, operna pjevačica- sopran i Milica Raičević, operna pjevačica – sopran. Koncert je pratio orkestar Univerziteta umjetnosti iz Tirane. Moderatorica programa Maja Kovačević i Envera Dukaj.

## **Izdavaštvo**

### **POEZIJA BOKELJSKIH HRVATA**

Izdavač Antologije je JU Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore.

Antologiju su priredili poznati književnik i publicista sa Cetinja mr Božidar Proročić i ugledna književnica i lingvistica iz Zagreba dr Željka Lovrenčić.

Izdavanje ove Antologije kao i promocije predstavljaju kulturni događaj, ispunjen duhom poezije, svjedočenjima i prisjećajem na bogato književno nasljeđe bokeljskih Hrvata, te okuplja mnoge poštovaoce i poznavaoce kulturne baštine, kao i one koji prepoznaju značaj ovakvih izdanja za očuvanje identiteta i međukulturnog dijaloga.

Javna ustanova Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore i Hrvatsko nacionalno vijeće Crne Gore organizovala je promociju knjige „Poezija bokeljskih Hrvata“ – antologija hrvatskog pjesništva od 16. do 21. vijeka, na više lokacija.

- Promocija u Podgorici je održana 19. 02. 2024. godine u Narodnoj biblioteci “Radosav Ljumović” u 19 časova.
- Tivtu 20. 02. 2024. godine u Domu kulture “Josip Marković” u Donjoj Lastvi u 19 časova.

- Na Cetinju 22.10.2024. godine u JU Biblioteka i čitaonica "Njegoš", u 18 časova.

U Podgorici su govorili mr Božidar Proročić, književnik i publicista, prof. Veljko Đukanović, Adrijan Vuksanović, književnik i Salko Luboder, u ime izdavača.

Na promociji na Cetinju su govorili Gzim Hajdinaga, Adrijan Vuksanović, profesor Veljko Đukanović i književnik Božidar Proročić. Svaki od govornika dao je jedinstven osvrt na značaj ovog izdanja, naglašavajući njegovu ulogu u očuvanju kulturne baštine, podizanju svijesti o identitetu i povezivanju generacija. Promociji su prisustvovali i brojni ugledni gosti, među kojima su bili Jasminka Lončarević, konzulica Republike Hrvatske u Crnoj Gori i Zvonimir Deković, predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća Crne Gore. Prisustvo konzulice Lončarević posebno je naglasilo važnost podrške koju Republika Hrvatska pruža očuvanju kulturnog nasljeđa i identiteta Hrvata u Crnoj Gori.

### **U Zagrebu je promovisana „Poezija bokeljskih Hrvata – antologija hrvatskog pjesništva od 16. do 21. stoljeća”**

Javna ustanova Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore, Hrvatska matica iseljenika i Hrvatsko nacionalno vijeće Crne Gore predstavili su 5. novembra. 2024, godine u Zagrebu knjigu „Poezija bokeljskih Hrvata – antologija hrvatskog pjesništva od 16. do 21. stoljeća”. Predstavnici Centra za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore, Gzim Hajdinaga- direktor, Izedina Adžović Škrijelj- samostalna stručna saradnica, Marko Gorvoković- predsjednik Savjeta i Božidar Proročić- književnik i publicista su pored promocije imali i susrete u Ambasadi Crne Gore u Hrvatskoj i Crnogorskom domu u Zagrebu.

Promocija je održana u dvorani Hrvatske matice iseljenika.

O knjizi su govorili Gzim Hajdinaga, direktor Centra za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore i u ime domaćina Mijo Marić, predsjednik Hrvatske matice iseljenika, koautorka dr. sc. Željka Lovrenčić i Božidar Proročić, književnik i publicista.

Promociji su prisustvovali istaknute društveno-političke ličnosti, intelektualci i predstavnici diplomatskog kora, čime je ovaj događaj dobio na značaju i svečanosti.

### ***PREDSTAVLJANJE SOPSTVENE IZDAVAČKE DJELATNOSTI***

U Multimedijalnoj sali KIC-a „Budo Tomović“ u Podgorici, 21. mart 2024. godine predstvaljena je izdavačka djelatnost Centra u prethodnom periodu.

Govorili su: prof. dr Draško Došljak, dr Hadži Šabani, publicista Mirsad Rastoder i Salko Luboder, direktor Centra za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore.

### ***PROMOCIJA ROMSKOG POJMOVNIKA***

Povodom 8. aprila – Međunarodnog dana Roma, organizovana je promocija publikacije Romski pojmovnik / i više od toga/, autorke dr Vesne Delić.

Govorili su dr Vesna Delić - autorka, Mensur Šaljaj - predsjednik Romskog savjeta i Salko Luboder u ime izdavača, dok je oderatorka programa bila Vesna Šoškić.

Izdavač publikacije Romski pojmovnik je "JU Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore".

### **U Bijelom Polju promovisan "Romski pojmovnik"**

U Bijelom Polju je 16.septembra održana promocija knjige "Romski pojmovnik" autorke dr Vesne Delić koju su organizovali „Centar za kulturu i Centar za razvoj i očuvanje kulture manjina Crne Gore“. Govorili su: Gzim Hajdinaga, direktor Cekuma i Edin Smailović, v.d direktora Centra za kulturu. Sa autorkom je o knjizi razgovarao profesor Rafet Mulić. U muzičkom djelu programa nastupila je profesorica violine Anda Bushi-Dizdarević. Tom prilikom romskoj populaciji je podijeljeno 50 Romskih pojmovnika.

### **NAŠE KNJIGE U VAŠE ŠKOLE**

Obilježavajući Međunarodni dan maternjeg jezika "JU Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore", počela je realizaciju akcije pod nazivom „Naše knjige u vaše škole“. Cilj je da se pojedinim osnovnim školama koje izvode nastavu na albanskom jeziku ili dvojezično dostavi određeni broj knjiga iz izdavačke produkcije Centra za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore.

Predsjednik Savjeta Centra Marko Gorkovović i Izedina Adžović Škrijelj i Anton Nikaj, samostalni stručni saradnici, uručili su knjige u izdanju Centra direktorima osnovnih škola: "Đerđ Kasriot–Skenderbeg" u Zatrijepču Leonu Đuravčaju, "29. novembar" u Dinoši Allmiru Lulanaju, "Mahmut Lekić" u Tuzima Luigju Dedvukaju i "Jedinstvo" u Skoraću Prelji Djolaju.

Riječ je o izdanjima koja su objavljena na albanskim jeziku i dvojezična kao što su Antologija kratke proze albanskih pisaca Crne Gore „Të gjithë tanët- Svi naši“, roman „Gjerdani nga Shanllëurfa“ Ruždije Adžovića, Leksikon slikara manjinskih naroda Crne Gore „Saga svjetlosti – Saga e dritës – Saga of light“, zbirke poezije „Magloviti glas jezera u svitanju – Za mjegullor i liqenit n'ag“ janë:“ Ledije Duši, "I da si ljubav – Dhe dashuri goftsh – Mimoza Redžvela. Uručeni su i primjerci 22. broja časopisa za kulturu, književnost i nauku KOD.

### **Nastavljena akcija „Naše knjige u vaše škole“ Ostrosu, Vladimiru i Ulcinju**

Direktor Centra Gzim Hajdinaga sa saradnicima uručio je knjige u izdanju Centra direktorima osnovnih škola: "Bedri Elezaga" u Vladimiru, "Đerđ Kastrioti Skenderbeg" u Ostrosu, "Boško Strugar", "Maršal Tito", "Bratstvo-jedinstvo" u Ulcinju, "Marko Nukulović" u Štoju.

Direktor Centra Gzim Hajdinaga je ovom prilikom naglasio da mu je zadovoljstvo što je akcija "Naše knjige u vaše škole" naišla na izvanredan prijem nastavnog osoblja i učenika i da je ovo značajna aktivnost i mali doprinos sa boljim upoznavanjem sa izdavačkom produkcijom Centra i podizanjem nivoa čitalačke kulture kod učenika.

### **Akcija „Naše knjige u vaše škole“ u Rožajama, Plavu i Gusinju**

Direktor Centra za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore Gzim Hajdinaga sa saradnicima uručio je knjige i časopise u izdanju Centra direktorima osnovnih škola: „Dacići“ u Rožajama, Ševćetu Daciću, „Hajro Šahmanović“ u Plavu, Selmiru Purišiću i „Džafer Nikočević“ u Gusinju, Luanu Kukaj. Knjige su uručene i Srednjoj mješovitoj školi “Bećo Bašić” u Plavu, direktorici Snežani Bojović.

Ova značajna aktivnost do sada je realizovana u 12 osnovnih škola i 2 srednje škole, a cilj je bio upoznavanje sa izdavačkom produkcijom Centra i podizanje nivoa čitalačke kulture kod učenika.

### **Objavljen je 23. broj časopisa „KOD“**

Časopis za kulturu, književnost i nauku „KOD“, u izdanju Centra za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore, predstavlja svoj novi 23. broj, čiji je sadržaj podijeljen na pet poglavlja. Sadržaj novog broja časopisa obuhvata eseje, naučne radove, stihove i književne kritike.

U ovom broju časopisa zastupljeni su likovni prilozi akademskog slikara Abaza Dizdarevića.

Glavni urednik časopisa „KOD“ je Zuvdija Hodžić, odgovorni urednik Gzim Hajdinaga, sekretar redakcije Izvedina Adžović Škrijelj. Grafičko oblikovanje potpisuje Adela Zejnilović.

### **U izdanju Javne ustanove „Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore“ objavljen je roman “Gubitak” Mark Pashku.**

Mark Pashku – Lucgjonaj je pisac iz Tuzi. Završio je postdiplomske studije na Univerzitetu „Luigj Gurakuqi“ u Skadru u naučnoj oblasti Etnologija i književnost gdje je odbranio tezu pod nazivom: „Demistifikacija malisorskog života u književnoj djelatnosti Noke Siništaja“. Roman „Gubitak“ koji je na albanskom jeziku objavljen 2022. godine pod nazivom „Humbja“ je prestižnu nagradu na Kosovu „Rexhai Surroi“ za najbolji roman na albanskom jeziku u 2021. godini. Ovaj roman preveden je i na engleski jezik.

### **U Bijelom Polju promovisan je 23. broj časopisa za kulturu, književnost i nauku „KOD“**

Promocija 23. broja časopisa za kulturu, književnost i nauku “KOD” održana je 26.07.2024. godine u Kući Rista Ratkovića, u organizaciji Centra za razvoj i očuvanje kulture manjina Crne Gore i JU Ratkovićeve večeri poezije. O časopisu su govorili dr Draško Došljak, Gazmend Čitaku, književnik i publicista, Kemal Musić, književnik i Gzim Hajdinaga, direktor JU Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore i odgovorni urednik “KOD-a”. Moderator programa bio je Edin Smailović, istoričar i pjesnik, a u muzičkom dijelu programa nastupila je Anda Bushi Dizdarević.

### **U Podgorici je promovisana knjiga „Gusarska republika Ulcinj“ autora Mustafe Canke**

U Podgorici je u Narodnoj biblioteci "Radosav Ljumović" 17. oktobra 2024.godine održana promocija knjige „Gusarska republika Ulcinj“ autora Mustafe Canke.

Govorili su Ismet Karamanaga, profesor i urednik knjige, Edin Smailović, književnik i publicista, Mustafa Canka, autor knjige i Gzim Hajdinaga, direktor Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore. Moderatorica programa bila je Vesna Šoškić.

Promocija je organizovana uz tehničku podršku Narodne biblioteke "Radosav Ljumović".

### **U Podgorici održano autorsko veče književnika Saladina Dina Burdžovića**

U organizaciji JU Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore u Narodnoj biblioteci "Radosav Ljumović" u Podgorici održano je autorsko veče književnika Saladina Dina Burdžovića. O njegovom stvaralaštvu govorili su Vlatko Simunović, publicista i književni kritičar, Atvija Kerović, direktor Almanaha, Nikola Vukčević, urednik, Gzim Hajdinaga, direktor JU Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore, i autor.

U muzičkom dijelu nastupila je Danijela Drašković, profesorica violine i viole u muzičkoj školi „Vasa Pavić“. Autorsko veče je održano uz tehničku podršku Narodne biblioteke "Radosav Ljumović".

### **Održana tribina povodom Svjetskog dana jezika Roma**

U organizaciji Centra za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore u Multimedijalnoj sali KIC -a „Budo Tomović“ u Podgorici održana je tribina povodom Svjetskog dana jezika Roma, koji se obilježava 5. novembra. Tribina je održana pod nazivom "Obrazovanje Roma kroz dosadašnju praksu" – Koliko se dobro poznajemo. O ovoj važnoj temi su govorili : prof. dr Igor Lakić, dr Vesna Delić, Mensur Šaljaj, predsjednik Romskog Savjeta, Safet Kalač, predstavnik Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija Crne Gore i Gzim Hajdinaga, direktor JU Centra za očuvanja i razvoj kulture manjina Crne Gore.

### **U Podgorici obilježen jubilej 30 godina "Almanaha"**

U organizaciji Javne ustanove Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore u Multimedijalnoj sali KIC-a „Budo Tomović“ u Podgorici održano je obilježavanje jubileja akademskog društva „Almanah“. Riječ je o tri decenije od objavljivanja prve knjige pod naslovom "Kad su gorjele Božje kuće" i prvog dvobroja časopisa "Almanah".

Govorili su: akademik Zuvdija Hodžić, član redakcije Almanaha, dr Aleksandar Radoman, dekan FCJK, mr. Aldemar Ibrahimović, član redakcije Almanaha, Atvija Kerović, direktor Almanaha i Gzim Hajdinaga, direktor JU Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore . Moderator programa je bio Mirza Luboder.

### **Izašao 24. broj časopisa „KOD“**

Iz štampe je izašao 24.broj časopisa "KOD", za kulturu, književnost i nauku, u izdanju Centra za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore. Sadržaj novog broja časopisa obuhvata eseje, naučne radove, stihove i književne kritike koje pišu poznati autori iz zemlje i regiona. U ovom broju časopisa zastupljeni su likovni prilozi akademskog slikara Kemala Ramujkića.

Glavni urednik časopisa „KOD” je Zuvdija Hodžić, odgovorni urednik Gzim Hajdinaga, sekretar Redakcije Izedina Adžović Škrijelj. Grafičko oblikovanje potpisuje Adela Zejnilović.

## Sajmovi

JU Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore, kao i prethodnih godina, predstavio je svoju izdavačku djelatnost na **18. Međunarodnom podgorickom sajmu** knjiga održan je u sajamskom prostoru tržnog centra Big Fashion od 10. do 17.maja 2024. godine.

Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore učestvovao je na **X jubilarnom Internacionalnom sajmu knjiga u Podgorici**. Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore, kao i prethodnih godina, predstavio svoju izdavačku djelatnost na jubilarnom X Internacionalnom sajmu knjiga, koji je održan u Podgorici 2.oktobra i trajeće do 6. oktobra na Trgu nezavisnosti. Ovogodišnji Internacionalni sajam knjiga je održan pod motom "Grad diše knjigama".

Na štandu, JU Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore, pored svojih izdanja omogućava dostupnost i izdanja drugih izdavačkih kuća i autora pripadnika manjinskih naroda u Crnoj Gori.

## Izložbe

### U Pljevljima održana izložba slika Muharema Muratovića "Arijadnina nit"

U Pljevljima je od 25.10. do 10.11.2024.godine održana izložba slika barskog umjetnika Muharema Muratovića simboličkog naziva "Arijadnina nit"

Izložba je priređena u organizaciji JU Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore i u saradnji sa Umjetničkom galerijom „Vitomir Srbljanović u Pljevljima. Izložbu je otvorila istoričarka umjetnosti Katarina Gazdić Ilić. Brojnoj publici koja je prisustvovala otvaranju izložbe u pljevljskoj galeriji si obratio i umjetnik, Muharem Muratović, koji je govorio o svojim djelima, o motivu žene koja je prisutna na svim njegovim slikama, kao i o svojim počecima, inspiraciji u najranijem periodu stvaranja i svom umjetničkom izrazu uopšte.

### Kolektivna izložba slika pod nazivom „Dio mediterana"

U Podgorici je u Galeriji "Umjetnički paviljon" Udruženja likovnih umjetnika Crne Gore, ul. Marka Miljanova br.2. organizovana kolektivna izložba slika pod nazivom „Dio mediterana“ koju organizovala JU Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore.

Ovom prilikom zainteresovana publika je imala priliku da uživa u motivima ulcinjskih slikara, a svojim radovima kojima su se predstavili Bilal Nikezić, Naser Hasa, Edin Kaplani, Vahida Nimanbegu, Mersiha Resulbegović Mavrić, Jozo Kočović, Brigita Antoni, Jetmira Hoxha, Emina Nimanbegu i Allmi Suka.

Izložba je za sve posjetioce bila otvorena od 07.11.2024.godine do 14.novembra 2024. godine.

## Produkcija

Pod pokroviteljstvom JU "Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore", u saradnji sa Agencijom za advertajzing i produkciju Media Terra iz Podgorice, snimljene su epizode podkasta pod nazivom „**Tajne crnogorskih milenijuma**“ koje su premijerno emitovane sedmično na našem youtube kanalu i sajtu. Autor i voditelj podkasta je crnogorski reditelj Danilo Marunović.

Prva epizoda je emitovana 25.02., druga 10.03. i treća 31.03.2024.godine, na youtube kanalu i sajtu Centra za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore.

Svaka od epizoda podkasta posvećena je uzbudljivoj i za širu javnost mahom nepoznatoj prošlosti crnogorskih gradova čije se trajanje mjeri milenijumima. Serijal je posvećen Ulcinju, Baru i pomorskoj tradiciji Boke (sa akcentom na Perast i Prčanj). Gosti pilot epizoda su ljudi iz kulturnog i javnog života, umjetnici, istoričari, istražovači, kao i autentični predstavnici starih gradova.

Epizode su slobodne za preuzimanje i distribuciju svim medijima koji ih budu željeli emitovati na svojim platformama.